

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Juliol 2019

GOVERN
ILLES
BALEARS

Conjuntura econòmica de les Illes Balears *Juliol 2019*

Direcció: Llorenç Pou Garcias

Director General de Model Econòmic i Ocupació

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:

Laura Alomar Llorente

Manuel José Carmona Robert

Catalina Martorell Company

M^a del Mar Ribas Mas

Gabriel Servera Roobruck

Pedro Ripoll Domenech

Assessorament lingüístic:

Servei Lingüístic de la Conselleria de Model
Econòmic, Turisme i Treball

Maquetació:

Bernat Vidal Lara

Margarita Roig Servera

Direcció General de Model Econòmic i Ocupació
Conselleria de Model Econòmic, Turisme i
Treball

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Plaça de Son Castelló, 1

(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma

Illes Balears (Spain)

Tel.: +34.971.788.526

Fax.: +34.971.176.981

<http://dgeconomia.caib.es>

E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X

DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació,
vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a
l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura
Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible,
com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	4
Resum Executiu	5
I. Entorn	8
1 Internacional	8
2 Unió Europea	12
3 Espanya	14
II. ILLES Balears	16
1 Mallorca	18
2 Menorca	19
3 Pitiüses	20
III. Oferta	22
1 Agropesquer	22
2 Indústria i energia	26
3 Construcció	29
4 Serveis	32
4.1. Comerç	34
4.2. Hostaleria	35
4.3. Transport i comunicacions	41
4.4. Mediació financera	47
4.5 Altres serveis	49
5 Activitat empresarial	51
IV. Demanda	53
1 Preus de consum	53
2 Consum	55
2.1 Consum intern	55
2.2 Consum de no residents	57
3 Inversió	58
4 Sector exterior	60
V. Mercat Laboral	63
1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28	63
2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives	65
3 Costos laborals	69
4 Accidents de treball	71
Índex de gràfics i taules	72
Notes i abreviatures. Agraïments	74

Cronologia

Març 2019

- 21 La Unió Europea prorroga el Brexit fins al 12 d'abril del 2019.
- 31 Hi ha 39.822 empreses d'alta a la Seguretat Social a les Illes Balears, el valor més alt dels darrers deu anys en un primer trimestre.

Abril 2019

- 2 Es publica en el BOIB la Llei 14/2019, de 29 de març, de projectes industrials estratègics de les Illes Balears.
- 10 La Unió Europea prorroga el Brexit fins el 31 d'octubre del 2019.
- 13 Es publica en el BOIB la Llei 16/2019, de 8 d'abril, de l'estatut especial de capitalitat de la ciutat d'Eivissa.
- 25 El preu del barril de petroli Brent puja fins als 74,94 \$, el màxim dels darrers sis mesos.
- 25 El tipus de canvi entre el dòlar nord-americà i l'euro s'acosta als 0,90 €/\$, el tipus més fort d'ençà el maig del 2017.
- 28 Se celebren eleccions generals a Espanya.
- 29 L'INE publica el primer avanç del valor nominal del PIB de les Illes Balears corresponent al 2018 (31.491 milions d'euros).

Maig 2019

- 17 Standard & Poor's Global Ratings confirma la qualificació creditícia a llarg termini de les Illes Balears a BBB+. La perspectiva segueix sent positiva.
- 26 Se celebren eleccions europees, autonòmiques i municipals.
- 31 El nombre d'altres a la Seguretat Social arriba al seu màxim històric d'un mes de maig (564.066 persones).

Juny 2019

- 6 El Consell de Govern del Banc Central Europeu decideix mantenir sense canvis el tipus d'interès sobre les operacions principals de refinançament i els tipus d'interès sobre la facilitat de crèdit marginal i la facilitat de dipòsit (0,00 %, 0,25 % i -0,40 % respectivament).
- 20 Se celebra la sessió constitutiva del Parlament de les Illes Balears.
- 30 El nombre d'aturats registrats a les Illes Balears cau fins a 36.372, la xifra més baixa des del setembre del 2007.
- 27 L'INE publica la taxa de risc de pobresa de les Illes Balears del 2018 (un 15,4 %), gairebé sis punts menys que l'any anterior.

Juliol 2019

- 3 El tipus de canvi entre la lliura esterlina i l'euro és d'1,11 €/£, el tipus més fluix de la moneda britànica des del gener d'enguany.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxes de variació del PIB. Volum encadenat base 2010 (en %)

	Anual					Trimestral				
	2014	2015	2016	2017	2018	2018 (p)				2019 (p)
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I
Zona euro	1,4	2,1	1,9	2,4	1,9	2,5	2,2	1,7	1,2	1,2
Espanya	1,4	3,6	3,2	3,0	2,6	2,9	2,6	2,5	2,3	2,4
Illes Balears	1,0	3,0	4,1	3,8	2,7	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2
Mallorca	0,7	2,9	4,1	3,8	2,6	3,1	2,5	2,5	2,3	2,1
Menorca	0,8	2,9	3,7	3,0	2,0	2,2	2,2	2,0	1,9	1,8
Pitiüses	2,4	3,6	4,3	4,0	3,5	3,7	3,6	3,4	3,2	2,8

Font: Eurostat i Direcció General de Model Econòmic i Ocupació

f: previsió. p: provisional. a: avanç.

L'economia balear confirma trobar-se en una senda de creixement considerable si bé el seu ritme es suavitzava en sintonia a l'alentiment internacional, les **Illes Balears** creixen en el primer trimestre del 2019 un 2,2% en termes interanuals. D'aquesta manera la darrera dada cedeix dues dècimes respecte a la del trimestre anterior i nou dècimes en comparació a la dada del mateix període de l'any passat. Quant a l'activitat turística, en els cinc primers mesos del 2019 millora la despesa i el nombre de visitants, però el nombre de pernoctacions i la rendibilitat hotelera són inferiors a la de l'any passat. El sector de la construcció presenta la taxa de variació més accentuada en el primer trimestre del 2019, i fins i tot accelera el ritme de producció. Els indicadors avançats del sector del totxo fan preveure que el dinamisme es perllongarà al manco durant tot l'any 2019. Contràriament pareix que l'activitat immobiliària es frena en els primers períodes de l'any. La indústria i l'energia mostren una taxa de creixement propera al punt percentual i aquesta dada és més elevada que la del sector agropesquer, el qual es despenja de la bona trajectòria dels sectors de la construcció i dels serveis.

Mallorca presenta en el primer trimestre del 2019 un creixement del 2,1%, una dècima inferior a la del conjunt balear (2,2%). L'afiliació a la Seguretat Social manté la bona evolució, tant pel que fa al nombre de treballadors absoluts com el nombre equivalent a jornada completa. En els primers cinc mesos del 2019 els establiments hotelers acullen a més viatgers que en el 2018, però no així en les pernoctacions. Els apartaments turístics i el turisme rural mostren retrocessos, tant en el nombre de viatgers com de pernoctacions. El passatge arribat per via aèria a Mallorca supera els 3,8 milions acumulat al maig i creix sobretot gràcies al bon comportament del mercat alemany. Les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia mantenen la tendència a l'alça. En aquesta illa, el número i el valor del total de les hipoteques i de les hipoteques damunt habitatges es redueix.

La taxa de creixement de **Menorca** del primer trimestre del 2019 és d'un 1,8% interanual. Aquesta és la dada més baixa de l'arxipèlag, si bé també és l'illa amb menys fluctuacions, i suposa una caiguda d'una dècima respecte al trimestre precedent i de

quatre dècimes en relació amb el primer trimestre de l'any 2018. Els indicadors del mercat laboral d'aquesta illa mantenen el nivell mostrat l'any passat, i fins i tot l'atur registrat mostra una millora significativa. L'illa més septentrional incrementa l'afluència del turisme alemany, nacional i britànic, especialment en el nombre de viatgers del tercer cas. A l'aeroport de Maó l'evolució també és troba a l'alça i se supera la xifra de passatgers dels primers cinc mesos del 2018. Com a indicador de la inversió, continua la reducció a Menorca de la matriculació de turismes i la de vehicles de càrrega. Menorca és una excepció pel que respecta a la constitució d'hipoteques, atès que és l'única illa que augmenta el número i el valor de les hipoteques constituïdes sobre habitatges.

Quant al ritme de creixement econòmic, **Eivissa i Formentera** continuen al capdavant. Fins al març, el valor afegit generat a les dues illes augmenta un 2,8% interanual i continua sent la illa amb major dinamisme. Va ésser el territori on la crisi econòmica menys afectà a la producció i on més despuntà en la fase de recuperació. Quant al mercat laboral, augmenta el nombre d'afiliats a la Seguretat Social tant a Eivissa com a Formentera, especialment en el primer cas. Els establiments turístics reglats presenten descensos en els primers mesos del 2019 respecte de les xifres del 2018 quant a nombre de viatgers allotjats i nits venudes. Aquesta reducció es dona a causa del mercat alemany i del domèstic, atès que el britànic presenta un ascens. En el mercat immobiliari, en els primers mesos del 2019 les Pitiüses presenten el decrement més rellevant de les Illes Balears, tant l'import de les hipoteques com el seu nombre. Finalment, com a indicador del consum a l'illa, les vendes de carburants d'automoció creixen un 2,8% en el mes d'abril.

El ritme de producció a escala **mundial** es va alentint en la primera meitat del 2019. Així, s'estima un creixement per al conjunt de les economies de l'OCDE de l'1,8% al primer trimestre del 2019. Entre d'altres, diversos factors expliquen aquesta debilitat global, com són l'escalada de les tensions comercials entre els EUA i la Xina, les tensions macroeconòmiques a l'Argentina i Turquia, o les problemàtiques de la indústria de l'automòbil a Alemanya. L'economia dels Estats Units repunta en el primer trimestre del 2019 fins al 3,2%, mentre que la Xina s'estabilitza i manté un

ritme del 6,4%. Al maig, el preu del barril de Brent arriba als 71 dòlars, el més alt des de l'octubre del 2018, tot i que minva un 7% interanual. Al maig, l'euro s'ha anat revalorant respecte del dòlar i de la lliura esterlina.

El PIB de la **zona euro** manté el ritme de l'1,2% en el primer trimestre. Segons el Banc Mundial, les condicions econòmiques a la zona euro s'han deteriorat ràpidament des de mitjans del 2018, especialment en el sector industrial. L'FMI preveu que l'any 2019 la zona euro registrarà un creixement de l'1,3%. La taxa d'atur se situa en el 6,7% al mes de maig i la inflació minva fins a l'1,2% al juny. En el primer trimestre, l'economia alemanya repunta una dècima i creix un 0,7%, la francesa es manté a l'1,2%, i la britànica repunta fins a l'1,8%, mentre que la italiana decreix un dècima.

L'economia **espanyola** durant el primer trimestre del 2019 presenta una taxa de variació interanual del PIB del 2,4%, una dècima més que en el quart trimestre de l'any anterior. Segon l'FMI, tanca el 2018 amb un creixement del 2,5% i projecta tancar el 2019 amb un 2,1%. El sector amb més dinamisme continua essent el de la construcció. La demanda nacional contribueix en 2,2 punts al creixement del PIB, tres dècimes per sota del trimestre anterior. El Banc d'Espanya preveu per al 2019 una millora a la taxa d'atur de fins al 13,8% i una inflació de l'1,1%. S'estima que el dèficit públic previst per al 2019 se situï en el 2,4% i minvi fins a l'1,8% al 2020.

El sector **agropesquer** de les Illes Balears presenta una reducció quant al número d'afiliats a la Seguretat Social. S'estima una reducció de la producció d'ametlla a la campanya 2019-2020 i ha baixat la comercialització de fruita i hortalissa, segons les dades de Mercapalma. Les dades de les tones de carn sacrificades presenten també una disminució generalitzada en tots els tipus de bestiar, amb l'excepció del bestiar caprí. El retrocés del sector també afecta a la pesca en el primer trimestre de l'any i en termes interanuals cau el volum i el valor de les captures. En canvi, quasi s'ha duplicat la producció d'oli d'oliva (darrera dada disponible campanya 2017-2018), i en termes globals s'espera un augment de la producció de cereals.

Els indicadors sectorials de la **indústria** continuen mostrant un panorama amb signes d'alentiment. El VAB del primer trimestre es manté en positiu però cau per sota del punt percentual. Al mes de maig, la producció segueix encadenant mesos amb variacions interanuals negatives. Contràriament, la cartera de comandes i la facturació de les empreses del sector augmenten. Totes les illes guanyen afiliats a la Seguretat Social, amb l'excepció de Menorca, i la major taxa de creixement es produeix a Mallorca. Finalment, les darreres dades disponibles mostren una baixada de la demanda d'energia elèctrica al conjunt de l'arxipèlag i totes les illes, exceptuant Formentera, que es veu reflectida a la vegada en la reducció de les emissions de CO2 associades a la generació elèctrica.

Les variacions interanuals del VAB de la **construcció** a les illes continuen en nivells alts i en el primer trimestre del 2019 és el sector amb una taxa més alta. Els certificats de final d'obra s'han incrementat de forma significativa en nombre d'edificis i en el pressupost d'execució. Les dades d'afiliació a la Seguretat Social del mes de maig mostren un important increment del nombre de treballadors donats d'alta (5,2%). L'augment en el nombre de projectes visats fa preveure que es mantindrà el dinamisme del sector a mitjà termini, si bé cal deixar constància que l'import dels projectes s'ha reduït.

En el primer trimestre el VAB dels **serveis** manté un ritme de creixement important, encara que perdent dinamisme respecte als trimestres anteriors i consolidant-se el fet que la construcció ha pres la davantera com a sector de referència dins del conjunt de l'economia. La facturació i l'ocupació de les empreses del sector segueixen en un nivell alt. L'afiliació a la Seguretat Social també registra increments significatius en totes les illes i en pràcticament totes les agrupacions d'activitat, tant en el règim general com en el d'autònoms.

Els principals indicadors del sector del **comerç** mostren un repunt durant els primers mesos del 2019 i aquests mateixos indicadors l'any passat mostraven retrocessos. Les millores afecten tant pel que fa al volum de negoci com a l'ocupació en les empreses de comerç al detall. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta a totes les illes, a excepció de Menorca. Finalment cal destacar que l'Indicador de Confiança Empresarial (ICE) mostra una visió negativa dels empresaris respecte al segon trimestre de l'any, però contràriament més optimista per al trimestre actual.

Quant als indicadors **turístics**, durant els primers cinc mesos de l'any 2019 la despesa total que efectuen els turistes a les Illes Balears té una lleugera reducció, però la despesa per persona i dia té un creixement important. Així, la despesa per persona manté més o manco el nivell de l'any passat. El nombre de visitants que pernocten a les Illes Balears durant l'inici del 2019 continua augmentant i arriba a marcar un alça del 3,6%, fins i tot després d'assolir, de manera consecutiva, el màxim de la sèrie històrica els quatre darrers anys. El nombre de pernoctacions té un descens interanual més accentuat als apartaments turístics que als establiments hotelers i establiments rurals. Els preus hotelers a les Illes Balears presenten augments interanuals que s'han accelerat des del setembre de l'any 2014 i presenten una taxa negativa només en algun mes de temporada baixa, mentre els de temporada alta sempre presenten taxes positives. L'estada mitjana mostra un retrocés i se situa en 4,8 dies. Aquest escurçament afecta a establiments hotelers i apartaments turístics, però no a establiments rurals.

Els **passatgers** arribats entre el gener i el maig de l'any 2019 a les Illes Balears per via aèria presenten un increment important en comparació amb el mateix període de l'any 2018, amb el mercat nacional i alemany a l'alça, mentre que el britànic decreix. Altres països, com ara Itàlia i França, augmenten amb força interanualment el passatge per via aèria. El trànsit marítim de passatgers, després d'un any rècord, s'estanca, però sobretot es revifa en creuers. Alhora, també s'incrementa el transport marítim de les mercaderies que arriben a les Illes Balears durant el període indicat; no així el transport aeri, que retrocedeix.

Segons la demografia d'**empreses** de la TGSS, el nombre total de negocis es manté durant el primer trimestre del 2019, gràcies sobretot a les empreses creades a Mallorca. D'altra banda, les societats mercantils constituïdes en els primers quatre mesos del 2019 mostren un descens interanual, però pel que fa al capital subscrit net augmenta considerablement. Les dissolucions també es redueixen una cinquena part respecte del 2018. Pel que fa als concurs de creditors, en el primer trimestre del 2019 s'han duplicat respecte del 2018.

Al juny, el repunt dels **preus** es frena tant a les Illes Balears com a Espanya a causa principalment de la contenció en els preus dels carburants. L'IPC se situa a les Illes al mateix nivell que fa un any i la taxa interanual cau quatre dècimes. Els grups de transport i el

d'aliments i begudes no alcohòliques són els que més han influït en aquesta reducció.

Quant al **consum**, les dades procedents de la comptabilitat nacional trimestral d'Espanya mostren pel primer trimestre de l'any 2019 un augment de la despesa en consum final, i en la mateixa línia puja el nombre de matriculacions de vehicles en el mes de maig. En canvi, l'indicador de confiança dels consumidors (ICC) mostra una evolució negativa en les perspectives futures dels consumidors.

Quant a la **inversió**, el dinamisme empresarial perd força i en els resultats acumulats del 2019 baixen el nombre de societats mercantils, encara que augmenta la producció de capital net. El mercat immobiliari canvia la tendència i presenta reduccions en el nombre i en l'import de les hipoteques. El nivell d'endeutament de les administracions públiques de les Illes amb les entitats de crèdit es redueix notablement i l'evolució de la ràtio entre crèdits i dipòsits es manté en el mateix nivell.

L'activitat comercial amb l'**exterior** mostra un alentiment pel que fa a les vendes, mentre que segueix el bon dinamisme amb les compres. La inversió estrangera a les Illes Balears durant

el primer trimestre del 2019 suposa un increment significatiu respecte del mateix trimestre del 2018.

L'evolució del **mercat laboral** de les Illes Balears es manté en positiu en els primers cinc mesos del 2019. Així, al maig el nombre d'afiliats és de 564.066 persones, el valor més alt en un mes de maig en tota la sèrie històrica. Les dades de l'EPA també reflecteixen aquest increment de l'ocupació, tant en el nombre com en el còmput d'hores efectives treballades durant el primer trimestre de l'any. Pel que fa a l'atur, els aturats del cinquè mes de l'any sumen 38.897 persones, i la taxa d'atur administrativa se situa en el 6,5% de la població activa, la més baixa des del maig del 2007. Per illes, l'afiliació a la Seguretat Social a darrer dia de mes creix a totes elles en termes interanuals el maig del 2019, liderant l'augment Eivissa. Precisament a aquesta illa puja l'atur registrat en el mes de maig, però cau la desocupació a la resta d'illes. El primer trimestre del 2019 el cost laboral total de les Illes Balears creix un 1,6%. Alhora, l'índex de costos laborals corregit d'efectes estacionals i de calendari també mostra un augment en els primers tres mesos de l'any. L'increment salarial pactat fins al maig del 2019 puja a les Illes Balears a un ritme semblant al del conjunt d'Espanya. Finalment, l'índex d'incidència dels accidents que han tingut lloc durant la jornada de treball cau un 5,2%.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

		PIB			Taxa d'atur*			Inflació		
Estats Units	1r Trimestre	3,2	↗		maig	3,6	→	abril	1,6	→
Japó	1r Trimestre	0,9	→		maig	2,4	→	maig	0,8	→
Unió Europea	1r Trimestre	1,5	→		maig	6,7	→	maig	1,5	→
Regne Unit	1r Trimestre	1,8	→		març	3,7	→	abril	2,1	↗
Zona euro	1r Trimestre	1,2	→		maig	7,5	→	juny	1,2	→
Alemanya	1r Trimestre	0,7	→		maig	3,1	→	juny	1,3	→
França	1r Trimestre	1,2	→		maig	8,6	→	juny	1,4	→
Itàlia	1r Trimestre	-0,1	→		maig	9,9	→	juny	0,8	→
Espanya	1r Trimestre	2,4	↗		maig	13,6	→	juny	0,6	→

Font: Eurostat; Cabinet Office of Government of Japan (Statistics Japan); Statistics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan) i U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (bea).

Dades desestacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

*Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior.

El ritme de producció a escala mundial es va alentint en la primera meitat del 2019. Així, l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) al mes de juny estima un creixement per al conjunt de les economies de l'OCDE de l'1,8% al primer trimestre del 2019, idèntic creixement al registrat en el quart trimestre del 2018, però inferior als trimestres precedents (2,6%, 2,5% i 2,2% en el primer, segon i tercer trimestre del 2018, respectivament). Per la seva part, el comportament dels països del G20 és similar, amb una minva del creixement en els tres primers trimestres del 2018 (4,0%, 3,8% i 3,6%), mentre que s'estabilitza en el quart trimestre del 2018 i en el primer trimestre del 2019, amb creixements del 3,3%. Per la seva banda, el Fons Monetari Internacional (FMI) al mes d'abril confirmà el debilitament del creixement global. El creixement mundial es va reduir fins al 3,6% al 2018 i la nova previsió de creixement per al 2019 minva fins al 3,3%, mentre que la prevista per al 2020 es manté en el 3,6%. Les projeccions de l'FMI per a Europa són de l'1,2% per al 2019 i de l'1,8% per al 2020. Per al conjunt d'Àsia, es preveu una variació interanual del 5,4% el 2019 i 2020. Per al 2019, Rússia modera el creixement fins a l'1,6% i l'Índia repunta fins al 7,3%. Segons l'FMI, diversos factors han contribuït al debilitament global, com poden ser l'escalada de les tensions comercials entre els EUA i la Xina, les tensions macroeconòmiques a l'Argentina i Turquia, les problemàtiques de la indústria de l'automòbil a Alemanya, l'enduriment de les polítiques de crèdit a la Xina, i la contracció de les condicions financeres juntament amb la normalització de la política monetària de les economies més avançades. Per la seva banda, el Banc Mundial rebaixa la previsió de creixement mundial per al 2019 al 2,6%, tres dècimes per sota de la previsió del gener, reflex d'un comerç internacional i una inversió més febles que les estimades al principi d'any. En canvi, preveu una

millora al creixement del 2020 (2,7%) i del 2021 (2,8%), basat en unes condicions de finançament global benignes, així com una modesta recuperació en els mercats emergents i en les economies en desenvolupament. Així mateix, estima que el creixement del comerç mundial es debilitarà, i passarà del 4,1% el 2018, al 2,6% el 2019. Quant als mercats financers, atesos el deteriorament de l'economia global i les perspectives de baixa inflació, els principals bancs centrals han adoptat postures de política monetària acomodaticies a curt termini, com és el cas del Banc Central Europeu (BCE), que ha endarrerit el final del seu tipus d'interès negatiu per aplicar noves mesures d'estimular el crèdit i l'activitat.

LES ECONOMIES DE L'OCDE MANTENEN EN EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2019 EL RITME DE CREIXEMENT REGISTRAT EN EL QUART TRIMESTRE DEL 2018 (1,8%).

Els Estats Units d'Amèrica

Segons l'OCDE, el creixement trimestral interanual dels Estats Units continua l'escalada iniciada el 2016 i repunta en el primer trimestre del 2019 fins al 3,2%, dues dècimes més que en el trimestre anterior, mentre que la zona euro es limita a l'1,2%. Aquest dinamisme ha estat reforçat per les reduccions fiscals, però la seva contribució al creixement comença a disminuir. La taxa d'atur continua minvant i se situa al mes de maig en el 3,6% (5,9 milions d'aturats), davant el 4,0% registrat al gener. La inflació és manté de forma sostinguda per sota l'objectiu del 2% i al mes d'abril és de l'1,6% interanual, tot i que repunta respecte al mesos precedents (gener i febrer se situen a l'1,0%).

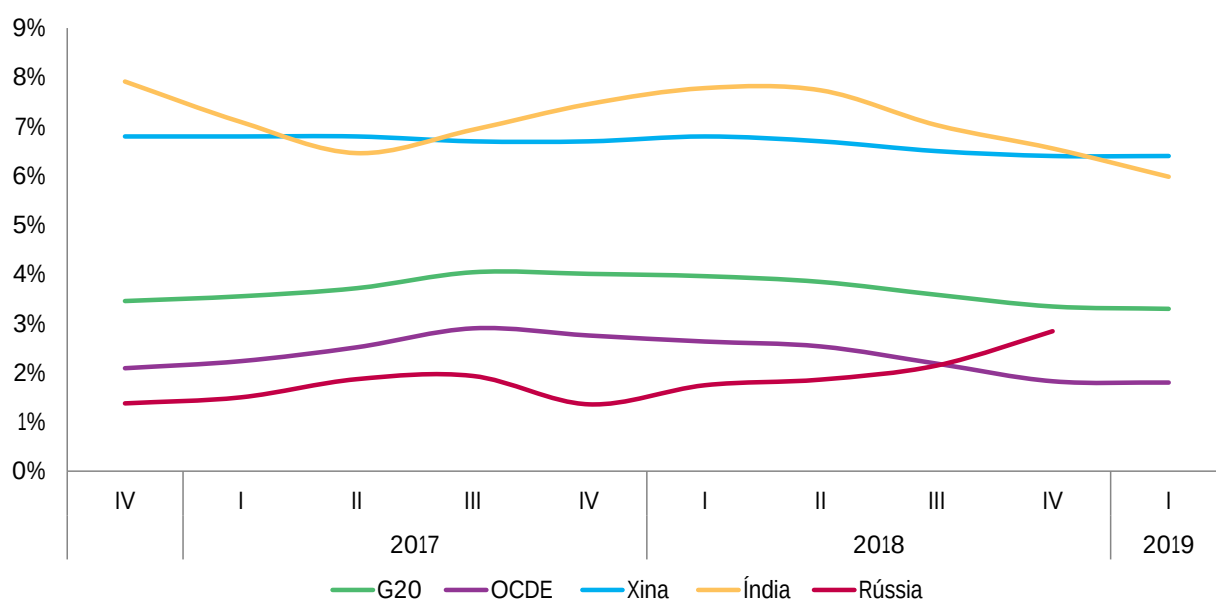
Taula 3. Previsions internacionals per al 2019

	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,3	3,8	2,0
Japó	1,0	2,4	1,1
Unió Europea (zona euro)	1,3	8,0	1,3
Alemanya	0,8	3,4	1,3
França	1,3	8,8	1,3
Itàlia	0,1	10,7	0,8
Regne Unit	1,2	4,2	1,8
Espanya	2,1	14,2	1,2

Font: FMI - Perspectives de l'economia mundial, abril 2019.

* PIB Real

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

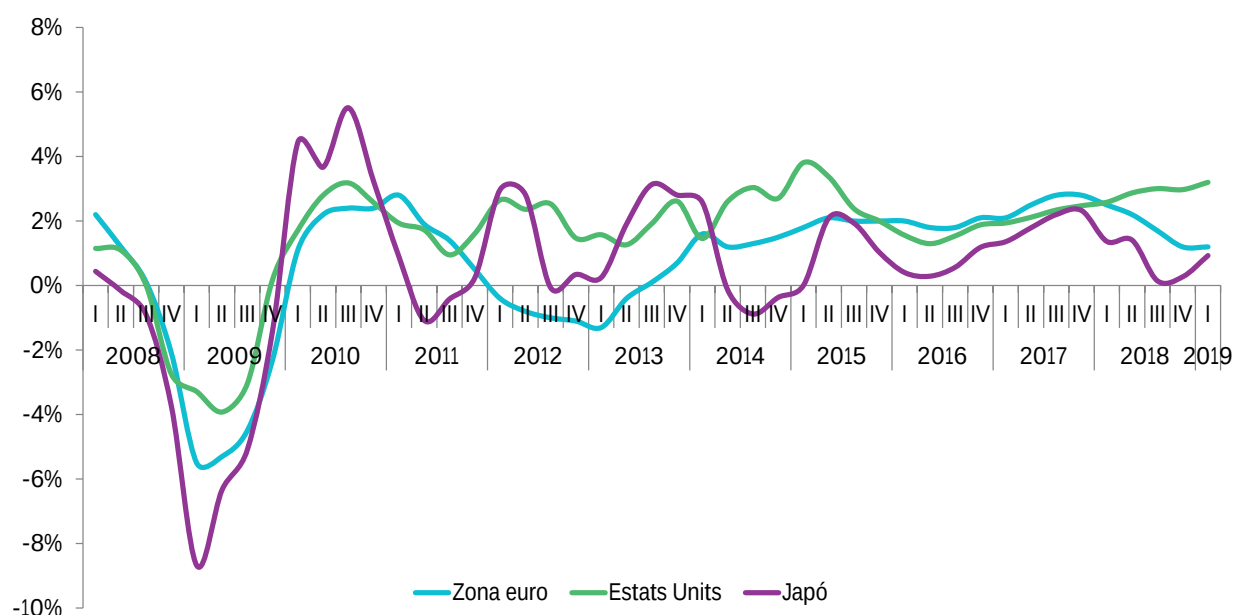
Font: OCDE

El creixement de les exportacions s'ha alentit, amb una reducció dels béns destinats a la UE, a l'Àsia oriental i la regió del Pacífic. En aquest sentit, en el primer trimestre del 2019, la taxa de creixement de les exportacions d'Amèrica del Nord es troba en el 0,8% interanual, segons l'Organització Mundial del Comerç. Al juny, l'índex de confiança dels consumidors minva fins al 98,2, segons l'indicador de confiança elaborat per la Universitat de Michigan.

Per altra banda, el Banc Mundial preveu que el creixement disminueixi fins al 2,5% el 2019 i minvi encara més, fins a l'1,7% el 2020, i un 1,6% el 2021. Segons l'organisme internacional, el creixement actual es reforça amb una política monetària més acomodaticia que la prevista inicialment i en l'augment de la productivitat i de la població activa. Si es mantenen en el temps aquests elements estructurals positius, podria esdevenir-se que el creixement econòmic a mitjà i a llarg termini fos més elevat que el que marquen les previsions actuals.

La Xina

La Xina, després de la desacceleració experimentada en el segon semestre de 2018, s'estabilitza en el primer trimestre del 2019 i manté la taxa de creixement registrada al quart trimestre de l'any passat, el 6,4%, segons l'OCDE. El Banc Mundial preveu que el creixement es reduirà del 6,6% el 2018 al 6,2% el 2019. Els fluxos comercials han estat febles, en part per les tensions comercials amb els Estats Units i per un creixement global debilitat. L'activitat recent ha estat reforçada per estímuls fiscals i monetaris. La inflació dels preus al consumidor ha augmentat, però es manté per sota de l'objectiu. Segons l'Oficina Nacional d'Estadística de la Xina, la taxa de creixement interanual del valor de les importacions i exportacions al mes de maig va ser del -3,4%, mentre que al mes d'abril va ser del 0,4%. Aquesta Oficina també publica el PMI (*purchasing manager index* o índex de gestors de compres) de manufactures, que se situa en el 49,4 al maig, i el PMI no manufacturer, en el 54,2.

Font: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis (BEA) Department of Commerce i Cabinet Office of Government of Japan

El Japó

L'economia japonesa, estancada en el segon semestre del 2018 amb taxes de creixement pròximes a zero, registra milloria en el primer trimestre del 2019 i creix al ritme del 0,9%, segons dades de la *Cabinet Office of Government of Japan*. L'OCDE coincideix en la previsió i també estima una taxa de creixement per al primer trimestre del 0,9%, la qual millora la taxa del quart trimestre del 2018, del 0,3%. Segons el Banc Mundial, a aquest impuls de l'activitat ha contribuït el suport del govern al llarg del primer semestre del 2019, així com el rebot després de les catàstrofes naturals del 2018, però continua sent un creixement baix. El comerç, sobretot les exportacions a la Xina, ha estat especialment feble. Es preveu que el creixement del 2019 sigui del 0,8% i del 0,7% el 2020. Al mes de maig, els preus se situen en el 0,8%, i la taxa d'atur es manté en el 2,4%.

Petroli i divises

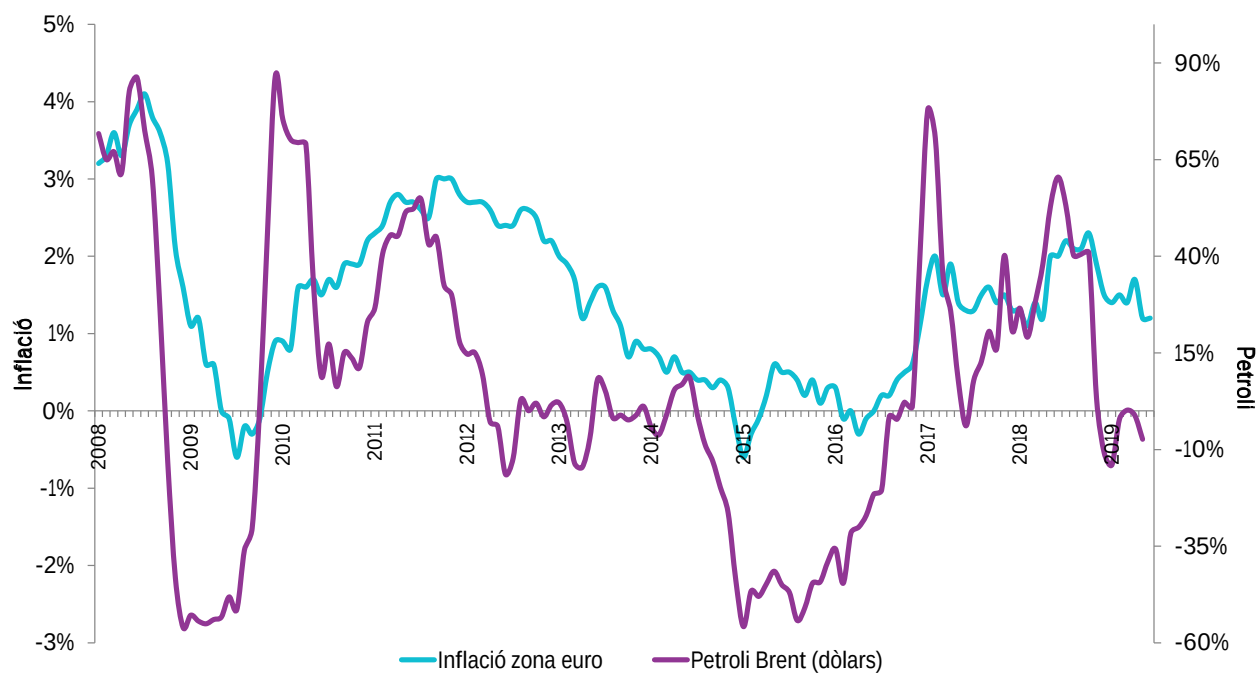
El preu del barril Brent al mes de maig s'ha situat en els 71,32 dòlars, la qual cosa suposa una variació mensual interanual del -7,4%. Això no obstant, el preu de maig es configura com el preu més alt des de l'octubre del 2018, que va ser de 81,03

dòlars. Entre els factors explicatius d'aquest increment, figuren les retallades de producció entre l'OPEP i els seus socis que no pertanyen a l'OPEP, així com la decisió dels Estats Units de suspendre les renúncies per les seves sancions a l'Iran. L'Aràbia Saudita ha contribuït més a la caiguda de l'oferta, reduint la producció d'un milió de barrils per dia en relació amb els nivells del final de 2018. El Banc Mundial preveu que el preu mitjà del petroli el 2019 romangui al voltant dels 66 dòlars i dels 65 dòlars al 2020.

AL MES DE MAIG EL PREU DEL BARRIL DE BRENT REPUNTA FINS ALS 71 DÒLARS.

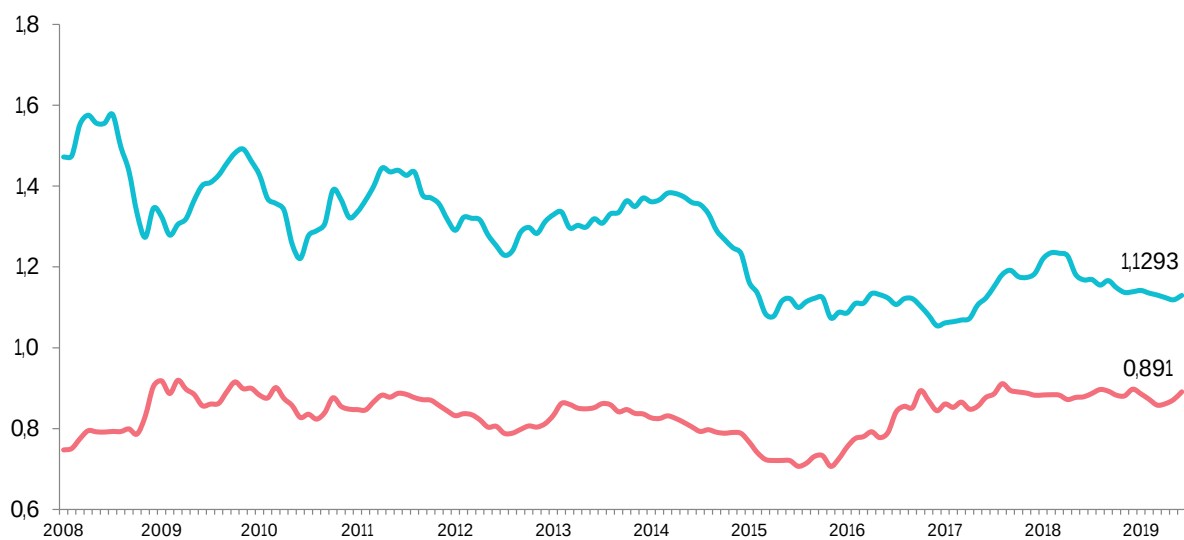
L'evolució del tipus de canvi de l'euro respecte del dòlar i la lliura esterlina ha estat favorable per a la divisa europea al mes de maig. La cotització al juny s'aprecia i se situa en 1,12 dòlars per euro, però encara es troba significativament per davall de la mitjana de cotització experimentada el 2018 (1,18). D'altra banda, l'euro s'aprecia i es canvia al mes de juny per 0,89 lliures esterlines, màxim que no es registrava des del mes de desembre del 2018.

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Font: BCE

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

2 Unió Europea

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

L'economia de la zona euro s'estabilitza en el primer trimestre del 2019 i manté el ritme de creixement del quart trimestre del 2018 (1,2%). Així, es posa fi a quatre trimestres consecutius de desacceleració econòmica des del màxim del 2,8% que es va registrar en la segona meitat del 2017. En el primer trimestre del 2019, s'amplia el diferencial existent entre el creixement que registra l'economia europea i la nord-americana, ja que davant el creixement europeu (1,2%), els Estats Units registren un màxim del 3,2%. L'FMI estima un creixement moderat a la zona euro de l'1,3% el 2019, dues dècimes per sobre de l'estimació feta per l'OCDE, i preveu un 1,5% per al 2020. Segons l'Eurostat, la taxa d'atur a la Unió Europea estableix un nou mínim al mes de maig i se situa en el 6,7%, fet que suposa un total de 14,4 milions de persones. La inflació estimada a l'eurozona als mesos de maig i juny minva fins a l'1,2%, davant l'1,7% registrat a l'abril. La

previsió de la taxa d'atur per al 2019 és del 8,0% i la variació de preus s'espera que arribi fins a l'1,3%. Segons el Banc Mundial, les condicions econòmiques a la zona euro s'han deteriorat ràpidament des de mitjans del 2018, especialment en el sector industrial. La desacceleració econòmica ha provocat una minva de les exportacions, especialment les dirigides a la Xina i la regió d'Europa i Àsia Central. La demanda domèstica també s'ha suavitzat, encara que en menor grau, ja que es manté reforçada per la disminució de la desocupació i el sòlid creixement dels salaris reals. Com a resposta a la desacceleració de l'activitat, Alemanya, França i Itàlia han anunciat plans per reduir els impostos i augmentar les despeses, que equivalen al 0,2% del PIB de la zona de l'euro per any durant el període 2019-2021. A més, el Banc Central Europeu ha anunciat que proporcionarà als bancs crèdits de baix cost addicionals a partir del setembre.

Alemanya

L'economia alemanya, que ha experimentat una tendència semblant a l'eurozona en els darrers trimestres, en el primer trimestre del 2019 creix a una taxa del 0,7% interanual, una dècima per sobre del quart trimestre del 2018. Els preus als mesos de maig i juny augmenten a un ritme de l'1,3% interanual, davant el creixement del 2,1% registrat al mes d'abril. Segons l'FMI, Alemanya tanca el 2018 amb un creixement de l'1,5% (davant l'estimació de l'1,4% feta per l'OCDE), estima un 0,8% per al 2019 i un 1,4% per al 2020. Entre els factors explicatius d'aquest creixement per sota de l'1%, destaca un consum privat feble, la debilitat de la producció industrial, la introducció de noves normes sobre emissions d'automòbils i una moderada demanda externa. Al mes de maig, la taxa d'atur continua amb la tendència a la baixa (3,1%) i representa un milió tres-cents mil persones aturades.

L'ECONOMIA ALEMANYA REPUNTA UNA DÈCIMA EN EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2019 I CREIX A UN RITME DEL 0,7% INTERANUAL.

França

L'economia francesa manté en el primer trimestre del 2019 un augment real del PIB de l'1,2%, igual a la taxa que registrà en el quart trimestre del 2018. Així, avança al mateix ritme que l'eurozona. De conformitat amb les dades de l'FMI, el creixement experimentat el 2018 és de l'1,5% i preveu per al 2019 una variació de l'1,3%, mentre que per al 2020 arriba a l'1,4%. Aquest creixement moderat s'ha vist afectat per l'impacte econòmic negatiu de l'onada de protestes al carrer, la qual cosa ha afectat les vendes minoristes i al consum. Al mes de juny, els preus repunten tres dècimes fins a l'1,4% interanual, però allunyat de

les taxes registrades el 2018, sempre per sobre del 2% en el període maig-novembre. Al mes de maig, la taxa d'atur minva fins al 8,6%, cinc dècimes menys que al maig del 2018 (9,1%).

Itàlia

L'economia d'Itàlia és la que presenta major debilitat de les economies avançades d'Europa. En el primer trimestre del 2019, registra creixement negatiu (-0,1% interanual), una dècima menys que en el quart trimestre del 2018 (0,0%). Segons l'FMI, Itàlia tanca el 2018 amb un creixement del 0,9% i projecta un 0,1% per al 2019. Per la seva banda, l'OCDE preveu una variació del PIB italià del -0,2% per al 2019. Entre els factors que afecten negativament el creixement, destaquen la caiguda de la inversió i la feblesa de la demanda interna, atès que els rendiments dels bons sobirans continuen a nivells elevats. Els nivells de preus minven lleugerament fins al 0,8% de variació interanual al juny. La taxa d'atur al mes de maig baixa per sota del 10% i se situa en el 9,9% de la població activa.

Regne Unit

El ritme de creixement de l'economia del Regne Unit repunta en el primer trimestre del 2019 fins a l'1,8%, quatre dècimes per sobre del quart trimestre del 2018. Aquest ritme registrat en el primer trimestre suposa la taxa trimestral interanual més elevada des del tercer trimestre del 2017 (2,0%). Segons l'FMI, el Regne Unit tanca el 2018 amb una variació de l'1,4%, mentre que projecta un 2019 i un 2020 amb taxes de l'1,2% i l'1,4%, respectivament. Entre els factors que contribueixen al creixement, s'observa un repunt al creixement dels salaris, una taxa d'atur que es troba en mínims històrics, així com l'impacte positiu de l'estímul fiscal anunciat en el pressupost del 2019. Per altra banda, en dificulten el creixement la perllongada incertesa respecte al resultat del Brexit i la desacceleració del creixement de la zona euro. La taxa d'atur es manté en el mes de març al 3,7% de la població activa. L'IPC al mes d'abril repunta dues dècimes i se situa en el 2,1%.

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

	2017	2018	2017				2018				2019
			T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV	T I
Despesa en consum final	2,4	2,3	2,0	2,3	2,4	2,7	2,8	2,2	2,0	2,0	1,6
Formació bruta de capital	5,4	5,6	4,6	3,9	6,7	6,2	4,4	7,9	5,4	4,6	4,7
Variació d'existències i adquisicions menys cessions d'objectes valuosos (*)	0,1	0,1	-0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
DEMANDA NACIONAL (*)	2,9	2,9	2,5	2,6	3,2	3,3	3,1	3,3	2,7	2,5	2,2
Exportacions de béns i serveis	5,2	2,3	6,1	5,4	5,4	4,2	3,8	2,6	1,7	1,0	0,0
Importacions de béns i serveis	5,6	3,5	5,5	4,4	7,0	5,4	4,8	5,1	2,3	1,7	-0,5
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,0	2,6	2,9	3,1	2,9	3,1	2,9	2,6	2,5	2,3	2,4
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-0,9	2,6	-0,7	-2,5	-0,8	0,4	2,8	4,8	-0,5	3,6	-0,0
Indústria	4,4	1,1	4,6	4,2	4,0	4,9	2,6	2,0	1,1	-1,3	0,1
- Indústria manufacturera	4,4	1,4	3,7	3,7	4,6	5,4	2,8	2,5	1,0	-0,5	1,2
Construcció	6,2	7,6	5,3	6,5	6,0	6,8	7,5	7,5	8,1	7,2	6,6
Serveis	2,5	2,7	2,3	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,7	3,0	3,1
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,0	2,6	2,9	3,1	2,9	3,1	2,9	2,6	2,5	2,3	2,4

(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE. Contabilitat Nacional Trimestral de l'Espanya. Base 2010

Nota: Dades corregides a efectes estacionals i de calendari. Volum encadenat referència 2010

L'economia espanyola presenta una taxa de variació interanual del PIB del 2,4% en el primer trimestre del 2019. Repunta una dècima respecte al creixement enregistrat al quart trimestre de 2018 (2,3%), però se situa per sota de les variacions de la resta de trimestres precedents. Segons l'FMI, tanca el 2018 amb un creixement del 2,5% i projecta una taxa de variació per al 2019 i el 2020 del 2,1% i l'1,9%, respectivament. Aquesta lleugera desacceleració prevista per al 2019, paral·lela a una desacceleració del consum privat, s'estima que posteriorment es compensi parcialment amb un augment de les exportacions netes. Segons dades de l'Eurostat, la taxa d'atur minva fins al 13,6% (3,1 milions de persones) al maig del 2019, cosa que representa 1,8 punts percentuals menys que al mateix mes de l'any anterior. Quant als preus de consum, al juny la inflació minva fins al 0,6% de variació interanual, amb la qual cosa se situa dos mesos consecutius per davall l'1%.

De conformitat amb les xifres de la Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya, el creixement del PIB en el primer trimestre de 2019 repunta una dècima fins al 2,4%. Des del punt de vista de la despesa, la contribució de la demanda nacional al creixement anual del PIB és de 2,2 punts, front als 2,5 punts del trimestre anterior, i la demanda exterior és de 0,2 punts (front al -0,2 en el quart trimestre de 2018). La despesa en consum final de les llars minva cinc dècimes respecte al trimestre anterior i creix l'1,5%, front al 3,0% del mateix trimestre del 2018. La despesa

de les institucions sense finalitat lucrativa continua feble i creix a un ritme del 0,1%. La despesa de les administracions públiques minva lleugerament fins al 2,0% (0,2 p.p. menys que al trimestre anterior). Respecte de la inversió, la formació bruta de capital fix repunta tres dècimes i mostra una variació del 4,7%. La inversió en construcció augmenta en termes interanuals un 4,3%, la qual cosa significa que el ritme expansiu disminueix 2 p.p. respecte del trimestre anterior. Les exportacions de béns i serveis continuen la tendència a la baixa (cauen 1 p.p. respecte al trimestre anterior) i no registren creixement interanual (0,0%). Les importacions, després d'una pujada interanual en el quart trimestre del 2018 (1,7%), cauen fins a un -0,5% en el primer trimestre de 2019.

En el primer trimestre del 2019, des del punt de vista de l'oferta, la branca del sector de la construcció manté una acceleració major que les altres activitats, tot i presentar una taxa de creixement interanual (un 6,6%) més baixa que les enregistrades als trimestres precedents. D'altra banda, els sectors primari i secundari mostren feblesa i aturen el creixement (0,0% al sector primari i cau 3,6 p.p., mentre que el sector secundari creix un 0,1% i augmenta 1,4 p.p.). El sector serveis continua amb el dinamisme enregistrat als trimestres anteriors i repunta fins al 3,1% interanual, i dins aquest destaquen les activitats professionals (5,0% de variació interanual), el comerç, transport i hostaleria (3,9%), i les activitats financeres i d'assegurances (3,0%).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2019	2020
PIB	2,4	1,9
Consum privat	1,8	1,7
Consum públic	1,7	1,3
Formació bruta del capital fix	4,1	3,9
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	2,3	2,1
Exportació de béns i serveis	1,6	3,2
Importació de béns i serveis	1,4	3,8
Demanda exterior (contribució al creixement del PIB)	0,1	-0,2
Inflació	1,1	1,3
Taxa d'atur (dades fi de període)	13,8	12,4

Font: Direcció General d'Economia i Estadística del Banc d'Espanya (Juny 2019)

EL PIB ESPANYOL EN EL PRIMER TRIMESTRE REPUNTA UNA DÈCIMA FINS AL 2,4%

En el mercat laboral, l'ocupació s'accelera dues dècimes i creix a un ritme del 3,2% interanual en el primer trimestre de l'any, la qual cosa suposa un increment aproximat de 597 mil llocs de treball equivalents a temps complet en un any. La variació del cost laboral unitari se situa en el primer trimestre del 2019 en un 2,1%.

El Banc d'Espanya preveu al juny del 2019 que la fase expansiva del ritme del PIB continuarà a curt i mig termini, encara que a un ritme menor. Destaquen, com a factors que contribueixen al creixement, la preservació d'una posició competitiva favorable, l'enfortiment de la situació patrimonial dels agents privats i el manteniment d'una política monetària acomodaticia, a més de la previsió de millora dels mercats d'exportació. Revisa a l'alça la variació prevista del PIB pel 2019 fins al 2,4%, mentre que al 2018 se situa en el 2,6%. La inflació, que al 2018 ha experimentat una variació de l'1,7%, es preveu que minvi al 2019 fins a un ritme de l'1,1%. En matèria d'ocupació estima un augment molt reduït de la productivitat del treball i una millora a la taxa d'atur, la qual preveu que es redueixi fins al 13,8% al 2019 i al 12,4% al 2020,

com a conseqüència de la creació neta d'ocupació en un context d'escàs increment de població activa. S'estima que el dèficit públic previst per al 2019 se situï en el 2,4% i minvi fins a l'1,8% al 2020.

Per altra banda, el Banc d'Espanya manté la previsió d'una política fiscal expansiva al 2019, a la qual cosa contribueix un major dinamisme dels ingressos, així com una moderació de la despesa en inversió. Es preveu que la capacitat de finançament front a l'exterior minvi fins a l'1% del PIB, reflex d'un cert deteriorament del superàvit de béns no energètics i del de serveis.

Segons el supervisor bancari, els riscos que envolten la conjuntura econòmica continuen orientats a la baixa. Les incerteses provenen, en gran part, del context exterior. Destaquen la possible adopció de noves mesures proteccionistes, un ressorgiment de les tensions geopolítiques, o els dubtes sobre l'efectivitat de les mesures d'estímul a la Xina. Així mateix, una sortida del Regne Unit de la UE sense acord podria comportar conseqüències econòmiques severes. Altrament, no es pot descartar que la incertesa envers la senda futura de la política fiscal desenvolupada a Itàlia acabi afectant els països de la zona euro.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)										
	Anual					Trimestral				
	2014	2015	2016	2017	2018	2018 (p)				2019 (p)
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I
Illes Balears	1,0	3,0	4,1	3,8	2,7	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2
Sector agropesquer	0,2	0,0	2,3	1,7	0,9	1,8	1,4	0,7	-0,3	-0,4
Indústria	-1,0	1,9	2,6	2,1	1,4	1,6	1,3	1,4	1,1	0,9
Construcció	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,5	3,6	3,4	3,5	3,6	3,7
Serveis	1,4	3,1	4,3	3,9	2,7	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2

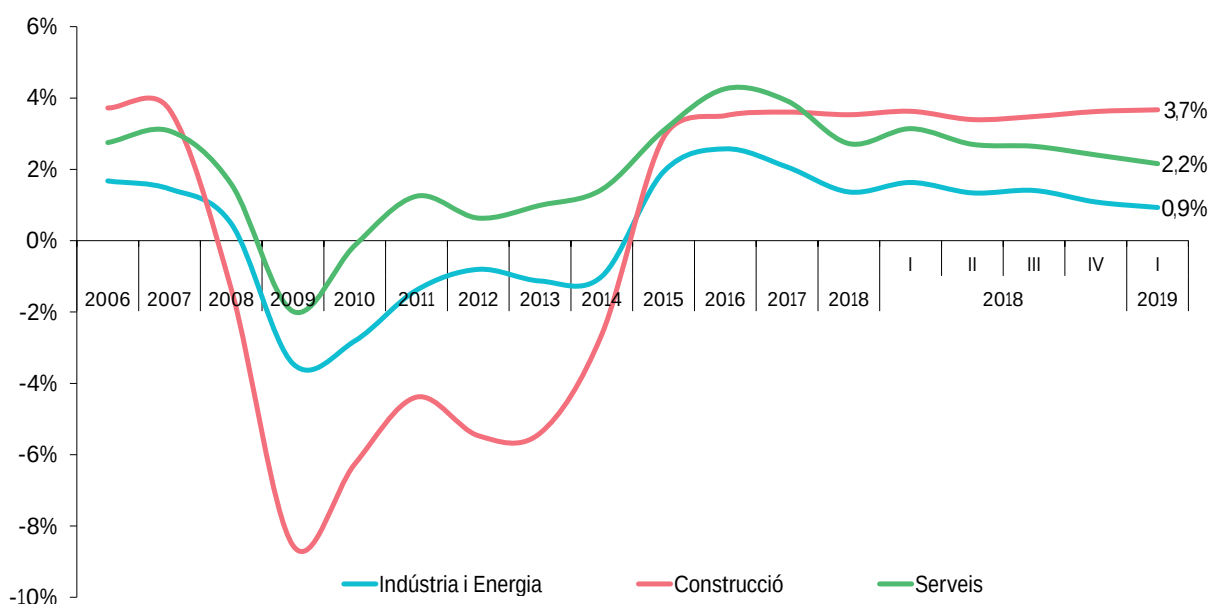
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió p: provisional a: avanç

En el conjunt de l'arxipèlag les primeres dades provisionals de l'any 2019 es troben en la mateixa línia que en el conjunt de l'Estat i de la Unió Europea, concretament s'observa que continua l'alentiment en el ritme de creixement econòmic que es va produir a l'any 2018. Dit això, cal tenir present que l'evolució econòmica segueix mostrant un dinamisme considerable. Així, la variació del VAB de l'arxipèlag balear del primer trimestre queda en un 2,2%, una taxa semblant a la mitjana espanyola (2,4%) i molt per damunt a l'existent a la zona euro (1,2%). Es preveu que el ritme de creixement de tot l'any 2019 romandrà al voltant dels dos punts percentuals. Seguint la línia de tot l'anterior, cal recordar que, tal com s'ha comentat a l'apartat d'internacional d'aquest butlletí, les principals economies desenvolupades es troben en un entorn d'alentiment de les taxes de creixement. Tenint en compte

el nostre entorn geogràfic més proper, el creixement estimat del primer trimestre d'Alemanya és d'un 0,7%, i en el cas del Regne Unit un 1,8%. Com ja es va indicar en els butlletins de l'any 2018, la construcció segueix liderant les taxes de creixement dels sectors econòmics a les Illes: s'estima que en el primer trimestre del 2019 la producció puja a un ritme del 3,7%. Per la seva banda, el sector serveis presenta una dada del 2,2%, si bé, atès el pes del sector terciari dintre de l'economia balear, la contribució més important al creixement global continua sent la dels serveis. La indústria i energia creix a ritmes més suaus i propers al punt percentual (0,9%). Finalment, el sector agropesquer presenta una evolució negativa (-0,4%), empitjorant lleugerament la dada del quart trimestre de l'any 2018, que era d'un -0,3%.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

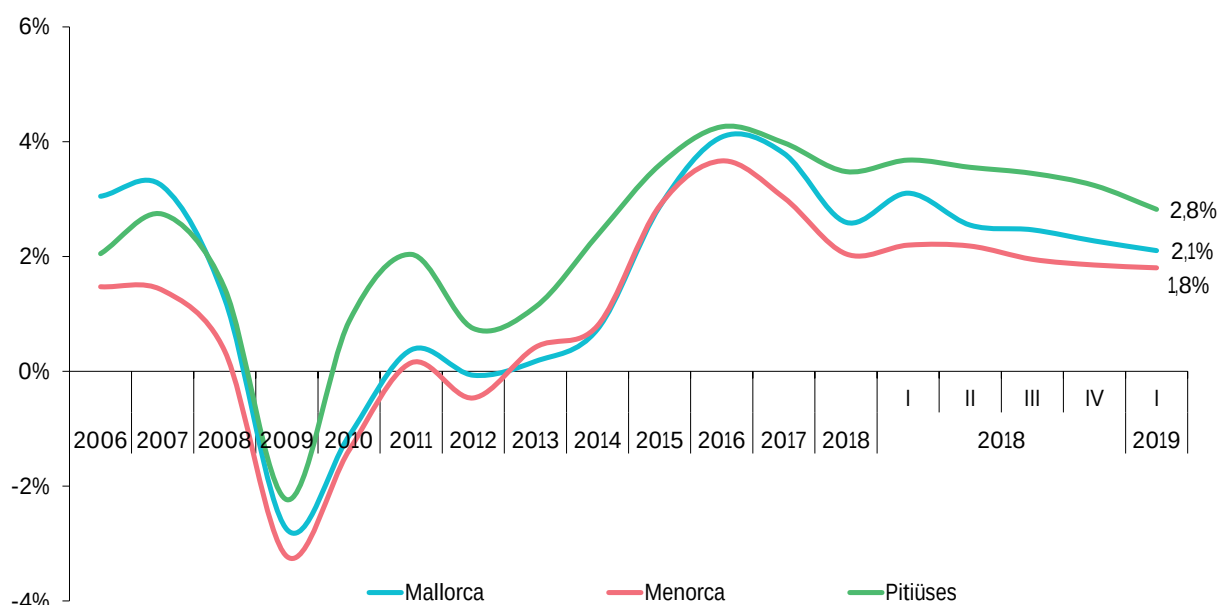

Font: DGOE

El fet que es mantingui el creixement en un nivell alt també en la primera meitat del 2019 es reflecteix en el mercat laboral. A les Illes Balears, segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en el primer trimestre de l'any s'arriba als 516.100 ocupats. És la xifra més alta d'un primer trimestre de tota la sèrie històrica i representa un augment interanual del 5,6%. Cal comentar que en el conjunt estatal la mitjana dels tres primers mesos del 2019 també augmenta, si bé a un ritme més suau (3,2%). L'evolució dels ocupats per a cada sector econòmic és molt dispar i se situa en els extrems. Així, hi ha increments destacats a la construcció (27,0%) i als serveis (6,1%), però es donen retrocessos a l'agricultura (-22,3%) i al sector secundari (-16,6%). Contràriament al que mostren els registres administratius, el nombre d'aturats augmenta en el primer trimestre del 2019 (un 3,0% interanual) i es torna a situar per damunt de les 100.000 persones en el primer trimestre. A escala estatal, en canvi, disminueix el nombre d'aturats a un ritme

de dues xifres (-11,6%). Quant a la taxa d'atur, el primer trimestre presenta habitualment les ràtios més altes de l'any a les Illes Balears i en el 2019 queda en un 17,1%, per sobre de la mitjana estatal (14,7%). Tal com es veurà més endavant, el sector serveis mes a mes segueix presentant pujades de la xifra de negoci i de l'índex d'ocupació, d'aquesta manera les taxes de variació interanual dels darrers dotze mesos de les dues magnituds són positives. La producció industrial, a tots els mesos de l'any 2019 presenta una variació interanual negativa, a diferència del conjunt de l'Estat que per terme general és positiva. Tot i així, les dades d'afiliació, de facturació i de demandes del sector industrial a les Illes Balears són positives. Finalment, com s'ha comentat anteriorment, la construcció és la branca que mostra un major dinamisme. Aquest fet es reflecteix en la bona marxa de la major part dels indicadors, tant contemporanis com avançats; l'única excepció a aquest fet la trobam en l'import de l'obra pública licitada, el qual s'ha reduït.

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Font: DGOE

1 Mallorca

Mallorca presenta en el primer trimestre del 2019 un creixement en termes reals del 2,1%. Això implica que cedeix dues dècimes respecte de la variació interanual del trimestre precedent, el qual a la vegada ja va cedir també dues dècimes respecte al precedent. D'aquesta manera s'observa a Mallorca un alentiment del creixement, que s'estén a tot l'arxipèlag, al conjunt de l'Estat espanyol i a nivell internacional. Així les coses, es preveu una frenada en comparació amb els creixements dels anys anteriors (2016-2018), però mantenint un ritme d'activitat i producció encara elevat.

En els resultats del mercat laboral destaca la bona evolució del nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Mallorca, el qual arriba a un augment de l'1,8% al maig respecte del mateix mes del 2018. El nombre de llocs de feina equivalents a temps complet en el primer trimestre del 2019 s'incrementa en termes interanuals (1,4%). Paral·lelament a la millora de l'ocupació a l'illa major, també s'ha donat un descens de l'atur registrat del 0,5%. Amb tot, la taxa d'atur registrat anual (calculada com el nombre d'aturats registrats entre aquest mateix nombre més l'afiliació a la Seguretat Social) roman al voltant del 7% al maig. En el cinquè mes del 2019 es dona una davallada en el nombre de contractes (-7,3%), la qual s'emmarca en una reducció de la temporalitat a favor de la contractació indefinida. Quant a la sinistralitat laboral, l'índex presenta a Mallorca el valor més baix de totes les illes (5.171,3), però el nombre d'accidents puja el 3,8% entre el maig del 2018 i l'abril del 2019.

El sector de l'agricultura, la ramaderia i la pesca a l'illa de Mallorca tanca el mes de maig amb més de 5.000 treballadors afiliats a la Seguretat Social (5.354). Respecte de l'any anterior, experimenta un descens de 2,2 punts percentuals. Quant al sector secundari, Mallorca, que concentra el 79,0% de tota l'afiliació d'aquesta branca a les Illes, registra un increment d'afiliació d'un 2,8%. Destaca l'avanç de la branca manufacturera, amb 428 nous afiliats (un 2,4%). L'ocupació dedicada a la construcció a Mallorca és la mostra més destacada del retorn del dinamisme al sector del totxo. Així, l'afiliació a la Seguretat Social emmarcada en aquest sector augmenta al maig un 4,5% a Mallorca. Igual que passa en el conjunt de les Illes Balears pugen amb més força els assalariats que els autònoms.

L'inici de la temporada turística a Mallorca en la campanya del 2019 corresponent als establiments reglats ofereix una pujada del nombre de viatgers de gener a maig, amb la qual cosa se superen les xifres rècord registrades durant el 2018, però no així de pernoctacions, que decreixen en els tres tipus d'establiments reglats. Respecte el nombre de viatgers destaca el creixement als establiments hotelers (6,3%), tot i que les pernoctacions decreixen un 1,2%. Per al cas dels apartaments turístics, els

viatgers evolucionen molt negativament (-21,5%), de la mateixa manera que també disminueixen les pernoctacions (-17,2%). El turisme rural, encara minoritari a l'illa, també té un decreixement important (-10,3%) en el nombre de viatgers i no tant en el nombre de pernoctacions (-4,1%).

En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme britànic, amb un 7,5% d'increment interanual. Malgrat això, en valors absoluts, el turisme alemany és el més important amb quasi 1,3 milions de turistes (el 32,2% del total), tot i que disminueix un 1,1%. El passatge arribat per via aèria, el qual supera els 3,8 milions acumulat al maig, creix un 7,2% en aquesta illa gràcies, sobretot, al bon comportament del mercat alemany (13,2%). El passatge que arriba als ports de Mallorca per via marítima augmenta significativament, tant en el cas de la línia regular (9,0%) com en el cas dels creueristes (11,0%).

Quant als indicadors de confiança empresarial del segon trimestre d'enguany, el saldo relatiu a la situació de les empreses mallorquines torna a ser l'únic que presenta un saldo amb resultat positiu (0,3 p.p.), malgrat que empitjora en nou dècimes el valor d'un any enrere que fou d'1,2 p.p. Pel que fa al saldo de les expectatives, torna a succeir un fet molt semblant al descrit en la valoració del trimestre que acaba de finalitzar: la dada de Mallorca és la millor de l'arxipèlag (12,6 p.p.) però es pitjor a la que va obtenir l'any anterior (23,7 p.p.). L'Índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del segon trimestre cau amb intensitat en termes de variació interanual (un -2,7%): aquest empitjorament és una mica menor al del conjunt de l'arxipèlag (-3,1%). Per altra part, al mes d'abril el nombre d'hipoteques contractades es redueix en termes interanuals en un -13,5%, caiguda inferior a la del conjunt de l'arxipèlag, on s'arriba a un -20,5%. Les hipoteques sobre habitatges encara decreixen a Mallorca més intensament (-16,5%). De la mateixa manera, l'import total contractat aquest mes es redueix un -19,4%, i el corresponent a hipoteques sobre habitatges ho fa un -28,1%. Fins al maig d'enguany, les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia mantenen la tendència a l'alça (3,7%) amb què tancaren el 2018, com també la mantenen les mercaderies embarcades i desembarcades a l'aeroport de Son Sant Joan (6,9%).

Pel que fa als indicadors de consum, la demanda d'energia elèctrica a Mallorca davalla suaument (-0,2%) a causa del caràcter fred del mes de maig. D'altra banda, aquest mes es matriculen a Mallorca 3.476 turismes i 356 vehicles de càrrega, la qual cosa representa, expressat en termes interanuals, una reducció d'un -15,4% i d'un -22,2%, respectivament. Finalment, el consum de carburants d'automoció del mes d'abril puja un 3,8%.

2 Menorca

El valor afegit brut de Menorca en els primers tres mesos del 2019, comparat amb el del mateix període del 2018, presenta un increment d'un 1,8%. Aquesta variació suposa una dècima menys que el trimestre anterior. El ritme de creixement de l'illa més septentrional, com succeeix en els trimestres anteriors, és el més moderat de totes les illes, atès que es tracta de l'única illa que creix a un ritme per sota del 2%. Amb tot i això, l'any 2018 finalitzà amb una taxa de creixement estimada del 2,0% i es preveu un lleuger retrocés en el ritme en el conjunt del 2019.

L'afiliació a la Seguretat Social del mes de maig a Menorca supera les 36.000 persones i queda un 0,4% per damunt del registre del mateix mes del 2018. En canvi, pel que fa a l'afiliació equivalent a jornada completa, cau un 0,3% en el primer trimestre del 2019. L'atur registrat del cinquè mes de l'any cedeix un 1,6% i el nombre de desocupats el darrer dia de maig no arriba als 2.700. El nombre de contractes signats al maig es redueix un 2,8%, dins el context de substitució de la contractació temporal per la indefinida. La pujada de l'ocupació i el descens de la desocupació deixen la taxa d'atur registrat de Menorca en el 6,8%, una dècima menys que un any enrere. Quant a la sinistralitat laboral, el nombre d'accidents dels 12 mesos anteriors a l'abril del 2019 puja un 17,4% a Menorca i l'índex de sinistralitat se situa en 5.995,7.

L'agricultura i la pesca a Menorca mantenen una afiliació per damunt de les 800 altes al maig del 2019 però disminueix respecte del maig del 2018 en un 1,6%. Menorca també redueix l'afiliació en el sector secundari respecte d'un any ençà i el nombre d'altes cau un 3,9%. La indústria manufacturera, que abasta el 95% de l'ocupació del sector, decreix un 4,3%, a l'igual de les indústries extractives (-11,8%) i les activitats de subministrament d'aigua (-3,9%), mentre que en la branca de l'energia, de l'aigua i el gas n'augmenta el nombre (un 5,4%). Igual que succeeix al conjunt de les Illes Balears, la variació dels afiliats dedicats a la construcció torna al terreny positiu: en el cas de Menorca, ho ha fet tardanament, però en el darrer mes de maig ha pujat amb intensitat (7,1%). Pel que fa als autònoms, en redueix el nombre, mentre que el d'assalariats creix.

La temporada del 2019 a Menorca presenta durant els primers cinc mesos un augment en el nombre de viatgers del 8,2% (120 milers). Aquest augment es presenta tant a establiments hotelers (5,2%) com a apartaments turístics (25,2%). En aquesta illa sobresurt l'augment dels mercats britànic, alemany i nacional amb unes taxes de variació del 9,2%, 23,3% i 2,2%, respectivament. Aquest augment en el nombre de viatgers del 8,2% no es tradueix amb un augment en el nombre de pernoctacions, que

finalment arriba pràcticament a la mateixa xifra que l'any 2018 (-0,1%). No obstant això, pel que fa als establiments hotelers, el nombre de pernoctacions creix un 1,0% (amb un 5,2% de creixement en el nombre de viatgers). Pel que fa als apartaments turístics, decreix un 4,6% el nombre de pernoctacions però tenen un 25,2% de creixement en el nombre de viatgers. A causa que el nombre de nits no creix al ritme del nombre de viatgers, es redueix l'estada mitjana tant a establiments hotelers (-23,5%) com a apartaments turístics (-23,8%).

Des de la perspectiva del mitjà de transport, els passatgers arribats per via aèria a l'aeroport de Maó durant el període gener-maig presenten un lleuger augment (4,3%) en relació amb el 2018. A Menorca pugen els tres principals mercats emissors: nacional (2,2%), alemany (23,3%) i britànic (9,2%). Per via marítima, el Port de Maó presenta un important creixement en el trànsit del passatge en línia regular (96,0%) i un important decreixement en el nombre del creueristes (-76,0%).

La confiança empresarial mostra un saldo negatiu pel que fa a la situació (-6,2) i positiu pel que fa a les expectatives (4,4). Quant a les expectatives, les valoracions dels empresaris de l'illa fan que el seu saldo sigui el més baix de l'arxipèlag, i queda molt allunyat de les valoracions mostrades per la resta d'illes, el saldo mitjà de les quals queda en 10,6 punts. Quant a la variació interanual de l'índex harmonitzat (ICEH), malgrat que presenta una evolució negativa (-2,7%), és millor que la del conjunt d'illes (-3,1%). El total de mercaderies que entren i surten del Port de Maó durant els cinc primers mesos del 2019 tenen un fort augment en relació amb el del mateix període del 2018 (un 20,9%). D'altra banda, les tones de mercaderies arribades via aèria augmenten en menor percentatge (5,1%). Quant al nombre d'hipoteques signades al mes d'abril, en comparació amb les dades de la resta d'illes, Menorca presenta una reducció més moderada (-4,8%). Pel que fa a l'import, presenta un increment discret, d'un 0,5%. En relació amb les hipoteques sobre habitatges, cal destacar que Menorca és l'única illa que en presenta un augment interanual tant en nombre com en valor. Així, la primera magnitud creix un 10%, i la segona un 0,8%.

En relació amb els indicadors de consum, el caràcter fred del mes de maig es manifesta a Menorca en una petita davallada de la demanda elèctrica d'un -0,2%. Altrament, al maig es matriculen a Menorca 137 turismes i 48 vehicles de càrrega que representen retrocessos, respectivament, d'un -13,8% i d'un -17,2%. Finalment, el consum de carburants d'automoció al mes d'abril registra un augment d'un 10,3%.

3 Pitiüses

Una vegada més, en el primer període de l'any 2019 es reflecteix el major dinamisme econòmic d'Eivissa i Formentera. El primer trimestre de l'any mostra un creixement del 2,8%. Si bé, per primera vegada en els darrers anys, el ritme de creixement se situa per sota del 3%, es troba molt proper a aquesta fita i, a més, aquesta taxa és molt més elevada que la del conjunt de la comunitat autònoma (2,2%). Per altra banda, no es pot oblidar que les Pitiüses també foren el territori que va créixer amb més intensitat en els anys de bonança econòmica; per tant, la bona evolució econòmica actual se sustenta sobre un nivell econòmic ja molt elevat. Tal com succeeix amb la resta del territori, es preveu que la taxa de creixement de l'economia de l'illa tancarà el 2019 en un nivell lleugerament inferior al del 2018.

El mercat de treball reflecteix la fortalesa de l'economia de l'arxipèlag pitiús. Els treballadors d'alta en la Seguretat Social mostren una dada el darrer dia de maig de 85.128 treballadors, 79.187 a Eivissa i 5.941 a Formentera. Aquestes xifres, comparades amb les del mateix mes del 2018, impliquen increments del 4,1% i del 1,6%, respectivament. Tot i l'augment del nombre d'ocupats, el nombre d'hores treballades en el primer trimestre del 2019 perd força (0% a Eivissa i -7,6% a Formentera). Quant al nombre de persones aturades, la dada del maig creix a una ràtio del 0,8%. Així les coses, la taxa d'atur registrat queda en el 4,5% a Eivissa i en el 2,4% a Formentera, i si es considera el conjunt de les dues illes es redueix tres dècimes de punt percentual respecte d'un any enrere. L'índex d'incidència dels accidents laborals a les Pitiüses presenta el segon valor més alt, per darrere de Menorca, i el nombre d'accidents es redueix un 1,5%.

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social en el sector primari el darrer dia de maig és de 568 persones en el conjunt de l'arxipèlag pitiús. La majoria es troben ubicats a Eivissa (506) i augmenten un 0,8% interanual. Ara bé, l'increment relatiu més elevat es correspon a Formentera, amb un 14,8% més d'efectius laborals a l'agricultura i a la pesca. La indústria i l'energia de les Pitiüses presenta també el menor pes relatiu de les Illes Balears, amb menys d'una dècima part dels treballadors del sector a les illes, sumant els d'Eivissa i Formentera. A més, al maig les Pitiüses tenen la taxa interanual d'afiliació al sector secundari més moderada (1,7%). Aquesta variació es reparteix amb un increment de l'1,1% de la indústria manufacturera, del 3,4% en les activitats de subministrament d'aigua, sanejament i residus i del 8,5% en les indústries extractives, alhora que l'afiliació a la branca de subministrament d'energia elèctrica, gas i aire condicionat es manté (0,0%). L'afiliació a la construcció a Eivissa i Formentera té una variació del 7,8%, i és la única illa on els autònoms augmenten a una taxa major que la mitjana d'autònoms de les Illes Balears (3,7% i 1,9%, respectivament).

La temporada turística del 2019 de les Pitiüses s'ha iniciat amb un descens de les pernoctacions durant el període gener-maig tant a establiments hotelers (-3,1%) com als apartaments turístics (-14,2%). Paral·lelament s'ha donat un lleuger descens

en el nombre de viatgers a apartaments turístics (-2,6%), però al mateix període augmenta el nombre de persones que escollien un establiment hotel·ler (4,4%). El nombre total de turistes que visiten Eivissa i Formentera com a destinació turística fins al maig del 2019 arriba als 681 milers, amb un descens del 2,0% respecte del mateix període de l'any anterior. En aquestes illes destaca l'augment dels britànics i el descens de espanyols i alemanys (-9,7% i -8,4%, respectivament).

El volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 15,3% interanual durant els cinc primers mesos de l'any. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (2,6%) i també de l'alemany i del francès, amb increments del 5,0% i del 10,2% respectivament, mentre que el passatge britànic es manté (-0,8%). La via marítima presenta lleugers descensos en el nombre de passatgers arribats a Formentera (-7,3%) i a Eivissa (-5,1%).

Amb referència a l'indicador de confiança empresarial corresponent al segon trimestre, les Pitiüses presenten dades contraposades. D'una banda, la valoració de la situació del trimestre anterior és la pitjor de les illes (-10,3 punts) i, de l'altra, la valoració de les expectatives del trimestre entrant és molt positiva (12,5 p. p.) i per damunt de la mitjana de les Illes Balears (10,6 punts). L'ICEH se situa en un -4,4% interanual i esdevé la valoració més negativa de totes les illes, 1,3 punts percentuals per sota del valor mitjà del conjunt de l'arxipèlag (-3,1%). Quant a les mercaderies, a l'illa d'Eivissa, fins al maig de l'any en curs, les embarcades i desembarcades al port presenten una taxa d'augment d'un 5,4%, i torna més important en el cas de La Savina (14,2%). En canvi, les mercaderies de l'aeroport arribades via aèria presenten una forta disminució del 19,7%. Al mes d'abril, Eivissa i Formentera lideren la caiguda en l'evolució interanual tant de la constitució de noves hipoteques (-61,6%) com, sobretot, en l'import subscrit (-82,9%). En el cas concret de les hipoteques sobre habitatges, el retrocés experimentat a les Pitiüses torna a ser, amb diferència, el més important de l'arxipèlag, amb taxes del -67,3% en el nombre de contractes i del -68,9% en l'import constituït. Malgrat aquestes fortes caigudes, l'import mitjà, tant per al conjunt de les hipoteques com per a les relatives a habitatges, continua sent el més alt de les illes i molt per sobre de la mitjana, i arriba als 301,0 milers d'euros i als 213,8 milers d'euros, respectivament.

Quant als indicadors de consum, la demanda elèctrica del mes de maig a Eivissa i a Formentera mostra comportaments diferents. Eivissa segueix la pauta de Mallorca i Menorca i en redueix el consum un -4,7%, mentre que a Formentera n'augmenta el consum un 0,4%. D'altra banda, al maig es matriculen a Eivissa 336 turismes (-10,4%) i 76 vehicles de càrrega (-15,5%). A Formentera les matriculacions són, respectivament, 31 i 6, amb variacions del 0% i del -50,0%. Finalment, el consum de carburants d'automoció augmenta un 2,8% conjuntament a Eivissa i Formentera durant el mes d'abril.

III. OFERTA

1 Agropesquer

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)							
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (p)	2018 (p)
-0,4	0,3	1	0,2	0	2,3	1,7	0,9

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El sector agropesquer tancà l'any 2018 amb una taxa de creixement d'un 0,9%, i l'estimació provisional del primer trimestre de l'any 2019 és d'un creixement del -0,4%; per tal causa, tant aquest sector com la resta de l'economia balear segueix la dinàmica econòmica internacional amb una reducció de les taxes de creixement.

Al maig del 2019 hi ha, a les Illes Balears, 6.336 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un -1,8% menys que en el mateix mes de l'any anterior. Un 43,0% d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari, que es redueix en un -4,7% en termes interanuals, passant de 2.858 a 2.723 afiliats. Un 39,2% són autònoms i, respecte de l'any anterior, no existeix

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
	maig			
Illes Balears	maig	6.336	→	-1,8
Mallorca	maig	4.887	↘	-2,6
Menorca	maig	701	→	-0,8
Eivissa	maig	440	↗	2,1
Formentera	maig	28	↗	21,7

Font: l'ebstat (a partir de dades de la TGSS)

pràcticament cap variació (en termes absoluts s'ha passat de 2.480 a 2.482 afiliats). El 17,8% restant dels afiliats pertanyen al règim general, el qual presenta una variació interanual positiva d'un 1,5% i passa de 1.114 a 1.131 afiliats. Per illes, l'afiliació s'incrementa considerablement a Formentera (21,7% interanual), de forma més lleu a Eivissa (2,1%), i de forma negativa a Mallorca

(-2,6%) i Menorca (-0,8%). Com passa en la resta de sectors, Mallorca concentra gran part dels afiliats totals, en aquest cas el 77,1%.

LA COMERCIALIZACIÓ DE FRUITA I HORTALIÇA QUE PROVÉ DELS PRODUCTORS DISMINUEIX UN 8,0%

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (total)		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruita	gener-maig	32.248	1,2	↘	-9,3	→	-0,9
Hortalisses	gener-maig	37.429	1,1	↗	2,2	→	-0,9
Patates	gener-maig	-	0,6		-	→	0,0
Total	gener-maig	69.676	1,1	↘	-3,5	↗	2,9
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-abril	4.558	2.910	↗	14,2	↗	27,3
Polonia	gener-abril	1.692	996	↘	58,5	↘	122,2
Dinamarca	gener-abril	1.322	857	↘	34,1	↘	42,9
Goma de garrofi	gener-abril	589	8.120	↗	5,2	↗	22,8
Dinamarca	gener-abril	144	2.068	↘	-40,7	↘	-30,9
Estados Unidos	gener-abril	110	1.538	↗	9,9	↗	29,1
Vins i licors	gener-abril	547	3.382	↘	-3,4	↘	-9,3
Alemanya	gener-abril	292	1.393	↘	-4,9	↘	-12,7
Suïssa	gener-abril	93	990	↘	-13,0	↘	-13,5

Font: Mercapalma, lbestat

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades fins el maig del 2019 s'han comercialitzat 69.676 tones de **fruita i hortalissa** que provenen de majoristes i productors, un 3,5% menys que en el mateix període de l'any 2018. El signe negatiu d'aquesta dada es produeix tant per la comercialització que prové dels majoristes (-3,4%), i en especial per la fruita (-9,36%), com per la comercialització per part dels productors (-8,0%) i més en el cas de l'hortalissa (-9,7%) que en el de la fruita (-2,1%). En aquesta ocasió (pel període gener-maig) la variació interanual dels preus és baixa, i tant en el cas de les fruites com en el de les hortalisses coincideix en un -0,9%. Per la seva banda, el preu mitjà de la patata es manté constant respecte a l'any anterior.

Segons dades de l'abril del 2019, encara provisionals, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, la producció dels **cereals** que més es cultiven a les Illes Balears (blat, ordi i civada) s'incrementarà respecte de l'any anterior. Així, la producció de blat es preveu de 9 milers de tones (un 12,5% més) en una superfície de conreu de 5.900 hectàrees (485 més que la superfície del 2018). La producció d'ordi es preveu de 32,0 milers de tones (un 12,3% més) en una superfície de conreu (20.200 hectàrees) superior a la de 2018 en 897 hectàrees. Quant a la producció de civada augmenta un 11,1% interanual i la previsió és de 9,0 milers de tones en una superfície de conreu de 15.200 hectàrees que, en aquest cas, també augmenta en 464 hectàrees. Per al conjunt de l'Estat la previsió és d'una reducció en la superfície de conreu del blat (-4,2% anual) i de la civada (-8,2%), i en canvi d'un augment en el cas de l'ordi (2,7%).

Segons dades de la denominació d'origen Oli de Mallorca, la campanya 2017-2018 presenta un nivell d'elaboració rècord (sèrie des de 2005) amb 912.505 litres, un 99,8% superior a la

campanya de l'any anterior. Pel que respecta a la superfície de conreu, fou un 15,8% més i arriba a les 3.770 hectàrees. D'aquest total d'oli produït 451.323 litres són d'oli qualificat, això suposa un augment del 44,9% respecte de la campanya 2016-2017. Amb tot això, la comercialització és un 9,3% superior a la registrada un any enrere. Així, es varen vendre 301.116 litres d'oli d'oliva amb un augment del 12,9% de la demanda interior (250.278 litres), cosa que suposa el 83,1% del total venut. Per contra, baixa la demanda nacional un -35,5% (9.067 litres) i el producte venut a tercers països fora de la Unió Europea un -9,0% (12.234 litres). Finalment, l'exportació cap a la Unió Europea augmenta un 12,8% (29.537 litres) i representa el 9,8% del total de l'oli comercialitzat.

Pel que fa a la producció d'**ametla**, segons dades de la Mesa Nacional de Fruita Seca, la campanya 2019-2020 serà de 1.050 tones a les Illes Balears. Aquesta xifra representa un decrement del -16,0% respecte de la campanya anterior que es produïren 1.250 tones, i suposa un -20,2% menys que la mitjana de producció des del 2014. En l'àmbit nacional es preveu un augment anual del 0,7% amb una producció de 62.568 tones, un 18,2% més que la mitjana dels darrers cinc anys. Des de la Mesa Nacional de Fruita Seca se segueix mostrant la seva preocupació en matèria fitosanitària, tant per la *Xylella fastidiosa* com per la vespa de l'ametler, degut a la seva expansió i els danys ocasionats. També han destacat que el motiu de la baixa producció ha estat la climatologia adversa, motivada per les fortes pluges d'abril i les baixes temperatures del mes de març.

En el **mercat exterior**, en relació amb els principals productes de les Illes Balears que es venen fora de les fronteres i fins l'abril s'observa que, pel que fa a la patata, n'augmenta tant l'exportació en volum (14,2%) com en valor monetari (27,3%). Entre els

principals països compradors d'aquest tubèrcul es disparen les vendes en volum, principalment a la República Txeca (171,1%), i també a Polònia (58,5%). Aquests increments es donen també en valor monetari, tant a la República Txeca (270,7%) com a Polònia (122,1%). Més suau és l'exportació cap a Dinamarca, tant en pes (34,1%) com en valor monetari (42,9%). Pel que fa a la goma de garrofi, en el primer quadrimestre del 2019, continua amb la tendència positiva i es dona un increment de les exportacions més destacat en valor monetari (22,8%) que en volum (5,2%). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten sobretot als Països Baixos en pes (96,4%) i més en valor (136,0%); també destaca el Japó, amb un increment en pes del 95% i d'un 139,9% en valor. Mostra un retrocés significatiu Dinamarca, amb una reducció del pes de les exportacions del -40,7%, i del -30,9% quant al valor. Respecte a les exportacions de vins i licors, disminueixen en termes globals tant en pes com en valor, un -3,4% i un -9,3%, respectivament. Per països tots els principals destins presenten reduccions, tant en el pes com en el valor; a excepció d'Estats Units, que incrementa el pes de les adquisicions en un 94,3% i el valor en un 31,4%. En aquest sentit cal destacar el cas d'Alemanya, que des de fa anys és el principal destí econòmic de vins i licors, i que en els primers quatre mesos de l'any ha reduït en un -4,9% el pes i en un -12,7% el valor de les adquisicions.

Ramaderia

Segons les dades acumulades del primer quadrimestre de l'any 2019 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, i quant a les tones de carn de bestiar sacrificat en els **escorxadors** de les Illes Balears, disminueixen les de carn de bestiar ovi (-6,0%), les de bestiar porcí (-3,7%), les de bestiar boví (-6,4%) i les d'aus (-6,5%). En canvi, augmenten les tones de carn sacrificada de bestiar caprí (47,8%). De conformitat amb l'enquesta de sacrifici de bestiar, la varietat més demandada és la carn de bestiar porcí, seguida de l'oví, del boví, aus i en darrer lloc de cabrum. Així, el nombre de porcs sacrificats durant els primers quatre mesos del 2019 arriba a 30.046 animals, que representen 1132 tones. Quant al bestiar ovi, se situa en les 653 tones (60.116 animals). Si es consideren les xifres del conjunt nacional per als mateixos mesos del 2019, augmenta un 3,2% la carn sacrificada per al principal tipus de bestiar, el porcí. En el cas de les aus, el segon amb major pes de tones sacrificades a l'Estat, augmenta un 11,3%, i el tercer, el bestiar boví, augmenta un 5,0%.

LA CARN DE SACRIFICI BESTIAR CAPRÍ ÉS L'ÚNICA QUE MOSTRA UN INCREMENT A LES ILLES BALEARS EN EL 2019

De conformitat amb les declaracions obligatòries del sector boví

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2018		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-abril	660	↘	-6,4
Bestiar ovi	gener-abril	653	↘	-6,0
Bestiar cabrum	gener-abril	13	↗	47,8
Bestiar porcí	gener-abril	1132	↘	-3,7
Bestiar equí	gener-abril	0	→	0,0
Aus	gener-abril	72	↘	-6,5

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

de llet, publicades pel Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), el preu mitjà ponderat de la llet a les Illes Balears se situa al maig a les Illes en 0,324 euros per litre, per davall de la mitjana nacional, que se situa en 0,325 euros per litre. Respecte d'un any ençà, aquest preu representa un increment d'un 3,8% a l'arxipèlag i d'un 2,8% nacional. En el conjunt dels cinc primers mesos del 2019 la producció de llet a les Illes arriba a les 24.704,5 tones, un -7,0% menys que el 2018. Aquesta producció s'entrega totalment a compradors situats a la mateixa comunitat autònoma.

Pesca

Al maig del 2019, el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 678 treballadors, amb una disminució d'un 0,9% respecte del mateix mes del 2018. L'afiliació al sector disminueix a totes les illes, excepte a Menorca, on augmenta lleugerament (un 0,87%), encara que el 67,8% dels afiliats es concentri a l'illa de Mallorca.

La **producció pesquera** declarada a les Illes Balears durant el primer trimestre del 2019 va ser de 529,94 tones, amb un valor en primera venda de 3,37 milions d'euros. En comparació amb el mateix trimestre de l'any 2018 (596,29 tones i 3,49 milions d'euros), les dades representen un descens tant en el volum com

en el valor de les captures (un -11,1% i un -3,4%, respectivament). La caiguda està relacionada amb la pèrdua de tres embarcacions d'arrossegament amb base a Balears (un 7,9%) en els últims 12 mesos i la reducció de captures d'aladroc. L'increment del preu mitjà cal relacionar-lo amb la reducció de les captures de l'aladroc (un peix molt barat) i la bona estratègia comercial de la llotja de Palma.

A la taula adjacent es presenten les principals deu espècies

en volum de captures, així com les principals en valor total (en aquest trimestre la coincidència d'espècies que ocupen els primers llocs en totes dues llistes és més baixa). La sardina és l'espècie més important en volum, respecte a l'exercici 2018 s'observa una forta caiguda en el volum de les captures d'aladroc que es redueix en un -71,1%. La gamba vermella, pel contrari, ha augmentat el seu preu atès que la caiguda en el volum de captures respecte a l'any anterior és superior a la reducció del seu valor total. La tendència general del valor de les espècies més capturades és de reduir-se.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	maig	676	→	-0,3
Mallorca	maig	467	→	1,5
Menorca	maig	109	↘	-6,0
Eivissa	maig	66	↘	-7,0
Formentera	maig	34	↗	9,7

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2018

			Variació interanual (%)			
Captures	Pes (kg)	Valor (€)	Pes (kg)		Valor (€)	
Sardina	56.617		↗	152,1		
Aladroc	45.544		↘	-71,1		
Gamba vermella	36.546	750.621	↘	-9,8	↘	-6,0
Gerret	33.387	139.913	↘	-24,4	↘	-23,6
Rajada	27.838		↗	13,8		
Sorell	26.200		→	1,4		
Pop	21.554	123.906	↘	-48,3	↘	-28,4
Morralla	21.077	121.176	↗	33,9	↗	4,4
Lluç	19.382	120.180				
Moll vermell	19.382		↘	-18,7	↘	-10,7
Sípia		161.693	↘	-40,2	↘	-33,4
Calamar		149.004			↘	-32,2

Font: Direcció General de Pesca i Medi Marí

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)												
Anual				Trimestral								
2015	2016	2017	2018	2017 (p)				2018 (p)				2019 (a)
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1,9	2,6	2,1	1,4	2,3	2,1	1,9	1,9	1,6	1,3	1,4	1,1	0,9

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

La producció industrial de les Illes Balears mostra símptomes de debilitat en alguns indicadors, si bé no en tots. Per una banda, l'afiliació, facturació i demandes del sector augmenten presentant per tant signe positiu. Per altra banda, la producció industrial i la confiança empresarial evolucionen negativament. Així, la variació del VAB en termes de volum del primer trimestre de 2019 presenta un increment d'un 0,9% respecte del 2018, el qual deixa palesa una reducció en les taxes de creixement gradual i continua del sector, que s'inicià a l'any 2017. Si es compara aquesta evolució amb la resta de sectors econòmics (2,2% de mitjana en el primer trimestre), el creixement del sector secundari queda entremig de, per una banda, els sectors de la construcció i dels serveis i, per l'altra, del sector agropesquer. Altrament, el creixement interanual del PIB de la indústria espanyola en els darrers períodes presenta una forta frenada, passant de taxes del 2,6% en el primer trimestre de l'any 2018 al 0,1% en el primer trimestre del 2019. També a nivell estatal, la indústria manufacturera mostra en aquest trimestre un major dinamisme (1,2%), si bé el seu comportament és molt semblant al del conjunt de la indústria, com queda patent en la dada del quart trimestre de l'any 2018 (-0,5%).

LA INDÚSTRIA PERD FORÇA I EL VAB DEL PRIMER TRIMESTRE QUEDA EN UN 0,9%

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears registra al mes de maig d'enguany 24.086 afiliats en el règim general de la **Seguretat Social** i 5.869 en el d'autònoms, amb un total de 29.955 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del maig de l'any passat, un increment d'un 1,9% en el nombre total d'afiliats, del 2,2% en el nombre afiliats d'autònoms i de l'1,8% en el nombre d'afiliats al règim general. La indústria manufacturera de l'arxipèlag és l'activitat predominant del sector, atès que agrupa el 79,7% dels cotitzadors. Aquesta branca guanya un 1,3% d'afiliats, bona part d'aquest creixement es troba motivat per l'evolució dels autònoms (2,2%). La segona activitat en nombre d'afiliats, que agrupa quasi un 16,0% del conjunt, correspon al subministrament d'aigua, sanejament i residus, i registra un augment d'un 5,3%. Per contra, l'activitat de subministrament d'energia, gas i aire condicionat perd un 1,2% d'afiliats en comparació amb un any

enrere.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL DE LA INDÚSTRIA S'INCREMENTA UN 1,9% INTERANUAL

Per illes i en termes percentuals, el principal increment interanual d'afiliació a la Seguretat Social es produeix a Mallorca, amb una taxa d'un 2,8% (aquesta illa concentra un 79% del número total d'afiliats). A continuació, Formentera, que registra un creixement de l'1,9%, si bé s'ha de tenir en compte que el nombre absolut de treballadors és poc representatiu. Per la seva part, a Eivissa el nombre d'afiliats varia en un 1,7%. Finalment, Menorca és l'única illa que mostra una taxa de variació negativa (un -3,9%) i passa de 3.641 a 3.499 afiliats (la indústria manufacturera en aquesta illa registra una caiguda en termes absoluts de 148 afiliats).

Els **indicadors de confiança empresarial** del tercer trimestre del 2019 de les Illes Balears revelen que un 29,6% dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el segon trimestre del 2019, mentre que el 24,1% dels enquestats ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació del sector (5,5 punts) millora considerablement respecte del trimestre precedent, que era negatiu (-3,4%), i es troba lleugerament per damunt del saldo mitjà del conjunt dels sectors (4,9%). En relació amb la valoració d'un any enrere (0,0 punts), el saldo del trimestre actual mostra una visió més optimista dels empresaris. Quant a les expectatives per al trimestre actual -el tercer-, la indústria registra una valoració bastant negativa: el 9,3% de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable davant del 20,4% que opinen el contrari, és a dir, que serà desfavorable. Conseqüentment, el balanç d'expectatives queda en -11,1%. Cal remarcar que el sector de la indústria és l'únic amb un saldo de les expectatives negatiu, atès que en el conjunt de tots els sectors el balanç de les expectatives és d'un 5,9%. En comparació amb el trimestre precedent i l'any anterior, també s'observa un empitjorament de les expectatives: concretament, varen ser d'un 5,0% en el primer cas i d'un -1,6% en el segon. D'altra banda, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del tercer trimestre reflecteix un retrocés (-1,1% interanual) de la

confiança empresarial del sector industrial, si bé en aquest cas mostra una dada no tant negativa com la del total dels sectors econòmics, que ha estat de -2,3%.

Indústria

Al maig, l'indicador de producció industrial va encadenar el setè mes consecutiu amb una taxa de variació interanual negativa (-3,8%). Així, l'índex de les Illes Balears roman allunyat del registre del conjunt de l'Estat, la producció industrial del qual creix en taxes positives d'un 1,8%. Una altra dada significativa és que en aquest mes en l'arxipèlag l'índex (base 100, any 2015) és del 99,0; en canvi, en el conjunt de l'Estat és del 114,75, la qual cosa significa que la producció de les Illes es troba per davall del nivell de la mitjana del 2015, mentre que la del conjunt d'Espanya és un 14,75% superior. Per sectors, a les Illes Balears destaquen les pujades interanuals del maig dels béns duradors (10,5%) i béns d'equip (5,2%). Per contra, es troben en negatiu les indústries extractives (-19,6%), el subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat (-9,8%), l'energia (-9,1%) i els béns intermedis (-6,7%). La variació interanual de la mitjana dels primers cinc mesos se situa a les Illes en un -5,8%, i en el conjunt d'Espanya en un 0,4%.

LA PRODUCCIÓ INDUSTRIAL DEL MES DE MAIG PRESENTA VALORS NEGATius

D'altra banda, els indicadors relatius a la facturació i a la demanda del sector industrial del mes d'abril presenten valors positius a l'arxipèlag balear. Les vendes de la indústria de les Illes (xifra de negoci) avancen 8,8 punts percentuals en relació amb el registre precedent, i la taxa interanual de l'índex de la xifra de negocis se situa en un 8,5%. En el conjunt de l'Estat, en canvi, el volum de

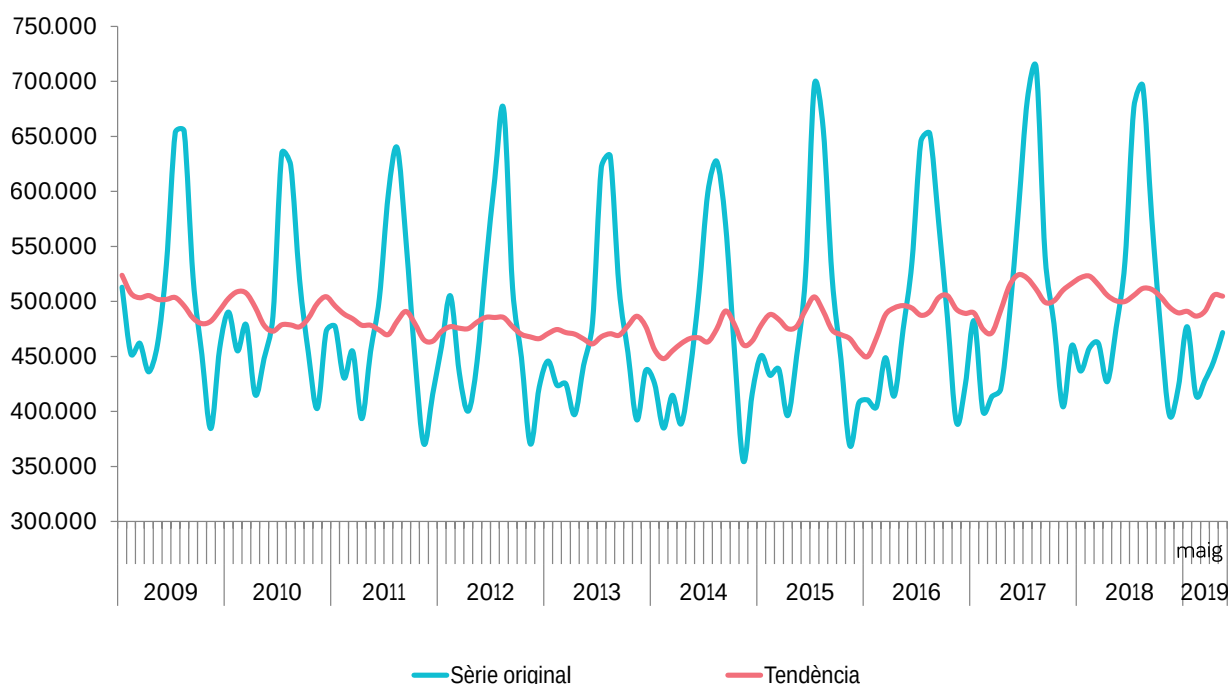
negoci de la indústria decreix un -0,7% interanual. Pel que fa a l'entrada de comandes del sector es registra un augment de la taxa interanual de l'índex tant a les Illes com en el conjunt de l'Estat, en el primer cas d'un 5,6% i en el segon d'un 12,2%.

Energia

El caràcter fred del mes de maig en tot l'arxipèlag (exceptuant Formentera, on fou normal), amb una temperatura mitjana de 17,1°C i una anomalia tèrmica de -0,9°C, ha propiciat que la temperatura sigui un component que ha influït fortament en la baixada de la demanda interanual del **consum d'energia elèctrica** (-0,9%). La demanda d'aquest mes ha estat de 471,7 GW en el conjunt de l'arxipèlag. El consum augmenta únicament a Formentera (0,4%), mentre que registra davallades a la resta d'il·les: a Eivissa d'un -4,7%, i tant a Mallorca com a Menorca d'un -0,2%. Aquest mes, d'acord amb les dades de Red Eléctrica, la generació d'energia renovable (24,9 GW) augmenta a les Illes un 10,9%. Així, les emissions de CO₂ associades a la generació elèctrica no renovable (222,7 tones) es redueixen en un -23,9%.

D'altra banda, la demanda acumulada en el conjunt de l'arxipèlag durant els primers cinc mesos es redueix un -1,0% en relació amb el mateix període de 2018. Tant a Mallorca com a Menorca cau la demanda elèctrica en un -1,3% i en un 0,16%, respectivament. Contràriament, en els casos d'Eivissa i Formentera augmenta en un 0,3% i en un 0,5%, respectivament. El total de les emissions per la generació d'energia no renovable (1.204,1 tCO₂) durant el període gener-maig és un 21,5% inferior a les de l'any passat. La combustió del carbó ha reduït el valor de les emissions en una cinquena part, malgrat que continua sent la principal font d'emissions, amb gairebé un 67,1% del total.

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	471.665	→	0,17
Índex de producció industrial ¹	abril	100,815	→	-1,2
Ocupats totals a indústria i energia	maig	29.955	→	1,9
Assalariats	maig	24.086	→	1,8
Autònoms	maig	5.869	↗	2,2
Ocupats segons activitats	maig	29.955	→	1,9
Indústries extractives	maig	381	↗	3,3
Indústries manufactureres	maig	23.887	→	1,3
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	5.687	↗	4,2
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	356.283	→	0,1
Ocupats segons activitats	maig	23.650	↗	2,8
Indústries extractives	maig	302	↗	3,1
Indústries manufactureres	maig	18.408	↗	2,4
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	4.940	↗	4,2
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	39.296	→	-0,9
Ocupats segons activitats	maig	3.499	↘	-3,9
Indústries extractives	maig	15	↘	-11,8
Indústries manufactureres	maig	3.327	↘	-4,3
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	157	↗	5,4
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	maig	76.086	↗	2,13
Ocupats segons activitats	maig	2.749	→	1,7
Indústries extractives	maig	64	↗	8,5
Indústries manufactureres	maig	2.096	→	1,1
Energia elèctrica, gas i aigua	maig	589	↗	3,3

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència T^*_{t-12} (%)

3 Construcció

La construcció a les Illes Balears segueix per una senda de creixement, tant en els indicadors que registren l'activitat de manera contemporània com en els indicadors avançats, amb l'única excepció de l'obra pública licitada, que en els primers quatre mesos de l'any experimenta un petit retrocés respecte al mateix període de l'any anterior. La bona marxa general del sector es reflecteix en la taxa de creixement interanual del VAB de la construcció (ajustat de l'efecte de l'estacionalitat i calendari) del primer trimestre del 2019; concretament, aquest sector experimenta una taxa de creixement del 3,7%. Es tracta

del sector de l'economia balear que creix a un ritme més elevat i l'únic que ho fa per damunt del 3%. Així les coses, el sector de la construcció és manté en positiu des de fa més de quatre anys i mostra una acceleració del sector, com queda patent en el fet que en els darrers 4 períodes ha anat creixent trimestre rere trimestre. En l'àmbit estatal, el sector de la construcció continua evolucionant favorablement i a ritmes elevats. Aquest fet queda acreditat en què s'encadenen 8 trimestres consecutius creixent en taxes per damunt del 6% i el primer trimestre del 2019 presenta un creixement del 6,6%.

Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)													
Anual					Trimestral								
2014	2015	2016	2017	2018	2017 (p)				2018 (p)				2019 (a)
			(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
-2,6	2,9	3,5	3,6	3,5	3,4	3,7	3,7	3,6	3,6	3,4	3,5	3,6	3,7

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El nombre de **certificats de final d'obra** que es presenten als ajuntaments de les Illes Balears indica l'evolució recent de l'activitat de la construcció. Del gener a l'abril de l'any 2019 s'han expedit 698 certificats de final d'obra, la qual cosa representa un creixement del 16,5% respecte del mateix període del 2018, en què se n'expediren 599. Mostra un comportament similar el nombre d'edificis, que passa de 651 a 774 certificats (18,9%). En línia amb les dades anteriors, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres creix fortament, un 29,7%. El **consum de ciment** és un indicador simultani al de l'activitat de la construcció, però es disposa de la informació relativa a les Illes Balears amb més d'un any d'endarreriment. Fins a l'abril del 2018 es consumiren 151,5 milers de tones de ciment, la qual cosa representa un augment del 10,9%. En l'àmbit estatal, en el mateix període ha augmentat el consum de ciment un 6,5%.

El sector de la construcció, especialment en la part enfocada a l'habitatge, és intensiu en mà d'obra. Així, l'augment en el ritme d'activitat s'acompanya d'un increment del **capital humà** dedicat a la construcció. El darrer dia de maig d'enguany la Seguretat Social tenia 55.649 treballadors d'alta, la qual cosa significa

un augment d'un 5,2% respecte del mateix moment del 2018, aquest indicador mostra un creixement del nombre d'afiliats al sector de la construcció bastant superior al del conjunt de la economia (2,1%). Destaca la millora en el nombre d'assalariats, que representen el 71,0% del total i que s'incrementen un 5,8%, el nombre d'autònoms afiliats al sector de la construcció augmenta un 3,7%. Paral·lelament a l'evolució dels treballadors, el nombre de comptes de cotització en actiu a les Illes Balears augmenta a un ritme del 3,3%. Els treballadors inclosos en el règim especial de treballadors autònoms sumen 16.054 afiliats i, com ja s'ha comentat, pugen un 3,7% en comparació amb el mateix període del 2018. Per branques d'activitat, la construcció d'edificis presenta un increment de capital humà del 5,8% i la construcció especialitzada mostra una variació interanual d'un 4,9%. En canvi, l'enginyeria civil experimenta una petita davallada de capital humà (-0,8%). Pel que fa a la desagregació territorial, les illes amb l'increment més elevat en termes relatius en aquest mes de maig són Eivissa i Menorca (8,1% i 7,1%, respectivament). Mallorca i Formentera, tot i que també creixen en nombre de treballadors, ho fan a un ritme més suau (4,5% i 3,0% respectivament). L'atur registrat creix suaument en el

Taula 16. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	maig	39.505	↗	5,8
Autònoms	maig	16.054	↗	3,688
Contractes de treball	juny	3.712	↗	7,8
Certificats de final d'obra	abril	149	↗	20,1
Mallorca				
Assalariats	maig	29.903	↗	4,8
Autònoms	maig	12.326	↗	3,8
Contractes de treball	juny	2.686	→	0,411
Menorca				
Assalariats	maig	2.875	↗	9,5
Autònoms	maig	1.239	↗	2,059
Contractes de treball	juny	280	↗	45,8
Pitiüses				
Assalariats	maig	6.727	↗	9,3
Autònoms	maig	2.347	↗	3,712
Contractes de treball	juny	746	↗	29,7

Font: Ibestat, OTIB, TGSS

conjunt de l'arxipèlag, i augmenta un 1,0% en termes interanuals al juny. Cal destacar l'illa de Menorca, on el nombre d'aturats del sector suposa un increment del 18,1%. Les dades de l'enquesta de població activa del primer trimestre del 2019 presenten molts bon resultats. Així, la població resident a les Illes Balears ocupada en el sector de la construcció entre el gener i el març del 2019 presenta una mitjana de 62.100 persones, una xifra que suposa un creixement del 27,0% interanual. En la línia d'aquesta darrera dada, el nombre d'aturats presenta una mitjana de 3.400 persones, cosa que suposa una davallada d'un -58,5% interanual. En l'àmbit estatal, en el primer trimestre del 2019 l'atur també disminueix de forma important (-14,9%).

Quant a les **perspectives** de futur, la construcció presenta indicadors que fan preveure que se'n mantindrà el dinamisme a mitjà termini. Del gener a l'abril del 2019, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears ha tramitat 2.246 expedients, un 0,4% més que durant el mateix període de l'any 2018. L'augment dels projectes visats es troba motivat per la seva evolució a l'illa de Mallorca, on aquest indicador sofreix un increment del 0,9%. Contràriament, els visats es redueixen a les illes de Menorca i Eivissa-Formentera. El pressupost total dels projectes del primer quadrimestre de l'any 2019 suma 361,7 milions d'euros. Aquesta dada presenta un comportament oposat al del nombre de projectes i disminueix un 21,5%. Gairebé tres quartes parts d'aquest import té per objecte la construcció residencial, mentre

que el 16,8% són projectes de tipus turístic. Considerant el primers quatre mesos de l'any respecte el mateix període de l'any anterior, els projectes d'ambdues finalitats mostren una considerable davallada en el total del pressuposts visats. Concretament, la construcció de tipus turístic davalla a menys de la meitat i la tipus residencial ho fa un -6,0%. La tercera tipologia per importància és l'esportiva, que dins el primer quadrimestre s'ha incrementat un 226,1%. Quant a les llicències d'obres d'habitatges atorgades pels ajuntaments, en el conjunt de l'any 2018 s'atorgaren 2475 llicències, un 2,2% més que en el 2017. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears fins a l'abril de l'any en curs arriba a 107,7 milions d'euros, un 38,5% més respecte del mateix període de l'any anterior. En relació amb les obres de foment, en els primers quatre mesos de l'any a les Illes Balears el valor de les obres d'enginyeria civil és de 61.447 milers d'euros, quan en el mateix període de l'any 2018 van ser de 92.567 milers d'euros, per la qual cosa hi ha hagut un decrement del -33,6%. Pel que fa a l'edificació, del gener a l'abril s'ha adjudicat per un valor de 41.107 milers d'euros, per 14.973 milers d'euros l'any 2018 (un augment del 174,5%). En termes de la licitació pública global, en el primer quadrimestre de l'any 2019 s'ha adjudicat per valor de 102.554 milers d'euros, gairebé 5.000 milers d'euros menys que l'any anterior (un -4,6% en termes relatius). Per agent contractant, disminueixen les obres públiques licitades pels ens territorials a les Illes Balears (-46,7%), però s'incrementen de manera molt intensa les obres públiques licitades per l'Estat i la Seguretat Social (565%).

Taula 17. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T^1_{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	78.367	↘	-10,4
Nombre de projectes	abril	591	↗	2,2
Nombre d'habitatges	abril	191	↘	-22,5
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	gener	340	↗	28,7
Nombre de transaccions de sòl urbà	1r trim	148	↘	-14,1
Licitació pública (milers d'€)	abril	10.980	↘	-4,3
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	67.041	↘	-5,1
Nombre de projectes	abril	483	↗	3,5
Nombre d'habitatges	abril	165	↘	-12,6
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	5.133	↘	-11,5
Nombre de projectes	abril	62	↘	-4,6
Nombre d'habitatges	abril	15	↘	-5,6
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	abril	6.193	↘	-12,1
Nombre de projectes	abril	46	↘	-7,6
Nombre d'habitatges	abril	11	↘	-52,7

Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia

Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base 2010)

4 Serveis

Taula 18. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Anual				Trimestral								
2015	2016	2017	2018	2017 (p)				2018 (p)				2019 (a)
		(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
3,1	4,3	3,9	2,7	4,3	4,0	3,8	3,5	3,1	2,7	2,6	2,4	2,2

En el primer trimestre del 2018, el **VAB del sector dels serveis** a les Illes Balears situa la variació interanual en un 2,2%; per tant, aquest sector, malgrat l'alentiment econòmic global, continua presentant taxes de creixement per damunt del 2%. Aquest valor és dues dècimes inferior al registrat en el quart trimestre de l'any passat i 0,9 punts percentuals inferior al registre d'un any enrere. Les activitats englobades en el sector dels serveis, per tant, darrere del sector de la construcció, que creix en aquest trimestre al 3,7%, se situen com les més dinàmiques de l'economia balear, per davant de les branques d'indústria i energia, i agropesquera. A Espanya l'evolució dels serveis, des de la perspectiva del PIB corregit d'efectes estacionals i de calendari, és més favorable, la qual cosa es reflecteix en la taxa interanual del primer trimestre d'enguany (3,1%), així com en el fet que en els darrers quatre trimestres aquesta taxa ha anat creixent successivament. Per grups, segueixen amb registres molt alts les activitats professionals (5,0%), les de comerç, transport i hostaleria (3,9%) i les d'informació i comunicacions (2,8%). No hi ha cap activitat amb resultats en negatiu.

EL NOMBRE D'AFILIATS CREIX UN 1,7% INTERANUAL AL MAIG.

Al mes de maig, el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** a les Illes Balears és de 471.062 persones, la qual cosa significa un creixement interanual d'un

1,7%. El sector, considerant tots els règims de cotització (el general i els especials d'autònoms, de la llar i de la mar) guanya 7.909 afiliats i l'augment més significatiu, en termes absoluts, es produeix en el règim general, amb 5.052 cotitzadors nous (1,7%). En termes percentuals, el major augment es produeix en el règim de la mar (2,7%). Quant al règim dels autònoms, augmenta en termes percentuals un 1,5% i en termes absoluts en 1.098 nous cotitzadors. Les activitats sanitàries i de serveis socials (1.212 noves altes) i les activitats administratives i de serveis auxiliars (1.093) són les que presenten els avanços més significatius en valors absoluts. Com ja hem apuntat en altres publicacions, aquest mes també són destacables els guanys d'afiliació en les activitats d'educació (1.080). Cal destacar que en les activitats de les llars com a ocupadores de personal domèstic el nombre d'afiliats s'ha reduït en 548 cotitzadors. En termes percentuals, a banda de les assenyalades, són igualment destacables els forts increments en les activitats d'informació i comunicacions (5,4%) i en les immobiliàries (6,2%), si bé el nombre total de treballadors d'aquest sector és poc representatiu. El contrapunt el trobam en les activitats de les llars i de personal domèstic (-4,7%) i en les activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials, que continuen perdent efectius.

Totes les illes incrementen el nombre d'afiliats en el sector terciari. En aquesta ocasió es Eivissa l'illa que en presenta

Taula 19. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	maig	469.949	➔	1,7
Mallorca	maig	369.625	➔	1,5
Menorca	maig	27.601	➔	0,1
Pitiüses	maig	72.723	↗	3,5
Índex xifra de negoci dels serveis	abril	117,38	↗	4,5
Transport i emmagatzematge	abril	125,79	↗	6,6
Hostaleria	abril	75,98	↗	9,0
Informació i comunicacions	abril	126,71	↗	8,2
Activitats professionals, científiques i tècniques	abril	126,71	➔	-0,4
Activitats administratives i serveis auxiliars	abril	115,26	↘	-6,2
Matriculació de vehicles per a lloguer	maig	5.671	↗	35,7

Font: DGT, Ibestat, TGSS

una taxa més elevada (3,7%), a continuació Mallorca (1,5%) i Formentera (1,3%). Finalment Menorca registra una taxa de creixement més moderada, amb un 0,1%.

El nombre de contractes registrats en el sector serveis al mes de juny ha estat un total de 52.158. Aquesta dada suposa una reducció de 1.759 contractes respecte al mateix període de l'any anterior (53.917 contractes) i, en termes percentuals, representa un -3,3% de davallada.

ELS INDICADORS D'ACTIVITAT DEL SECTOR GUANYEN FORÇA EN EL PRIMER QUADRIMESTRE.

Al mes d'abril, els **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) s'enforteixen i registren valors molts més alts que els dels mesos precedents. En el cas concret de la facturació de les empreses, l'indicador guanya 17,2 punts en relació amb el mes de març i queda en 117,4, i en termes interanuals l'indicador presenta una evolució positiva de 5 punts. Aquest mes l'evolució de l'indicador situa la dada de la mitjana de l'Estat (120,6) per damunt a la de l'arxipèlag balear; contràriament, la taxa de variació intermensual estatal se situa en un -0,6%. La variació de la mitjana del primer quadrimestre, respecte del de 2018, és d'un 4,3% a les Illes i d'un 5,3% a Espanya.

A l'arxipèlag, en termes interanuals, la xifra de negoci d'aquest

mes s'accelera de forma molt significativa en les activitats d'hostaleria (9,0%), en les d'informació i comunicacions (8,2%) i, finalment, en les de transport i emmagatzematge (6,6%). A la resta d'activitats, es registra en el cas del comerç un increment d'un 7,0%, però les activitats administratives i serveis auxiliars així com les activitats professionals, científiques i tècniques mostren en ambdós casos una reducció respecte la dada de l'any anterior (un -0,4% i un -6,2% respectivament).

L'altre indicador sectorial, l'índex d'ocupació, també mostra en el mes d'abril un enfortiment destacable amb una variació interanual del 4,0%. Aquesta taxa és molt més elevada que la del mes de març, quan fou de 2,2%, i es troba per damunt del registre del conjunt de l'Estat (1,8%), concretament és 2,2 punts percentuals superior a aquest darrer. La forta estacionalitat d'aquest indicador queda reflectida en la variació intermensual, que a les Illes és del 16,0% en el mes d'abril d'enguany. Tornant a l'anàlisi en termes interanuals, per sectors, l'ocupació hi augmenta a tots, de manera més destacada en l'hostaleria (6,6%), en el transport i emmagatzematge (2,9%) i en les activitats professionals, científiques i tècniques (2,8%). Finalment la variació de la mitjana del primer quadrimestre, respecte del de 2018, és d'un 3,0% a les Illes i d'un 2,0% a Espanya.

4.1. Comerç

Taula 20. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	abril	128,20	↗	7,0
Índex de vendes al detall ¹	maig	118,05	→	1,6
Índex d'ocupació del comerç al detall	maig	114,24	→	1,8
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	maig	88.006	→	0,5
Mallorca	maig	69.333	→	0,9
Menorca	maig	6.072	↘	-4,1
Pitiüses	maig	12.332	→	1,1

Font: Ibestat, INE, TGSS

¹ Preus constants de 2015

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, durant el mes d'abril l'índex de la xifra de negoci del sector del comerç és de 128,20 (base 100 any 2015); aquesta dada suposa un increment de l'indicador en termes intermensuals del 12,5%, i en termes interanuals del 7,0%. L'índex d'ocupació en el comerç mostra una dinàmica força semblant, amb un creixement respecte al mes de març d'un 3,7% i d'un 2,3% respecte a l'any anterior.

LA FACTURACIÓ DEL COMERÇ AL MES D'ABRIL ÉS 7,0% SUPERIOR A LA DEL MATEIX PERÍODE DE L'ANY 2018

Les vendes de les empreses de **comerç al detall** de les Illes Balears encadenen per cinquè mes consecutiu taxes de creixement interanual per damunt del punt percentual i, al maig, la variació de l'índex és d'un 1,6%. En el conjunt de l'Estat la facturació dels darrers mesos també mostra un comportament força dinàmic i la taxa d'aquest mes queda en un 3,2%, bastant superior a la del mes d'abril, que tancà amb un 2,1%. A les Illes, la variació mitjana dels primers cinc mesos d'enguany, en relació amb els del 2018, és del 2,5%, sensiblement per sobre de la de l'Estat, que queda en un 1,8%. D'altra banda, el ritme de creació d'ocupació en el sector també creix a un ritme elevat. Aquest mes l'índex presenta una taxa de variació interanual d'un 1,8%, si bé és 0,3 p.p. menys que el registre del mes d'abril (2,1%). En el conjunt de l'Estat la taxa de variació se situa en un 1,1%. La variació mitjana dels cinc primers mesos és a l'arxipèlag d'un 1,9%, i a Espanya d'un 1,1%.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL S'INCREMENTA UN 0,5% INTERANUAL EN EL CONJUNT DE L'ARXIPÈLAG

Al maig, el sector del comerç a les Illes Balears tenia 88.006 treballadors en alta laboral a la **Seguretat Social** (67.461 en el règim general i 20.545 en el d'autònoms), la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2018, un increment d'un 0,5% en el total d'afiliats (els autònoms es redueixen en un 1,1% i

els afiliats al règim general augmenten en un 1,0%). Totes les illes exceptuant Menorca guanyen afiliació; en termes percentuals, els avenços interanuals ordenats són: Formentera (2,7%), Eivissa (1,0%), Mallorca (0,9%), i Menorca (-4,1%). Considerant els valors absoluts dels contractes registrats, Mallorca concentra el 69,7% dels nous cotitzadors (4.847), les Pitiüses el 23,2% (1.614) i Menorca el 7,1% (496). En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç a l'engròs absorbeixen el 19,7% dels nous afiliats (1.371) i representen una reducció d'un -6,4% interanual. La venda i reparació de vehicles, amb el 5,7% dels nous afiliats, és la branca en què el número de nous contractes presenta una caiguda més elevada, amb una taxa anual d'un -17,9%. Finalment, el comerç al detall concentra el 74,6% dels nous contractes i presenta una davallada d'un -0,7%.

Els resultats dels indicadors de confiança empresarial corresponents al segon trimestre d'enguany revelen que un 11,3% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el primer trimestre de 2019 i que el 23,9% ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació, és a dir, la diferència entre els dos percentatges, és negatiu i se situa en -12,6 punts. Aquesta xifra és 8,5 punts percentuals pitjor que el balanç mitjà de tots els sectors, i molt semblant al balanç del comerç d'un any enrere (-8,0). Pel que fa a les expectatives per al trimestre actual –el segon–, el 23,3% dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable, un percentatge similar a la valoració del conjunt de totes les branques (22,8%). Per contra, un 10,7% dels empresaris preveu que la marxa serà desfavorable, una mica més optimista que la valoració mitjana de tots els sectors (12,2%). El balanç d'expectatives resultant és del 12,6%, superat pels sectors del transport i l'hostaleria (16,3%), la construcció (14,0%), i queda 2,0 punts percentuals per sobre de la mitjana de tots els sectors (10,6). Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç baixa en termes interanuals un 3,6% i es troba en la línia de la taxa mitjana de tots els sectors econòmics, la qual també mostra signe negatiu (-3,1%).

4.2. Hostaleria

Taula 21. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions	maig	8.328.626	↘	-4,5	gen-maig	13.828.347	↘	-3,0
Establiment hotel·ler	maig	7.238.352	↘	-2,7	gen-maig	12.189.047	→	-1,5
Apartament turístic	maig	955.024	↘	-16,5	gen-maig	1.319.479	↘	-15,3
Rural	maig	135.250	→	-1,4	gen-maig	319.821	→	-1,8
Viatgers	maig	1.652.448	↗	2,2	gen-maig	2.897.440	↗	3,6
Establiment hotel·ler	maig	1.441.805	↗	3,4	gen-maig	2.568.872	↗	5,7
Apartament turístic	maig	174.579	↘	-12,4	gen-maig	236.474	↘	-12,8
Rural	maig	36.064	↘	-8,5	gen-maig	92.094	↘	-4,9
Estada Mitjana	maig	5,0	→	-1,6	gen-maig	4,8	↘	-2,1
Establiment hotel·ler	maig	5,0	↘	-6,0	gen-maig	4,7	↘	-79,1
Apartament turístic	maig	5,5	↘	-4,5	gen-maig	5,6	↘	-2,8
Rural	maig	3,8	↗	7,8	gen-maig	3,5	↗	3,2

Font: Ibestat

Al mes de maig el nombre de pernoctacions dels viatgers que visitaren les Illes Balears presenta un lleuger descens (-4,5%) respecte del maig del 2018 i cau fins els 8,3 milions. En xifres acumulades del gener al maig, les nits facturades en els establiments turístics reglats també disminueixen en un 3,0% i s'assoleixen els 13,8 milions de pernoctacions. El nombre de viatgers del mes de maig augmenta un 1,2% en relació amb el mateix mes de l'any 2018. En termes acumulats dels primers cinc mesos del 2019, la xifra quasi arriba a 2,9 milions de viatgers, un 3,6% més que durant el mateix període de l'any anterior.

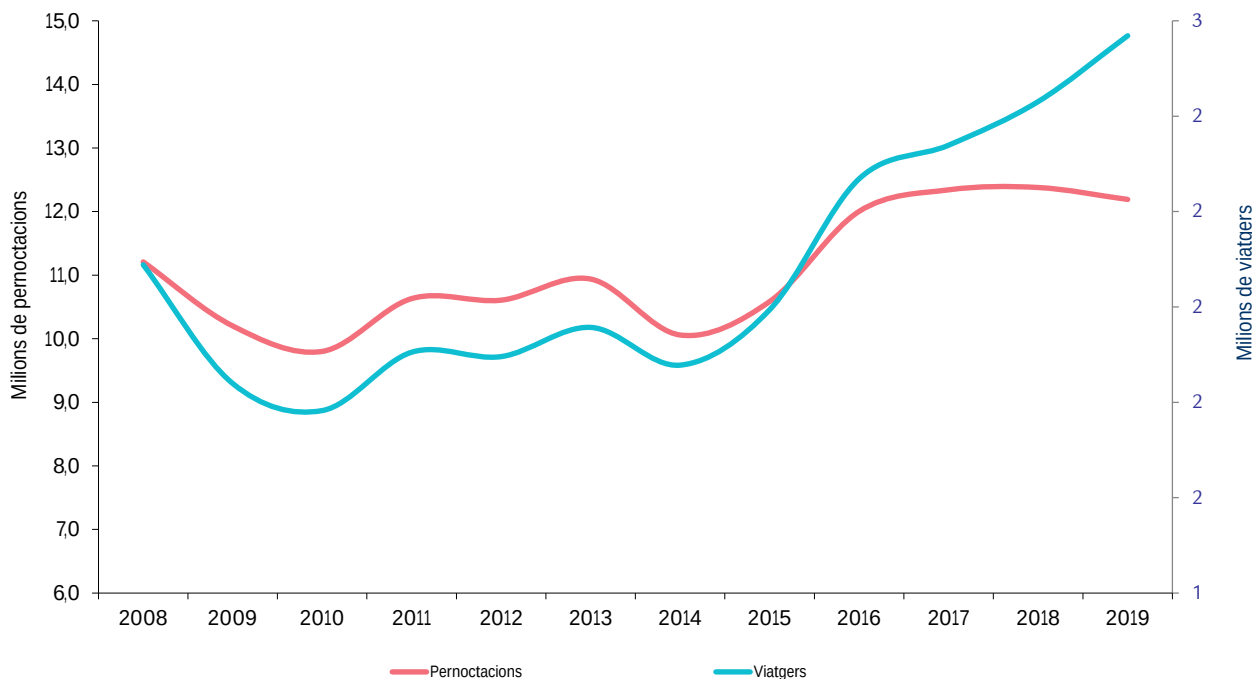
Les **pernoctacions** en establiments hotelers fins al maig del 2019 arriben a 12,2 milions. Això representa un 1,5% menys en termes interanuals, degut a les caigudes del mercat nacional (-10,1%) i del mercat alemany (-13,2%). Quant als apartaments turístics, les pernoctacions presenten una important disminució respecte a l'any 2018 (-15,3%). En aquest cas, són els alemanys els qui disminueixen amb força (-30,7%), juntament amb el mercat britànic (-19,5%) i el mercat suec (-39,7%). Al mes de maig les Illes Balears tenen un 44,6% de grau d'ocupació de places ofertes en apartaments turístics, 4,7 punts menys que al maig de l'any 2018. Les dades de pernoctacions de maig per als allotjaments de turisme rural mostren un lleuger descens respecte del 2018 (-1,4%), en concordança amb el descens del període gener-maig (-1,8%). En el cinquè mes de l'any, el turisme

rural balear aconsegueix un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 43,8%, una pèrdua de 3,8 punts respecte al mateix mes de l'any 2018.

EL NOMBRE DE VIATGERS CONTINUA MARCANT RÈCORDS I AUGMENTA UN 3,6% DEL GENER AL MAIG

Els **viatgers** que pernoctaren a les Illes Balears del gener al maig del 2019 augmenten per damunt de les pernoctacions i arriben a 2,9 milions, marcant una alça del 3,6%. Així, els qui escollien un establiment hotel·ler augmenten un 5,7% interanual, amb 2,6 milions de persones. En establiments hotelers, el turisme alemany i el nacional s'aturen en el seu creixement (0,1% i 0,4%, respectivament), mentre que el mercat britànic creix un 11,5%, així com el francès (14,3%) i l'italià (11,6%). No obstant això, els viatgers alemanys continuen sent el mercat més important i, amb quasi 776 milers, suposen el 31,9% del total. La progressió dels viatgers en apartaments turístics presenta una disminució respecte de l'any anterior (-12,8%) a causa del retrocés dels dos mercats principals, que presenten disminucions de viatgers de dues xifres: una disminució del 37,8% el mercat alemany i del 16,7% el britànic. Finalment, els clients de turisme rural tenen un lleuger decreixement (-4,9%) dins els cinc primers mesos del 2019, degut en gran part a la caiguda del mercat alemany (-14,7%).

Gràfic 9. Pernotacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig

Font: Ibestat, elaboració pròpia

L'estada mitjana del gener al maig de l'any en curs presenta un retall del 2,1% i es queda en 4,8 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi està 4,7 dies de mitjana. Quant als apartaments turístics, l'estada arriba a 5,6 dies, amb un decreixement del 2,8%. També el viatger que s'allotja a establiments de turisme rural escurça l'estada respecte a l'any anterior un 3,2%, i opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,5 dies).

El gràfic anterior reflecteix l'evolució tant de les pernotacions com dels viatgers, acumulada de gener a maig, en els establiments hotelers des del 2008. Es pot observar el fort creixement de les dues sèries en els cinc darrers anys, si bé el nombre de pernotacions es refreda en el darrer període. A més, des de l'any 2015, moment en què la sèrie de viatgers començà a comportar-se més positivament que la sèrie de pernotacions, l'estada mitjana té una lleugera tendència a la baixa.

En aquest paràgraf s'analitzaran les magnituds anteriors per a cadascuna de les illes de l'arxipèlag. El nombre de pernotacions, en termes acumulats, presenta variacions negatives a les tres illes: Mallorca (-2,8%), Menorca (-0,1%) i Eivissa (-5,1%). D'una banda, a **Mallorca** hi ha un lleuger retrocés en el nombre de nits facturades dels establiments hotelers (-1,2%), mentre que els apartaments turístics en presenten una disminució més intensa (-3,6%), la qual contrasta amb l'augment als allotjaments rurals (25,0%). Per origen, el turisme nacional cau un 13,7%, així com el mercat alemany (-8,7%) i el suec (-17,6%); no obstant això,

el mercat britànic (15,6%) i el francès (19,7%) ajuden a suavitzar aquesta caiguda. En apartaments s'observa una baixada important de les pernotacions dels alemanys (-30,7%), britànics (-19,5%) i suecs (-39,7%), a la vegada que el mercat nacional presenta un lleuger ascens del 4,3%. El turisme rural, com fan el turisme hotelier i el d'apartaments turístics, també presenta un lleuger decreixement (-4,1%).

A **Menorca** les pernotacions hoteleres tenen un lleuger increment (1,0%), mentre que els viatgers ho fan un 5,2% respecte al període de gener a maig de l'any passat, la qual cosa fa que l'estada mitjana disminueixi (-23,5%). En els apartaments reglats el nombre de viatgers creix fortament (25,2%), mentre que el nombre de pernotacions té un decreixement del 4,6%, cosa que fa que l'estada mitjana caigui un 23,8%.

A les **Pitiüses** hi ha un decreixement de pernotacions a establiments hotelers i un fort descens de pernotacions a apartaments turístics (-14,2%). Malgrat això, el nombre de viatgers a establiments hotelers s'incrementa en un 4,4% i el d'apartaments turístics ho fa en menor mesura (-2,6%) que la caiguda en pernotacions, cosa que fa que l'estància mitjana disminueixi en ambdós apartats, -20,3% a establiments hotelers i -11,9% a apartaments turístics.

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears presenten increments interanuals, els quals han estat majoritàriament positius des de l'abril de l'any 2014.

Taula 22. Establiments turístics per illes

		Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca									
Pernoctacions									
Establiment hotelier	maig	5.561.438	↘	-3,3	gen-maig	10.186.016	➡	-1,2	
Apartament turístic	maig	566.581	↘	-21,1	gen-maig	908.517	↘	-17,2	
Rural	maig	111.824	↘	-3,1	gen-maig	275.947	↘	-4,1	
Viatgers									
Establiment hotelier	maig	1.054.246	↗	2,1	gen-maig	2.079.276	↗	6,3	
Apartament turístic	maig	87.096	↘	-27,7	gen-maig	142.909	↘	-21,5	
Rural	maig	28.447	↘	-14,4	gen-maig	75.728	↘	-10,3	
Estada mitjana (dies)									
Establiment hotelier	maig	5,3	↘	-5,2	gen-maig	4,9	↘	-19,0	
Apartament turístic	maig	6,5	↗	9,0	gen-maig	6,4	↗	5,4	
Rural	maig	3,9	↗	13,3	gen-maig	3,6	↗	7,0	
Menorca									
Pernoctacions									
Establiment hotelier	maig	478.453	↘	-4,2	gen-maig	571.271	➡	1,0	
Apartament turístic	maig	126.141	↘	-5,5	gen-maig	127.242	↘	-4,6	
Viatgers									
Establiment hotelier	maig	91.925	↗	-2,9	gen-maig	120.602	↗	5,2	
Apartament turístic	maig	24.984	↗	24,2	gen-maig	25.197	↗	25,2	
Estada mitjana (dies)									
Establiment hotelier	maig	5,2	➡	-1,5	gen-maig	4,7	↘	-23,5	
Apartament turístic	maig	5,1	↘	-23,8	gen-maig	5,0	↘	-23,8	
Pitiüses									
Pernoctacions									
Establiment hotelier	maig	1.198.460	➡	0,7	gen-maig	1.431.760	↘	-3,1	
Apartament turístic	maig	262.302	↘	-9,9	gen-maig	275.364	↘	-14,2	
Viatgers									
Establiment hotelier	maig	295.633	↗	10,7	gen-maig	368.994	↗	4,4	
Apartament turístic	maig	62.499	↗	6,2	gen-maig	66.200	↘	-2,6	
Estada mitjana (dies)									
Establiment hotelier	maig	4,1	↘	-9,2	gen-maig	3,9	↘	-20,3	
Apartament turístic	maig	4,2	↘	-15,2	gen-maig	4,2	↘	-11,9	

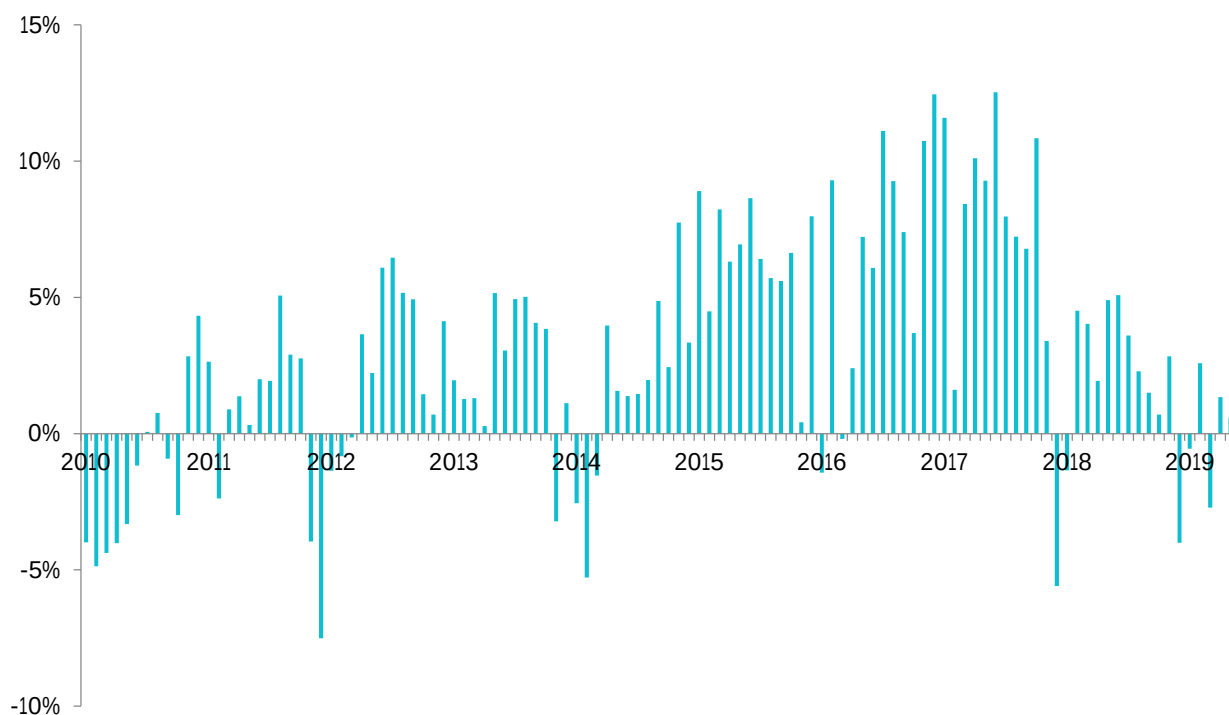
Font: INE, l'bestat i elaboració pròpia

Es pot observar que des de la temporada 2011 els mesos que presenten taxes de variació negatives en els preus hotelers són de temporada baixa, mentre que els mesos on hi ha més ocupació presenten pujades de preus cada any.

Segons les dades publicades per l'IBESTAT, fins al maig del 2019 arriben 4,3 milions de turistes a les Illes Balears, xifra que representa un 4,2% més que durant els mateixos mesos de l'any 2018. Aquest augment es deu a l'augment de turistes, tant del mercat nacional (1,5%) com del mercat alemany (1,1%), i especialment del mercat britànic (7,5%). El turisme alemany representa el 32,2% del total, mentre que el britànic significa el 19,6%, i el turisme espanyol el 19,1% dels visitants. Així mateix, s'ha de destacar el comportament dinàmic del turisme dels Països Baixos, que creix un 9,7%.

Les taxes acumulades del gener al maig es mantenen constants a Mallorca (-1,0%), i la xifra de turistes supera els 3,3 milions. En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme nacional, amb un 4,1% d'increment interanual, i del turisme britànic (7,7%). Malgrat això, en valors absoluts, el turisme alemany és el més important, amb quasi 1,3 milions de turistes (el 38,7% del total). A Menorca l'arribada de turistes creix significativament (6,0%), per arribar a 246 milers. En aquesta illa sobresurt l'augment tant del turisme nacional (11,5%) com del turisme britànic (11,3%). Les Pitiüses són les úniques que decreixen (-2,0%) quant al nombre de turistes, i destaca el descens dels espanyols i alemanys (-9,7% i -8,4%, respectivament) mentre que els britànics augmenten en un 4,8%.

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2019)

Font: INE

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Taula 23. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	maig	1.895.890	➔	-1,5	gen-maig	4.293.838	↗	4,2
Espanya	maig	194.717	↘	-10,1	gen-maig	818.962	➔	1,5
Alemanya	maig	530.476	↘	-13,2	gen-maig	1.382.360	➔	1,1
Regne Unit	maig	538.952	↗	16,0	gen-maig	840.003	↗	7,5
Mallorca	maig	1.386.540	➔	-1,0	gen-maig	3.366.412	↗	5,4
Espanya	maig	112.300	↘	-8,1	gen-maig	519.591	↗	4,1
Alemanya	maig	481.501	↘	-11,5	gen-maig	1.303.418	↗	2,3
Regne Unit	maig	349.369	↗	20,2	gen-maig	607.692	↗	7,7
Menorca	maig	134.619	↘	-2,8	gen-maig	246.126	↗	6,0
Espanya	maig	27.464	↗	3,0	gen-maig	115.230	↗	11,5
Regne Unit	maig	68.433	↗	8,3	gen-maig	81.161	↗	11,3
Pitiüses	maig	374.730	↘	-2,7	gen-maig	681.300	➔	-2,0
Espanya	maig	54.953	↘	-18,8	gen-maig	184.142	↘	-9,7
Regne Unit	maig	121.150	↗	9,3	gen-maig	151.150	↗	4,8
Alemanya	maig	40.925	↘	-16,5	gen-maig	68.338	↘	-8,4

Font: Ibestat

4.3. Transport i comunicacions

Taula 24. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	maig	29.939	↗	3,6
Mallorca	maig	22.641	→	1,4
Menorca	maig	1528	↗	4,8
Pitiüses	maig	5685	↗	14,0
Informació i comunicació	maig	8.933	↗	8,7
Mallorca	maig	8.035	↗	9,6
Menorca	maig	343	↗	2,3
Pitiüses	maig	526	→	-0,8

Font: TGSS

Fins al maig del 2019 el nombre d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge augmenta un 3,6% interanual per al conjunt de les Illes Balears. Aquest fet és un reflex de l'increment d'activitat que es dona en aquesta branca a l'arxipèlag balear. L'afiliació s'incrementa a Menorca (4,8%) i a les Pitiüses (14,0%), mentre que a Mallorca ho fa d'una manera més reduïda (1,4%). D'altra banda, la xifra de treballadors del sector d'informació i comunicacions també creix (un 8,7%) respecte del maig de l'any anterior. L'augment en el nombre de treballadors en aquest cas es dona sobretot gràcies a Mallorca (9,6%), mentre que a Menorca també presenta un lleuger augment (2,3%) i a les Pitiüses no hi ha variacions significatives (-0,8%).

Els **passatgers** arribats entre el gener i el maig d'enguany a les Illes Balears per via aèria augmenten un 5,4% en comparació amb el mateix període de l'any passat. Així, durant els primers cinc mesos de l'any 2019 n'arriben 5,4 milions als aeroports de les Illes Balears, i continua la tendència a l'alça d'anys anteriors.

Entre els principals mercats emissors destaca el domèstic, amb un fort increment (un 12,4%), i el mercat alemany, que també augmenta (2,6%), mentre que el britànic disminueix (-4,3%). Així mateix, fins al maig hi ha un increment interanual de visitants procedents d'altres mercats (5,8%). Així les coses, creix amb força el nombre de passatgers d'origen com França (13,1%) i Itàlia (13,4%). Del total de passatgers que aterren als aeroports de les Illes Balears durant els cinc primers mesos de l'any 2019, el 62,0% són estrangers. D'altra banda, s'ha de comentar que els passatgers arribats, durant aquest període, procedents d'un dels tres mercats principals (Espanya, Alemanya i Regne unit) representen el 81,7% del passatge total.

EL NOMBRE DE PASSATGERS ARRIBATS PER VIA AÈRIA FINS EL MAIG DE 2019 AUGMENTA UN 5,4%

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge creix

Taula 25. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-maig	5.957.358	↗	5,4
Espanya	gener-maig	2.235.270	↗	12,4
Alemanya	gener-maig	1.622.125	↗	2,6
Regne Unit	gener-maig	1.013.565	↘	-4,3
Itàlia	gener-maig	117.097	↗	13,4
Suïssa	gener-maig	166.092	↘	-3,1
França	gener-maig	160.553	↗	13,1
Mallorca	gener-maig	4.523.608	↗	4,8
Espanya	gener-maig	1.412.707	↗	11,9
Alemanya	gener-maig	1.535.861	↗	2,1
Regne Unit	gener-maig	743.903	↗	-2,6
Itàlia	gener-maig	43.721	↗	27,3
Suïssa	gener-maig	145.905	↗	-5,4
França	gener-maig	117.809	↗	21,0
Menorca	gener-maig	386.039	→	-1,0
Espanya	gener-maig	261.705	↗	9,1
Alemanya	gener-maig	15.034	↗	12,8
Regne Unit	gener-maig	86.640	↘	-23,3
Itàlia	gener-maig	3.382	↘	-27,9
Suïssa	gener-maig	2.827	↗	67,5
França	gener-maig	7.257	↘	-29,4
Eivissa	gener-maig	1.047.711	↗	10,4
Espanya	gener-maig	560.858	↗	15,4
Alemanya	gener-maig	71.230	↗	11,2
Regne Unit	gener-maig	183.022	→	-0,7
Itàlia	gener-maig	69.994	↗	10,1
Suïssa	gener-maig	17.360	↗	14,9
França	gener-maig	35.487	↗	5,5

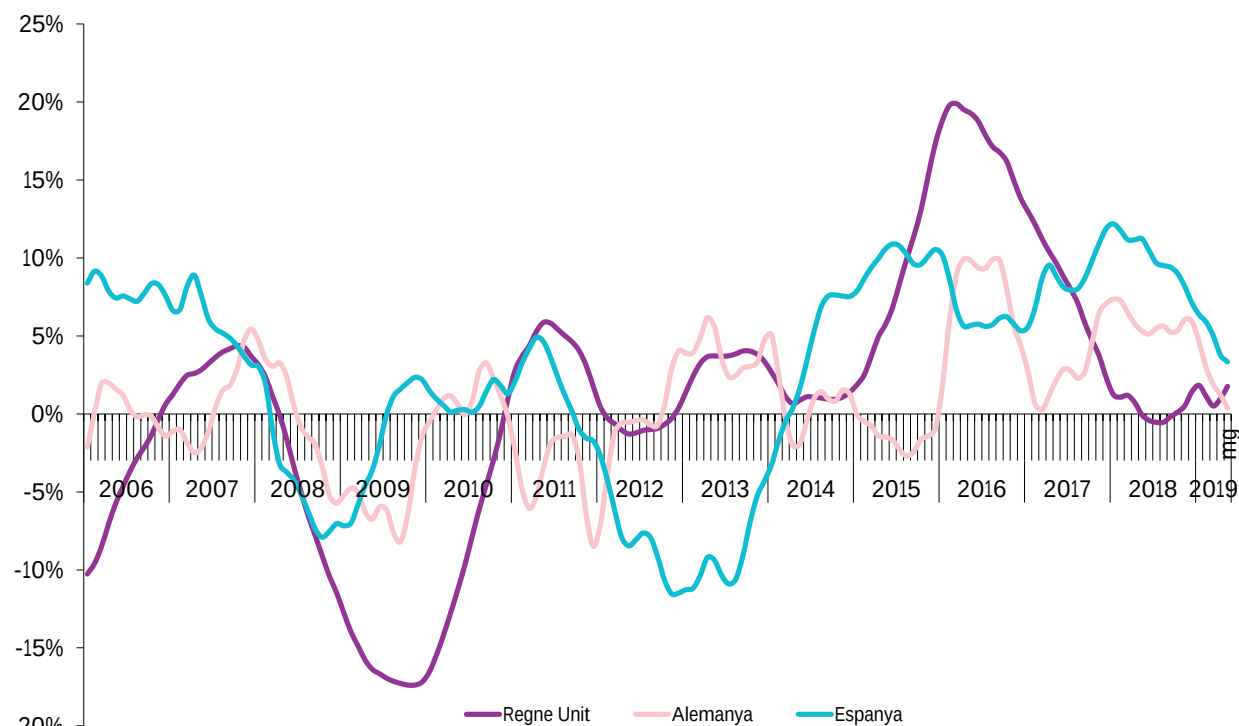
Font: AENA

a tots els aeroports menys a Menorca. El nombre de passatgers arribats a Mallorca fins el maig se situa en 4,5 milions. El passatge augmenta un 4,8% en aquesta illa gràcies, sobretot, al bon comportament del mercat nacional (11,9%). A Mallorca el passatge alemany, després de marcar rècords l'any passat, creix a ritmes més moderats (2,1%). Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara Itàlia o França, que tenen un increment d'un 27,3% i un 21,0%, respectivament. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó no presenta variacions significatives (-1,0%) fins al maig. A Menorca puja el passatge nacional (9,1%) i l'alemany (12,8%), mentre que cau el passatge britànic (23,3%). Aquests tres

mercats representen el 94% del total del passatge. Dels mercats no principals sobresurt el suís (67,5%). Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 10,4% interanual durant els cinc primers mesos de l'any. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (15,4%) i també de l'alemany i de l'italià, amb un increment de l'11,2% i del 10,1%, respectivament, mentre que el passatge britànic es manté (-0,7%). Alhora, el passatge d'altres mercats també creix per consolidar l'increment de passatgers que arriben a aquesta illa. Entre ells destaquen el passatge d'origen suís (14,9%) i l'italià (10,1%).

Els aeroports de les Illes Balears reben cada vegada més entrades

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, fins el maig del 2018 aquestes companyies transportaren gairebé 2,26 milions de passatgers, la qual cosa representa un augment d'un 25,4% respecte de les xifres del mateix període de l'any 2017. Els increments de passatgers que viatgen en companyies de baix cost no s'explica només per l'increment general de passatgers, sinó també per la reducció dels passatgers que viatgen amb companyies tradicionals. Així les coses, els viatgers arribats a les Illes Balears en companyies aèries tradicionals entre el gener i el maig del 2018 arriben a 1,22 milions i han disminuït respecte de l'any passat un 25,0%.

Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 314 milers durant el primer quadrimestre de l'any en curs, un 26,1% superior a la dada del mateix període de l'any passat. Alhora, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen 12,4 milions, s'incrementen en un 0,5% interanual.

EL TRÀNSIT MARÍTIM DE PASSATGERS EN CREUERS TURÍSTICS A LES ILLES BALEARS CONTINUA LA TENDÈNCIA ALCISTA

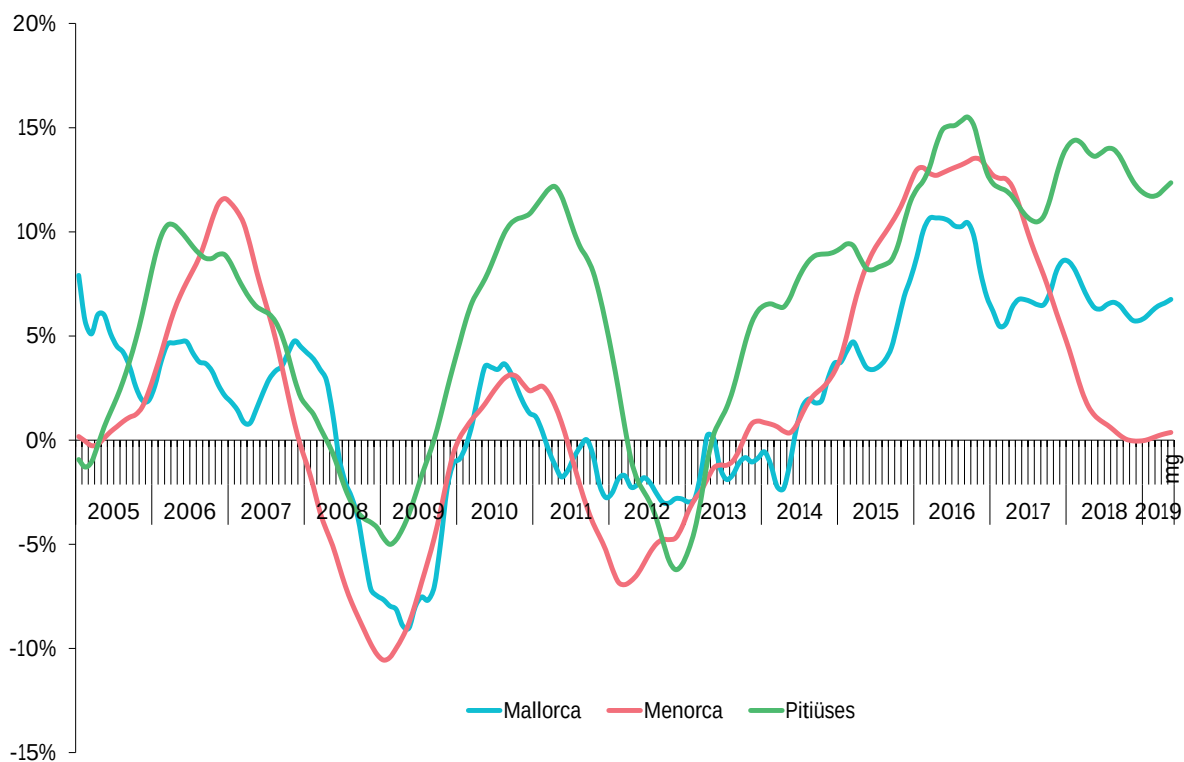
Després de sis anys d'increments, el trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears, segons l'Autoritat Portuària de

Balears, sofreix un lleuger descens (-1,0%) de gener a maig amb relació al 2018.

L'increment de passatgers per via marítima en línia regular no té lloc amb la mateixa intensitat a totes les illes. Destaca el creixement a Menorca, amb un creixement espectacular del 96,0%, i a Mallorca, amb una taxa de variació del 9,0%, mentre que a Eivissa i Formentera presenten un decreixement del 5,1%. Eivissa, segons l'Autoritat Portuària, és l'única illa on decreixen els passatgers en línia regular (-18,5%). D'altra banda, el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears continua amb una tendència a l'alça (8,0%) fins el maig del 2018. Aquest increment s'explica pel fort augment dels creueristes del Port de Palma, sobretot com a port base, que, a més, concentra el 85% del total de creueristes que han arribat a les Illes Balears durant els cinc primers mesos de l'any. Per illes destaca Eivissa amb un increment del 35,0%, mentre els ports de Mallorca augmenten un 11,0% i el Port de Maó decreix un 76,0%.

Fins al maig d'enguany, el transport marítim de **mercaderies** presenta una alça del 4,8% respecte l'any anterior per arribar als 6,8 milions de tones. Aquest és un indicador que es troba molt correlacionat amb l'activitat econòmica de l'arxipèlag en general.

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Per illes, les mercaderies transportades per via marítima mostren un signe positiu a Mallorca (6,2%), Menorca (20,9%), Eivissa (5,4%) i Formentera (14,2%).

L'ANY 2019 LES MERCADERIES TRANSPORTADES CONTINUEN AUGMENTANT DESPRÉS D'UN ANY DE RÈCORD

El transport de mercaderies per via aèria, fins al maig, disminueix en un 6,8%, per arribar a les 4.755 tones. La causa d'aquest descens és la baixada del transport de mercaderies a Mallorca (6,8%) i a Eivissa (19,7%).

Taula 26. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	maig	565.243	➔	-1,0
Creuers turístics	maig	300.123	↗	8,0
Mallorca				
Línia regular	maig	127.413	↗	9,0
Creuers turístics	maig	254.955	↗	11,0
Menorca				
Línia regular	maig	5.378	↗	96,0
Creuers turístics	maig	4.361	↘	-76,0
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	maig	243.485	↘	-5,1
Línia regular Formentera	maig	188.967	↘	-7,3
Creuers turístics	maig	40.807	↗	35,0

Font: Ibestat

Taula 27. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	maig	1.664.066	↗	4,8
Aeri	maig	1.147.966	↘	-6,8
Mallorca				
Marítim	maig	1.212.322	↗	6,2
Aeri	maig	884.372	↘	-8,0
Menorca				
Marítim (port de Maó)	maig	71.605	↗	20,9
Aeri	maig	111.341	↗	5,1
Pitiüses				
Marítim Eivissa	maig	347.629	↗	5,4
Marítim Formentera	maig	32.510	↗	14,2
Aeri Eivissa	maig	152.253	↘	-19,7

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

4.4. Mediació financera

Taula 28. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ¹ (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	abril	1.121	→	-0,4
Mallorca	abril	935	↗	5,3
Menorca	abril	100	↘	-8,7
Pitiüses	abril	86	↘	-24,4
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	220,2	↘	-9,7
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	25.566	↗	6,7
Crèdits (milions d'€)	1r trim	29.680	→	-1,4
Nombre d'oficines d'entitats financeres	1r trim	754	↘	-5,4
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	maig	6.934	↗	4,3
Mallorca ¹	maig	6.456	→	0,6
Menorca ¹	maig	183	→	1,1
Pitiüses ¹	maig	283	↘	-3,7

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

¹ Taxa de variació interanual

El **nombre d'oficines bancàries** continua a la baixa i en el primer trimestre del 2019 suma 754 oficines en el conjunt de les Illes Balears, 36 menys que un any ençà (-4,3%), i manté una tendència negativa (en els darrers 4 anys el nombre d'oficines s'ha reduït en quasi un 20%). A Espanya l'evolució continua també a la baixa amb 1.316 oficines menys que un any abans, i sumen un total de 25.896 oficines, un -4,4% respecte al mateix període de l'any 2018. De forma generalitzada, com ha quedat palès en els darrers butlletins, el tancament d'oficines es relaciona amb una variació a la baixa del nombre d'**afiliats a la Seguretat Social** a les activitats financeres i d'assegurances, però les dades del mes de maig mostren un petit repunt en el nombre d'afiliats a aquest sector. Concretament, segons les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social, el nombre d'afiliats al mes de maig fou de 6.934 persones, per 6.904 persones al mateix període de l'any anterior. Aquestes dades suposen un 0,4% d'augment interanual. Per illes, l'afiliació creix a Mallorca (0,5%), on es concentren el 93,1% del total d'afiliats, i a Menorca (1,1%). En canvi, a les Pitiüses el nombre d'afiliats es redueix (-3,7%).

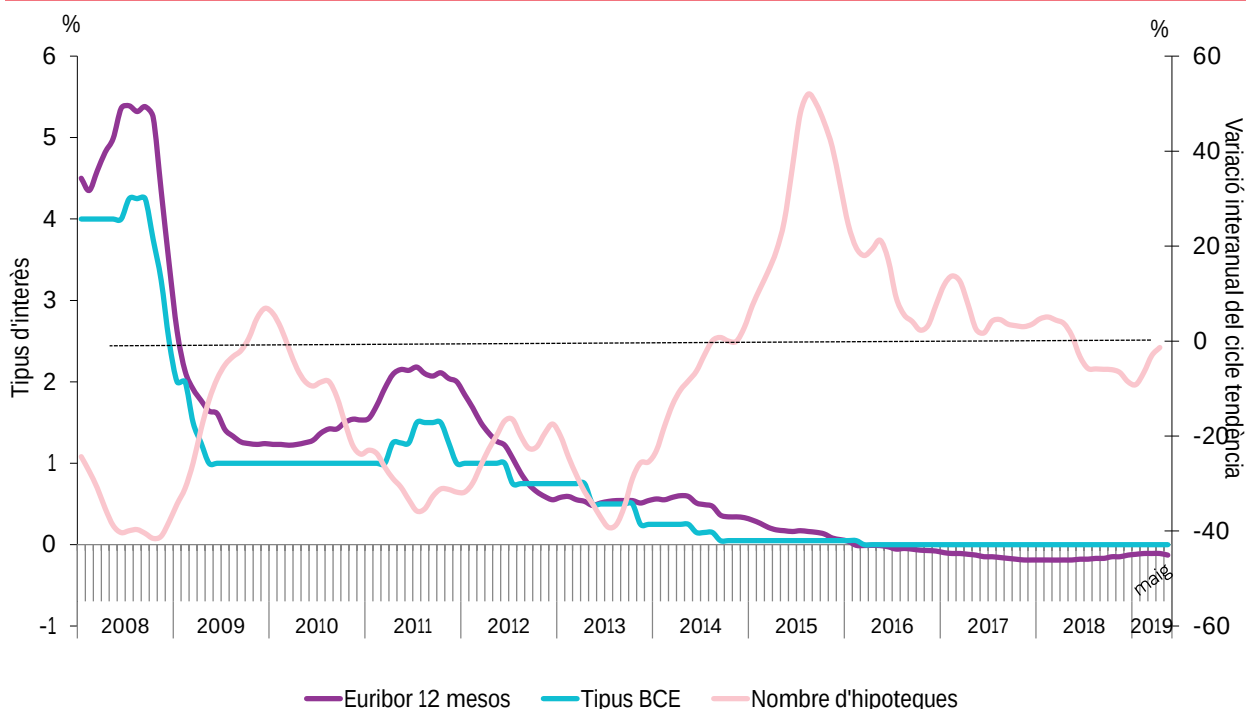
L'EURÍBOR A 12 MESOS DISMINUEIX FINS A UN -0,181% AL MES DE JUNY D'enguany.

El BCE manté el **tipus d'interès oficial** de la zona euro en el 0% fixat des del març del 2016, quan el davallà des del 0,05% per garantir unes condicions financeres favorables. Pel que fa al creixement de la zona euro, en el primers tres mesos del 2019 el PIB se situa en l'1,2% de variació interanual, 1,3 p. p. menys que l'anterior trimestre. Aquesta dada continua amb la tendència de desacceleració del creixement econòmic de la zona euro que s'havia iniciat l'any 2018. Quant a l'evolució de l'euríbor com a mesura que usualment s'empra de base per al càlcul del tipus de les hipoteques, a partir del mes de maig de 2018 inicià un cicle de recuperació i va passar del -0,19% al -0,11% al febrer de 2019. Als mesos posteriors, l'índex ha tornat a davallar i en el mes de maig (darrera dada disponible) és del -0,13%. En l'àmbit hipotecari, apareix més detallat a l'apartat corresponent d'aquest butlletí, a l'acumulat dels quatre primers mesos de l'any s'observa una reducció de les hipoteques constituïdes a les Illes Balears d'un -6,6%.

En el primer trimestre d'enguany, els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 25.566 milions d'euros i representen una davallada d'un -0,2% en relació amb el trimestre anterior, encara que, en termes interanuals, suposen una pujada d'un 8,4%. Els dipòsits a les Illes Balears, que es divideixen entre els de les administracions públiques (en aquest trimestre, un 5,2% del total)

i els del sector privat (el 94,8% restant), representen un 2,03% sobre el total de dipòsits en l'àmbit estatal. Els dipòsits de les administracions públiques (1.342 milions d'euros) experimenten un augment interanual de més d'un 2,7%. Altrament, els dipòsits del sector privat, que representen 24.224 milions d'euros, guanyen un 8,8% en comparació amb el mateix trimestre de l'any

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euribor, INE, elaboració pròpia

passat. L'evolució dels dipòsits a Espanya mostra en el primer trimestre de l'any un destacat augment en relació amb el primer trimestre del 2018 (5,2%).

Pel que fa al **crèdit** concedit a les Illes Balears en els quatre darrers trimestres, s'ha romput la tendència existent en els darrers anys de davallada i, en el primer trimestre d'enguany, el valor total dels crèdits concedits augmenta un 2,8% en termes interanuals. El volum total del crèdit arriba a 29.680 milions d'euros, el 97,7% del qual correspon a altres sectors residents (5,0% d'increment interanual) i el 2,3% restant correspon a les administracions públiques (-44,8%). En relació amb el crèdit total nacional, el concedit a les Illes Balears representa aquest trimestre un 2,5%. Del crèdit total privat concedit a Espanya, la major part també es destina al finançament dels altres sectors (94,4%) i la resta a finançar les administracions públiques (5,6%), en el territori nacional el crèdit total disminueix respecte a l'any anterior un -2,1%.

Al mes d'abril, el nombre **d'hipoteques**, rústiques i urbanes,

contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta una davallada considerable en termes interanuals, d'un 20,5%, i suma un total de 1.121. Per la seva part, l'import hipotecat també decreix i de forma més destacable, un -43,4%, i arriba als 220,2 milions d'euros. Cal considerar que a l'abril del 2018 la quantia de les finques hipotecades mostrava un creixement extraordinari respecte al mateix període de l'any 2017. Aquest mes, doncs, l'import mitjà de les hipoteques s'acosta als 196,5 milers d'euros. Quant als habitatges, a l'abril se subscriuen 857 hipoteques (una reducció d'un -22,4% interanual) per un import de 117,8 milions d'euros (un -28,1% interanual).

LA RÀTIO DE MOROSITAT DEL SECTOR PRIVAT CONTINUA BAIXANT, CONCRETAMENT 1,1 P. P. EN EL PERÍODE 2018-2019.

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres elevades, encara que es redueix gradualment des de l'inici del 2014. Així, en el primer trimestre del 2019 la **ràtio de morositat** del sector privat és d'un 5,7% per al conjunt d'Espanya, 1,1 p. p. menys que el percentatge del primer trimestre del 2018 (6,8%).

4.5 Altres serveis

Taula 29. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	38.894	↗	3,2
Altres serveis socials	maig	30.089	→	1,7
Administració pública	maig	21.474	↗	3,0
Educació	maig	24.480	↗	4,6
Serveis de la llar	maig	11.155	↘	-4,7
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	33.167	↗	3,1
Altres serveis socials	maig	23.165	→	1,1
Administració pública	maig	17.399	↗	3,1
Educació	maig	22.344	↗	4,7
Serveis de la llar	maig	8.845	↘	-4,8
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	2.090	→	1,2
Altres serveis socials	maig	1.963	↗	2,3
Administració pública	maig	2.156	→	0,7
Educació	maig	808	↗	4,1
Serveis de la llar	maig	606	↘	-7,5
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	maig	3.578	↗	5,1
Altres serveis socials	maig	4.813	↗	4,1
Administració pública	maig	1.917	↗	4,4
Educació	maig	1.293	↗	3,6
Serveis de la llar	maig	1.703	↘	-2,8

Font: TGSS

Segons les dades publicades per l'IBESTAT referents als indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), en el mes d'abril del 2019, l'índex de la xifra de negoci mostra una tendència a la baixa per als serveis empresarials, mentre que per a l'índex d'ocupació presenta resultats positius en comparació amb el mateix mes del 2018. Per una banda, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears baixa un -0,4% en activitats professionals, científiques i tècniques, i un -6,2% en activitats administratives i serveis auxiliars. Per l'altra, l'índex d'ocupació, presenta resultats positius: en la primera activitat presenta una variació interanual positiva del 2,8%, i de l'1,1% en el cas de la segona.

En el **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social augmenta en relació amb l'any anterior. Així, al mes de maig hi ha 1.534 comptes de cotització inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, un 4,5% més que al mateix mes del 2018. Aquest augment és generalitzat a totes les illes, i de forma més accentuat a Menorca, on augmenten un 12,7%. Pel que fa a l'afiliació, al maig hi ha 5.754

persones afiliades a aquesta activitat, un 6,2% més que un any enrere. Augmenta a totes les illes, i de forma més significativa a Mallorca (6,4%).

Al mes de maig del 2019 es comptabilitzen 38.894 persones afiliades en **activitats sanitàries i serveis socials** a les Illes Balears, cosa que representa un increment interanual del 3,2%. Aquesta tendència de creixement es consolida, atès que augmenta de forma ininterrompuda des del 2013. Totes les illes presenten increments dels ocupats en aquesta activitat respecte de l'any anterior, sobretot a les Pitiüses (5,1%), seguides de Mallorca (3,1%) i Menorca (1,2%).

Segons dades de l'estadística de professionals sanitaris col·legiats de l'INE, el 31 de desembre del 2018 hi ha 5.738 metges col·legiats a les Illes Balears, un 1,9% més que l'any anterior. D'aquests, un 10,6% ja són col·legiats jubilats. Segons dades de l'Observatori del Treball, la mitjana d'aturats que cerquen feina en activitats sanitàries entre el gener i el juny del 2019 és de 298 persones, un 4,2% més que en el mateix període del 2018. D'aquests, 147 són personal d'infermeria (un 5,8% més interanual), 52 són metges

(un -18,8% interanual), i 99 són altres professionals de la salut (19,3% interanual). Del gener al juny del 2019 es registren 2.450 nous contractes a facultatius sanitaris, un 8,1% menys que en el mateix període de l'any anterior.

Pel que fa als col·legiats en actiu, un 50,3% són homes i el 49,7% restant són dones. S'observa un canvi de tendència amb el pas dels anys amb una major incorporació de dones al col·lectiu mèdic, atès que entre el col·lectiu més jove de metges col·legiats la gran majoria són dones (el 70,1% dels metges menors de 35 anys). En el conjunt d'Espanya el nombre de metges col·legiats és de 260.588, xifra un 2,7% per sobre de la del 2018. Tanmateix, les Illes Balears se situen per sota de la mitjana nacional pel que fa a la taxa de metges actius per cada 100.000 habitants, amb 481,4 metges, lluny dels 554,7 del conjunt d'Espanya o dels 677,2 de la comunitat de Madrid, la comunitat autònoma amb la taxa més elevada. De fet, les Illes Balears és la tercera comunitat autònoma amb la taxa de metges per cada 100.000 habitants més baixa d'Espanya.

Pel que fa al personal d'infermeria, i seguint amb l'estadística de professionals sanitaris col·legiats de l'INE, els infermers col·legiats en actiu s'han incrementat en un 3,4% respecte a la xifra del 2017 i se situen en els 6.364 professionals. En aquest cas el col·lectiu femení representa una àmplia majoria, el 82,9%, i també es tracta d'un col·lectiu jove, atès que el 33,9% del total de col·legiats són menors de 35 anys. La taxa d'infermers actius per cada 100.000 habitants se situa en el 534,1 a les Balears, per sota de la mitjana espanyola, que el 2018 és de 655,1. En aquest cas les Illes Balears són la segona comunitat autònoma amb la taxa més baixa, si bé aquesta ha augmentat respecte al 2018 (6,1 efectius més per cada 100.000 habitants).

AL MAIG LA DEMORA MITJANA EN NOMBRE DE DIES D'UNA PRIMERA VISITA ÉS DE 32,2, UN 19,4% PER SOBRE DE LA XIFRA DEL MAIG DEL 2018

Segons les dades publicades per l'Isalut, el nombre de pacients pendents d'una primera visita al mes de maig del 2019 assoleix les 45.455 persones, xifra que se situa un 23,8% per sobre de la de l'any anterior. Si només es té en compte el nombre de pacients pendents d'una primera visita amb un període de demora superior a 60 dies, n'hi ha 6.501 al mes de maig, mentre que al maig de l'any 2018 eren 3.048: això suposa un increment del 113,3%. La demora mitjana en nombre de dies ha passat en el darrer any de 26,9 dies a 32,2, el que suposa un increment del

19,4%. D'altra banda, disminueix el nombre de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica, que al mes de maig del 2019 són 12.216 (un -8,2% en variació interanual), si bé augmenta el nombre de dies d'espera per ser intervingut (4,6%), que passa de 69,4 dies de mitjana a 72,5 dies un any després. En el cas de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica amb un període de demora superior a 180 dies augmenta el nombre en un 12,2%, pel fet de passar de 584 a 655 pacients en un any.

Al maig del 2019 hi ha 30.089 persones afiliades en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis socials** a les Illes Balears, amb una taxa de variació positiva per al conjunt balear d'un 1,7%. Per illes, el nombre d'afiliats en aquesta branca d'activitat creix sobretot a les Pitiüses (4,1%), seguit de Menorca (2,3%) i Mallorca (1,1%).

En el sector de l'**educació** es comptabilitzen 24.480 treballadors d'alta a la Seguretat Social al maig del 2019, xifra un 4,6% superior a la del mateix mes del 2018. L'afiliació augmenta a totes les illes respecte a l'any anterior, més en el cas de Mallorca (4,7%), seguida de Menorca (4,1%) i de les Pitiüses (3,6%). L'illa de Mallorca aglutina el 91,3% del total d'ocupats en el sector educatiu.

SEGUEIX LA TENDÈNCIA AL L'ALÇA DEL NOMBRE DE TREBALLADORS EN L'EDUCACIÓ DES DEL 2013

La convocatòria d'oposicions del Govern per al 2019 és de 1.070 places de funcionaris docents: 430 a primària, 460 a secundària, 168 de professors tècnics de formació professional i 12 de professors de l'Escola Oficial d'Idiomes. Per illes, s'ofereixen 726 places a Mallorca, 87 a Menorca, 224 a Eivissa i 33 a Formentera.

Pel que fa a l'**Administració pública** (serveis generals), el mes de maig del 2019 hi ha 21.474 persones d'alta a la Seguretat Social, un 3,0% més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació augmenta a totes les illes, més en el cas de les Pitiüses (4,4%), seguida per Mallorca (3,1%), i en menor proporció per Menorca (0,7%). En aquest cas el 81,0% de l'afiliació es concentra a l'illa de Mallorca.

Finalment, pel que fa a l'afiliació dels **serveis de la llar**, al maig del 2019 se situa en 11.155 persones en el conjunt de les Illes Balears, un 4,7% menys que al maig de l'any passat. La variació interanual es frena a totes les illes amb una disminució més significativa en el cas de Menorca (-7,5%).

5 Activitat empresarial

Taula 30. Empreses de les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
NOMBRE D'EMPRESSES (DIRCE)	2018	96.638	↗	3,8
Sense assalariats	2018	53.315	↗	3,9
1 a 9	2018	38.906	↗	3,2
Més de 10	2018	4.417	↗	8,9
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL (TGSS) *				
ILLES BALEARS	1r trimestre	39.822	→	0,1
Altes	1r trimestre	4.619	↘	-10,8
Baixes	1r trimestre	2.074	→	-1,2
MALLORCA	1r trimestre	28.667	→	0,1
Altes	1r trimestre	3.372	↘	-8,6
Baixes	1r trimestre	1.502	↗	2,0
MENORCA	1r trimestre	3.119	→	-0,1
Altes	1r trimestre	309	↘	-13,0
Baixes	1r trimestre	159	↘	-18,9
EIVISSA	1r trimestre	5.610	→	-0,5
Altes	1r trimestre	737	↘	-15,7
Baixes	1r trimestre	310	↘	-9,1
FORMENTERA	1r trimestre	393	↘	-5,5
Altes	1r trimestre	65	→	-39,3
Baixes	1r trimestre	25	↗	47,1

Font: INE, MEYSS i l'ebestat

* Total d'empreses a final del període

Les empreses registrades a les Illes Balears sumen un total de 96.638 a l'1 de gener de 2018, que representen 82,8 empreses per cada mil habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. La creació d'empreses augmenta per quart any consecutiu en termes interanuals (3,8%), amb 3.571 empreses més que ara fa un any. Al conjunt d'Espanya també creixen, tot i que amb un increment més suau que a Balears (1,7%).

A les Balears, el sector empresarial es caracteritza pel predomini de les empreses petites, les conegudes com a micropimes. A 1 de gener de 2018 el conjunt d'empreses amb nou o menys treballadors representa el 95,4% del teixit empresarial illenc. De fet, les que no compten amb cap assalariat són el 55,2%, és a dir, més de la meitat. A Espanya les empreses amb menys de nou treballadors també són el 95,4% el 2018.

Segons la demografia de les empreses inscrites a la Seguretat Social que presenta l'IBESTAT, el nombre total d'empreses de les Illes el primer trimestre de 2019 és de 39.822, un 0,1% més

que en el mateix període de 2018. L'evolució d'aquest indicador és favorable, ja que encadena variacions positives en tots els primers trimestres d'ençà el 2015. La distribució de les empreses per illa està encapçalada per Mallorca, amb 28.667 empreses, seguida per Eivissa (5.610), Menorca (3.119) i Formentera (393 empreses). En termes interanuals, totes elles, excepte Mallorca (amb un 0,1% més), mostren disminucions del nombre de negocis creats. Destaca el descens de Formentera (-5,5%), seguida d'Eivissa (-0,5%) i de Menorca (-0,1%).

Continuant amb aquestes dades, es presenta la ràtio d'altres d'empreses. Aquest indicador s'explica de la següent manera: si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes. En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen quan la creació de noves empreses supera els tancaments. Així, en el primer trimestre de 2019 s'han obert 4.619 negocis, mentre que n'han tancat 2.074, de manera que la ràtio assoleix un valor de 2,23. Això vol dir que durant els primers tres mesos de 2019 s'han constituït més del doble d'empreses de les que han cessat l'activitat.

Aquest indicador també reflecteix l'estacionalitat de l'economia de les Balears. A totes les illes es repeteix el mateix patró respecte de les altes i baixes de negocis: els dos primers trimestres de l'any la ràtio supera el punt, és a dir, es creen més empreses de les que tanquen. En canvi, els dos darrers el valor és inferior a 1, que es tradueix en una major destrucció d'empreses. Més en detall, el segon trimestre és el que lidera la creació d'empreses, mentre que el quart és el que més baixes registra.

La distribució sectorial d'altres i baixes reproduïx l'estructura econòmica de les Illes amb un major pes als serveis, seguits de la construcció, la indústria i l'agricultura. Dels 4.619 negocis iniciats, 3.566 corresponen al sector dels serveis, 727 a la construcció, 224 a la indústria i 102 a l'agricultura. El primer trimestre de 2019 totes les activitats guanyen més empreses de les que en perden. Dins dels serveis, l'augment de les empreses (2.007 més) s'ha concentrat principalment a l'hostaleria (el 61,0%), seguida del comerç (15,8%) i de les activitats administratives (7,4%).

Pel que fa a la variació relativa respecte d'ara fa un any, s'observa una reducció tant de les altes (-10,8%) com de les baixes (-1,2%). Per sectors, les altes tan sols creixen a les activitats industrials (5,7%). Quant a les baixes, creixen a tots els sectors, excepte als serveis (-3,8%). La ràtio entre altes i baixes del primer trimestre de 2019 a tots ells és superior a 1. Per tant, a totes les activitats es comptabilitzen més empreses que obrin portes de les que les tanquen; així, les ratios són 2,46 per a la indústria, 2,29 per als serveis, 1,96 per a l'agricultura i 1,95 a la construcció.

LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS A LES ILLES BALEARS ES REDUEIX UN 18,9% EL MES D'ABRIL DE 2019

En aquest paràgraf s'analitzarà el dinamisme empresarial, mesurat com el nombre de societats mercantils constituïdes. Segons dades de l'IBESTAT, el nombre de societats mercantils constituïdes a les Illes Balears el mes d'abril de 2019 és de 270 empreses noves, un -18,9% menys que en el mateix període de l'any passat. En termes acumulats, de gener a abril el nombre de societats mercantils constituïdes disminueix un 8,5% en comparació amb el mateix període de l'any anterior. D'aquestes,

el 99,6% són societats limitades (113 menys que un any enrere) i només són cinc les entitats noves que es constitueixen com a societats anònimes (dues més que el 2018). En el conjunt d'Espanya, i al mes d'abril, les societats mercantils també experimenten un descens (-1,5%), a conseqüència del descens de les societats limitades (-1,7%), que són la majoria, ja que creixen les societats anònimes (22,6%). Pel que fa al capital subscrit acumulat també ha disminuït considerablement de gener a abril de 2019. Així, a les Balears suma 46,6 milions d'euros, un 66,2% menys que en el mateix període de l'any 2018. En relació al nombre de dissolucions, de gener a abril de 2019 (355) es redueixen un 22,0% respecte al mateix període de l'any anterior. D'aquestes dissolucions 320 són de caràcter voluntari. En el mes d'abril es dissolen 49 empreses, cosa que suposa una variació interanual del -24,6%, mentre que a l'àmbit nacional es registra un augment (8,5%).

Com a indicador avançat de les baixes en la demografia empresarial es pot emprar el nombre de deutors en concurs de creditors. A les Illes Balears n'hi ha 52 en els primers tres mesos de 2019, mentre que foren 26 en el mateix període de 2018, segons dades de l'IBESTAT. L'augment dels concursos també es dona en l'àmbit nacional (13,1%), però amb menor intensitat que a les Illes Balears, on el nombre de concursos es duplica. Dels processos concursals a les Illes Balears, 40 corresponen a empreses (20 més que un any enrere), la majoria de responsabilitat limitada, i la resta són persones físiques sense activitat empresarial (sis més que en el primer trimestre de 2018). Entre les empreses concursades, un 17,5% es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en l'hostaleria (15,0%) i en el comerç (5,0%). En termes interanuals i per activitat econòmica principal només disminueixen les empreses concursades dedicades al comerç (que passen de tres a dues) i a la indústria (passen de dues a una). Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació de fins a dos milions d'euros (29 empreses) són les més damnificades (representen gairebé tres quartes parts del total). Per volum de treballadors, una de cada quatre empreses concursades és sense assalariats (nou més que en el primer trimestre de 2018) i un 35% tenen entre un i cinc assalariats (una més que un any enrere).

IV. DEMANDA

1 Preus de consum

Taula 31. Evolució de l'IPC Juny 2019 (Base 2016)

	Evolució anual		Evolució mensual	
	Variació interanual	Influència	Variació mensual	Repercussió mensual
Illes Balears				
Índex general	-0,0	-	-0,0	-
Aliments i begudes no alcohòliques	-0,2	-0,149	-0,5	-0,092
Begudes alcohòliques i tabac	-0,8	-0,009	-0,2	-0,007
Vestit i calçat	0,9	-0,011	-1,4	-0,082
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	-1,4	-0,132	-0,4	-0,060
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	0,0	0,027	0,3	0,016
Sanitat	1,3	0,002	0,2	0,008
Transport	-1,8	-0,198	-1,0	-0,165
Comunicacions	0,4	-0,003	-0,2	-0,007
Oci i cultura	-0,7	0,053	1,3	0,103
Ensenyament	1,0	0,000	0,0	0,000
Restaurants i hotels	2,8	0,034	2,2	0,248
Altres béns i serveis	0,9	0,021	0,3	0,020
Inflació subjacent	0,5	-	0,4	-

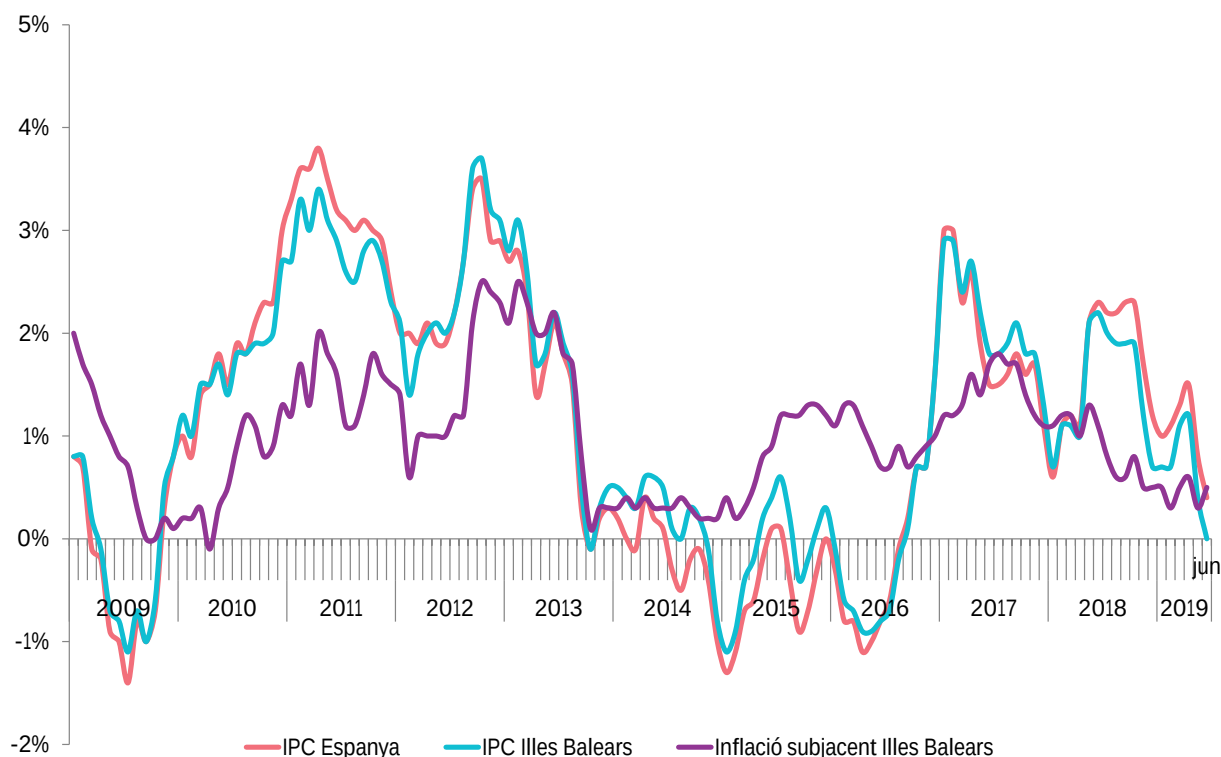
Font: INE

Al juny, la inflació es frena tant a les Illes Balears com a Espanya a causa principalment de la contenció en els preus dels carburants. La taxa interanual de l'IPC se situa a les Illes en un 0,0%, quatre dècimes per davall de la variació del mes de maig, i és la més baixa d'ençà el mes d'agost del 2016. En el conjunt de l'Estat la inflació també retrocedeix i situa la variació interanual en el 0,4%, també quatre dècimes inferior al registre precedent. A les Illes, el grup amb més influència negativa en la taxa interanual és, com dèiem, el de transport. De les quatre dècimes que ha retrocedit la variació de l'IPC, pràcticament la meitat es poden

atribuir al grup de transport, atès que la influència és de -0,198 punts percentuals. En segon lloc els aliments i begudes no alcohòliques, i en tercer lloc el grup d'habitatge són les partides que també contribueixen a la reducció de la taxa interanual, amb influències de -0,149 i -0,132, respectivament. Per altra banda, els grups COICOP amb les influències que han compensat la caiguda són oci i cultura (0,053), i els preus dels hotels, cafès i restaurants.

LA INFLACIÓ S'ESTANCA EN EL MES DE JUNY A LES ILLES BALEARS (0,0%)

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE

Les influències de cada grup en l'evolució de la taxa interanual de l'IPC es reforcen en l'anàlisi de la variació interanual de cada un. Així, els grups de consum els preus dels quals més han caigut al juny respecte de l'any anterior són els de transport (-1,8%) i habitatge (-1,4%). El grup d'hotels, cafès i restaurants presenta la variació interanual més elevada (2,8%), seguida de la de sanitat (1,3%), i la dels productes relacionats amb l'ensenyança (1,0%). Quant a la variació acumulada del primer semestre del 2019 queda en un 0,7% a les Illes i d'un 0,4% en el conjunt d'Espanya. En aquest període destaquen els augments dels preus a hotels, cafès i restaurants (5,8%) i la de transport (3,2%), mentre que a l'altre extrem hi ha els grups d'habitatge (-3,5%) i el de vestimenta i calçat (-2,4%).

La inflació subjacent, que els darrers mesos ha estat oscil·lant al

voltant del mig punt percentual, queda a les Illes Balears en el 0,5% al juny. Així, enllaça un any per davall de l'1%. En el conjunt d'Espanya, els preus sense comptar els aliments no elaborats ni els productes energètics pugen un 0,9% al juny respecte del mateix mes del 2018. Tant a Espanya com a les Illes Balears la inflació subjacent s'accelera dues dècimes respecte del maig, contràriament a l'evolució de l'índex general. D'altra banda, l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) d'Espanya puja un 0,4% al juny, i per tant redueix quatre dècimes la taxa interanual que registrà al maig. La variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) del juny en el conjunt de l'Estat és una mica superior a l'índex general i arriba al 0,6%. La inflació de la mitjana dels països de la zona euro també perd tres dècimes al maig i queda en un 1,6%.

2.1 Consum intern

Taula 32. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		% var. Interanual ¹	
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	64.597	→	1,5
Matriculació de turismes	maig	3.980	↘	-14,9
Índex de vendes al detall ²	maig	118,05	→	1,6
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	51.215	→	1,7
Matriculació de turismes ¹	maig	3.476	↘	-15,4
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	4.137	↗	2,7
Matriculació de turismes ^{1,3}	maig	137	↘	-13,8
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	abril	9.245	→	0,6
Matriculació de turismes ^{1,3}	maig	367	↘	-9,6

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

1 La variació és de la cicle-tendència Ttt-12 (%), excepte en la matriculació de turismes

2 Preus constants any 2015 (índex 2010=100)

3 No s'inclouen els destinats a lloguer

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, corresponents al primer trimestre del 2019, la **despesa en consum final** a preus corrents (233,8 mil milions d'euros) es manté en un nivell alt amb una taxa de variació interanual per damunt del 3%. Si bé tots els components de la despesa experimenten avanços, s'observa un canvi respecte als trimestres precedents; concretament, mentre que el creixement de la despesa en consum final de les llars ha anat reduint-se, el creixement de la despesa en consum final de les administracions públiques s'ha incrementat i actualment es tracta del component amb l'evolució més destacada. Així, la despesa en consum final de les llars supera els 173 mil milions d'euros i registra una taxa interanual d'un 2,7%. La despesa en consum final de les administracions públiques arriba als 57,0 mil milions d'euros, amb una taxa interanual d'un 3,9%. Alhora, la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars, que és el component de la despesa final amb menor pes, és la branca que experimenta una menor taxa d'evolució interanual (1,9%).

A Espanya, l'indicador de **confiança dels consumidors** (ICC) del mes de maig presenta una dada semblant a la del mes anterior, amb una diferència de 0,1 punts percentuals. Aquesta quantitat suposa una variació del 0,1% i cal destacar que, de forma desagregada, la valoració de la situació actual en termes intermensuals millora en 0,8 punts. En canvi, la valoració de les expectatives cau en 1,1 punts percentuals. Ara bé, en termes

interanuals, l'evolució negativa de l'índex és més marcada i l'indicador cau 0,8 p. p., el qual, expressat en taxa de variació interanual, representa un decrement d'un 0,8%. Dels dos components que conformen l'ICC, l'índex relatiu a la valoració de la situació actual se situa 2 p. p. per sota de fa un any. Aquesta dada es troba molt influenciada en la valoració bastant negativa de l'evolució de l'economia (-4,8 p. p.) i del mercat de treball (-3,6 p. p.). L'altre component, l'índex de valoració d'expectatives, presenta un avanç interanual lleu (0,3 p. p.), i mostra un creixement tant en el mercat de treball (0,9 p. p.) com a les llars (3,6 p. p.); però, per contra, es redueixen les expectatives de la situació econòmica en 3,6 p. p.

La **matriculació** de vehicles al mes de maig s'ha incrementat a les Illes Balears, contràriament s'ha reduït en el conjunt de l'Estat respecte al mateix mes de l'any passat. A les Illes, al mes de maig, es varen matricular 8.035 turismes (inclosos els classificats "d'altres províncies"), cosa que representa un increment respecte del maig de 2018 d'un 16,2%. A Espanya, amb 137.472 turismes matriculats, s'han registrat 8.573 turismes menys que al mateix període de l'any 2018 i això suposa una reducció del 5,9%. Si considerem el període del gener al maig, el nombre de turismes matriculats a les Illes Balears (31.420 vehicles) experimenta una reducció d'un -1,7% interanual, mentre que els matriculats en el conjunt de l'Estat (614.447 vehicles), d'un -4,4%. La desagregació de les dades per illes mostra una reducció del nombre de

matriculacions a tots els territoris insulars: en el cas de Mallorca un -15,3%, a Menorca un -13,8% i a les Pitiüses un -9,6%.

Com ja s'ha apuntat en l'apartat corresponent i també en altres publicacions, el **comerç al detall** continua mes a mes amb dades d'evolució interanual positives. Si bé la dada del mes maig és una mica inferior a la dels períodes precedents, es manté per damunt de l'1,6%.

D'altra banda, el caràcter fred del mes de maig en tot l'arxipèlag, amb una anomalia de 0,9 °C, ha propiciat una baixada de la **demanda d'energia elèctrica** propera al 0,9% en termes interanuals, la qual s'ha reflectit a totes les illes, exceptuant a Formentera, on se n'ha registrat un petit increment (0,4%).

Al mes d'abril del 2019, la demanda total de **productes petrolífers** en el conjunt de l'arxipèlag (inclou les benzines, els gasoils i el fueloil BIA) registra un fort increment (unes 81,3 mil tones) d'un 13,9% més que al mateix període de l'any 2018. Si només es tenen en compte els carburants per a automoció, que aquest mes equivalen al 63,4% del total, s'observa un increment d'un 3,2% interanual (51,5 milers de tones), atribuïble al major consum de tots els tipus de carburant, però sobretot de benzina de 98 octans (8,7%) i de benzina 95 octans (8,0%). Les dades acumulades durant el primer quadrimestre (278,1 milers de tones) reflecteixen, respecte de les del 2018, un augment del

0,3%, principalment per la pujada del consum de fueloil BIA (7,1%). La resta de carburants mostren un comportament diferenciat. Així, la benzina 95 puja un 5,2% i la benzina 98 ho fa un 6,9%; però, contràriament, tots els gasoils davallen.

Al conjunt de l'Estat, a l'abril del 2018 el consum total de productes petrolífers (3.028 milers de tones) creix un 2,2% respecte de l'abril del 2018. Més en detall, s'observen diferències segons el tipus de carburant. Així, es dona un augment significatiu en la demanda de tots els tipus de benzines i del fuel BIA: benzina 95 (9,6%), benzina 98 (4,6%) i fuel BIA (3,0%). Respecte als gasoils, l'únic que presenta un creixement en el consum interanual és el gasoil A (1,4%). Si consideram la demanda acumulada en els quatre primers mesos del 2019, el consum total s'ha reduït un -0,2% interanual. Els carburants per a automoció, que representen el 75,4% del total consumit a l'Estat, arriben a 9,2 milions de tones, la qual cosa significa un increment interanual d'un 0,7%.

Altrament, durant el mes d'abril, el consum de carburant d'automoció a les Illes Balears expressat en unitats de volum arriba a 64.597 quilolitres, un 4,1% més que a l'abril del 2018. Totes les illes registren increments: cal destacar Menorca, amb un 10,3%, en el cas de Mallorca i Pitiüses els increments són més reduïts, un 3,8% i 2,8%, respectivament. Finalment, el consum acumulat en el primer quadrimestre en el conjunt de l'arxipèlag augmenta un 1,6% interanual, i destaquen les pujades registrades a Mallorca i Menorca (1,8%).

2.2 Consum de no residents

Taula 33. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears								
Despesa total (milions d'€)	maig	1.722,4	➡	-1,6	gen-maig	3.641,1	⬆	3,2
Despesa mitjana per persona (€)	maig	908,5	➡	-0,1	gen-maig	848,0	➡	-0,9
Despesa mitjana diària (€)	maig	162,3	⬆	4,9	gen-maig	146,5	⬆	3,7
Mallorca								
Despesa total (milions d'€)	maig	1.284,6	➡	-1,6	gen-maig	2.968,2	⬆	5,0
Despesa mitjana per persona (€)	maig	926,5	➡	-0,6	gen-maig	881,7	➡	-0,3
Despesa mitjana diària (€)	maig	163,4	➡	-0,6	gen-maig	148,9	⬆	5,1
Menorca								
Despesa total (milions d'€)	maig	116,5	⬇	-5,1	gen-maig	172,9	➡	0,5
Despesa mitjana per persona (€)	maig	865,5	⬇	-2,3	gen-maig	702,4	⬇	-5,2
Despesa mitjana diària (€)	maig	148,3	⬆	7,3	gen-maig	122,7	➡	0,7
Pitiüses								
Despesa total (milions d'€)	maig	321,2	➡	-0,3	gen-maig	500,0	⬇	-5,4
Despesa mitjana per persona (€)	maig	857,2	⬆	2,5	gen-maig	733,9	⬇	-3,5
Despesa mitjana diària (€)	maig	163,8	➡	-0,3	gen-maig	142,2	⬇	-2,9

Font: lbestat

Fins al mes de maig de l'any en curs, **la despesa total efectuada pels turistes** a les Illes Balears continua la bona tendència mostrada els anys passats i augmenta en termes interanuals un 3,2% fins arribar als 3.641,08 milions d'euros. A diferència de l'any 2018, quan el mercat nacional provocà gran part de l'augment de la despesa turística, en els primers cinc mesos de l'any en curs la variació interanual d'aquesta magnitud és d'un 1,2%, fins arribar als 378 milions d'euros, mentre que el turisme estranger també incrementa la despesa a les Illes en un 3,5%, fins arribar als 3.263,04 milions d'euros. El turisme alemany realitzà el major desembors fins al maig d'enguany (1.277,08 M€), que va representar un decrement en termes absoluts de 13 milions d'euros i en termes relatius del -1,0% respecte al mateix període de l'any anterior. En segon lloc, per volum nominal, se situa el mercat britànic, amb 739 M€ i un increment de l'11,8%. Per illes i pel conjunt de mesos de l'any 2019 cal destacar que Mallorca continua suposant aprop del 80% (un 81,5%) del total de la despesa dels turistes, a més, és l'illa amb un major increment de la despesa turística, d'un 5,0%. En el cas de Menorca, l'augment ha estat d'un 0,5%, finalment, en el conjunt d'Eivissa i Formentera la despesa turística decreix en un 5,4%.

DEL GENER AL MAIG DE L'ANY 2019 LA DESPESA TURÍSTICA A LES ILLES BALEARIS AUGMENTA UN 3,2%.

Quant a **la despesa mitjana diària i a la despesa mitjana per persona** en els primers cinc mesos de l'any, cal destacar que mentre que la primera magnitud augmenta en termes

interanuals un 3,7% i passa de 141,2 euros a 146,46 euros per persona i dia, la segona magnitud es redueix en un -0,9%, i passa de 855,7 euros a 848,0 euros. El fet que justifica la davallada de la despesa total per persona a la vegada que s'incrementa la despesa per persona i dia és la reducció de l'estada mitjana l'any 2019 respecte a l'any anterior, que en termes generals és d'un -4,5%. Si es desglossa aquesta dada entre els turistes estrangers i els nacionals, els primers experimenten una reducció d'un -6,6% i els segons, contràriament, un creixement del 6,2%. La despesa mitjana per persona dels turistes espanyols disminueix a un ritme inferior a la dels turistes estrangers (un -0,3% i un -1,3%, respectivament), i cal fer esment que la despesa mitjana domèstica (461,6 €) és molt inferior a la que fan els forans (939,0 €). Respecta als dos mercats principals destaca que s'ha reduït la diferència de la despesa per persona dels alemanys (923,8 €) i els britànics (879,5 €), que passa d'un diferencial de 55,7 € l'any 2018 a 44,3 € l'any en curs. En relació amb aquestes dades també destaca l'illa de Mallorca, on la despesa mitjana per persona segueix sent la més alta (881,7 €), com també la despesa per persona i dia (148,9 €). En segon lloc trobam les Pitiüses, amb una despesa per persona de 733,9 € i una despesa per persona i dia de 142,2 €. En darrer lloc se situa Menorca, amb 702,4 € i 122,7 €, respectivament. L'estada mitjana per illes situa al capdavant Mallorca (5,9 dies), seguida de Menorca (5,7 dies) i Eivissa-Formentera (5,2 dies). Al conjunt de l'arxipèlag l'estada mitjana és de 5,8 dies.

3 Inversió

Taula 34. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ¹ _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	maig	323	↘	-7,3
Augment net de capital (milers d'€) ¹	maig	227.314	→	0,0
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	juny	49.288	→	0,6
Mallorca	juny	35.844	→	0,4
Menorca	juny	4.296	→	0,8
Eivissa	juny	8.316	→	1,4
Formentera	juny	829	↗	3,4
Import de noves hipoteques (milions d'€)	abril	220.231	↘	-8,2
Mallorca	abril	181.007	↗	2,6
Menorca	abril	13.335	↗	17,4
Pitiüses	abril	25.889	↘	-23,4
Dipòsits (milions d'€)	1r trim	25.566	↗	6,7
Crèdits (milions d'€)	1r trim	29.680	→	-1,4
Matriculació de vehicles de càrrega ^{2,3}	maig	626	→	-0,7
Matriculació de vehicles per a lloguer ³	maig	5.671	↘	-14,1
Inversió estrangera (milions d'€)	1r trim	23	↘	-3,1

Font: BE, DGT, INE, MINETUR, Ibestat i elaboració pròpia

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

² Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

³ La dada correspon a la taxa de variació interanual de la sèrie original

Al mes de maig, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arribà a 323 (totes, societats limitades), xifra que representa un 3,5% més que les constituïdes el mateix mes de l'any 2018. El capital subscrit és de 64,7 milions d'euros i representa gairebé cinc vegades l'import registrat un any enrere. A més, el nombre de societats dissoltes (81) es redueix un 6,9%. A Espanya es constitueixen 8.583 societats (un 2,8% menys) i se'n dissolen 1.629 (un 6,9% més). Al llarg dels primers cinc mesos es creen en total a les Illes Balears 1.521 societats, un 6,2% menys que les constituïdes en el mateix període de 2018. En canvi, el nombre acumulat de societats dissoltes en aquest període (436) disminueix de manera significativa (-19,6%), de manera que el saldo resultant —diferència entre les creades i les dissoltes— és de 1.085 societats, un 0,6% superior al del mateix període de l'any passat. No obstant això, entre el gener i el maig, el capital net —la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de

les existents i, de l'altra, les reduccions de capital de societats ja creades— s'incrementa en termes interanuals un 15,9% i arriba a 729 milions d'euros.

AL MAIG ES RECUPERA EL DINAMISME EMPRESARIAL A LES ILLES BALEARS.

Al juny del 2019 hi ha a les Illes Balears 49.288 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. En relació amb el mateix mes de l'any passat la xifra representa un augment de comptes de cotització d'un 0,5% per al total de l'arxipèlag. Per illes i en termes percentuals destaca Eivissa, amb un increment d'un 1,4%; a continuació, amb increments més moderats, es troben Menorca (0,7%) i Formentera (0,4%). Mallorca registra una taxa interanual més baixa, amb un 0,3%. Per sectors i en termes absoluts, hem de destacar els increments de comptes de cotització que s'observen en la construcció (221), i la caiguda de les inscripcions a la Seguretat Social del comerç (-179).

Les dades provisionals de constitució d'**hipoteques** corresponents al mes d'abril mostren una forta caiguda tant en el nombre de contractes com en el seu import. Aquest mes, el nombre d'hipoteques, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta un descens interanual d'una cinquena part i suma un total de 1.121. L'import hipotecat experimenta un decreixement encara més intens, d'un -43,4%, i arriba als 220,2 milions d'euros. Així, l'import mitjà de les hipoteques queda per davall dels 200.000 euros (196,5 milers d'euros), un 28,8% per sota de l'import mitjà d'un any enrere. El 76,4% de les hipoteques d'aquest mes se subscriuen sobre habitatges, en total 857 contractes, per un import de 117,8 milions d'euros i amb reduccions d'un -22,4% i d'un -28,1%, respectivament. L'import mitjà contractat en el cas dels habitatges és de 137,5 milers d'euros i representa una baixada interanual d'un 7,3%.

EL MERCAT HIPOTECARI TORNA AL TERRENY NEGATIU.

Tenint en compte els resultats acumulats en el primer quadrimestre, la variació del nombre d'hipoteques (5.063) respecte del 2018 (5.419) és d'un -6,6%. Durant aquests mesos es contracta un import de gairebé 1.132,3 milions d'euros, que suposa una disminució interanual de quasi un 10%. L'import mitjà de les hipoteques cau un 3,1% i és de 223,7 milers d'euros. Les Pitiüses (-31,7%) són les illes que en termes percentuals registren els majors retrocessos interanuals en la constitució d'hipoteques, mentre que a Mallorca i a Menorca, on també es donen descensos, la variació és més moderada (-2,1% i -1,1%, respectivament). Pel que fa a l'import subscrit, les Pitiüses tenen una evolució paral·lela al nombre de constitucions (-40,0%). A Menorca, tot i la caiguda en el nombre, l'import hipotecat s'incrementa un 23,7%, mentre que a Mallorca pràcticament es manté invariable (-0,5%). D'altra banda, tant el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges com l'import registrat presenten un nivell més baix que el del primer quadrimestre del 2018. En el conjunt de la comunitat autònoma es contracten 3.709 hipoteques sobre habitatges (un 4,2% menys) per un import de 576,6 milions d'euros (-7,4%).

D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, durant el primer trimestre del 2018 el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears, considerant conjuntament el de les administracions públiques, el de les empreses i el de les llars, romp la tendència a la baixa i, en relació amb el trimestre precedent, augmenta un 2,2% (un 2,8% en termes interanuals). En aquest trimestre, el volum arriba a 29.680 milions d'euros. Una xifra que supera la de tots els trimestres del 2018. El nivell d'endeutament de les administracions públiques amb les entitats de crèdit (684,7 milions) ha minvat un -44,8% respecte del primer trimestre del

2018 i acumula una reducció del 80% respecte dels màxims de la sèrie disponible. Així les coses, el crèdit al sector públic continua reduint el seu pes i representa aquest trimestre el 2,3% del crèdit total concedit a les Illes Balears. Aquesta proporció és significativament inferior a la que es manté en el conjunt de l'Estat, on representa el 5,6% del finançament total. A les Illes Balears el 97,7% restant, 28.995 milions d'euros, correspon a crèdits concedits al sector privat, els quals augmenten en termes inter trimestrals un 1,9%. En canvi, en el conjunt de l'Estat el volum dels crèdits concedits continua clarament a la baixa. Així, la dada referida al trimestre que examinem comptabilitza 1,21 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, amb una disminució intertrimestral d'un 0,3% i d'un -2,6% en termes interanuals. En el cas espanyol, tanmateix, el volum del crèdit a les administracions públiques (67.866 milions) puja respecte del darrer trimestre del 2018 (3,2%) però en relació amb el primer trimestre cau un 8,8%. L'import del crèdit concedit al sector privat a Espanya és d'1,14 bilions d'euros i representa, respecte del quart trimestre de l'any passat, una davallada d'un 2,2%.

EL 2019 EL NIVELL D'ENDEUTAMENT DEL SECTOR PÚBLIC AMB ENTITATS DE CRÈDIT ÉS UN 80% INFERIOR AL DEL 2011.

L'evolució dels **dipòsits** en entitats de dipòsit a les Illes Balears ha seguit, en línies generals i com hem anat exposant en anteriors publicacions, una trajectòria oposada a la dels crèdits, encara que, amb el canvi de tendència d'aquests segons, ambdues magnituds s'alineen. Durant el primer trimestre del 2019 el volum total dels dipòsits (25566 milions d'euros) augmenta un 8,4% en relació amb el quart trimestre del 2018 (en termes interanuals, però, cau un 0,2%). Els dipòsits de les administracions públiques, que equivalen al 5,2% del total, augmenten un 17,8% intertrimestral, mentre que els d'altres sectors residents es redueixen un 1,1%. A Espanya, l'import total arriba a 1,26 bilions d'euros i la taxa de variació intertrimestral se situa en un 1,9%. Finalment, l'evolució de la ràtio o proporció entre crèdits i dipòsits a les Illes es manté pràcticament en el mateix nivell i aquest trimestre queda en 116,1%.

Pel que fa als **vehicles de càrrega**, durant el mes de maig les matriculacions (626 vehicles) minven un 11,0% interanual. Aquesta reducció s'emmarca en una tendència més general, atès que, tenint en compte el total acumulat al llarg dels cinc primers mesos del 2019, la matriculació de camions, furgonetes, tractors i altres vehicles de càrrega cau un 5,7% i arriba a 3.207 vehicles, la qual cosa representa un decrement d'unes 200 unitats en relació amb les matriculacions del mateix període del 2018.

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicators d'inversió a les Illes Balears

Font: INE, elaboració pròpia

4 Sector exterior

Sector exterior

Taula 35. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener-abril	32.685,3	↘	-5,4
Alemanya	gener-abril	5.512,0	↘	-4,3
Itàlia	gener-abril	5.249,3	↘	-3,6
França	gener-abril	3.449,9	↘	-18,5
Regne Unit	gener-abril	2.429,4	↘	-5,9
Perfumeria i cosmètics	gener-abril	10.687,7	↗	7,7
Hong Kong	gener-abril	2.449,4	↘	-10,4
Regne Unit	gener-abril	1.722,5	↘	-12,7
Països Baixos	gener-abril	1.285,2	↗	28,9
Polònia	gener-abril	829,1	↗	4831,7
Pell i cuir	gener-abril	101,0	↘	-43,5
Índia	gener-abril	50,9	→	
Argentina	gener-abril	45,3	→	
Xina	gener-abril	3,0	↘	-68,1
Itàlia	gener-abril	1,6	↘	-99,0
Joieria i bijuteria	gener-abril	2.373,1	↗	55,4
Estats Units	gener-abril	408,5	↗	56,8
Itàlia	gener-abril	202,6	↗	137,9
Portugal	gener-abril	181,0	↗	13,9
França	gener-abril	96,7	↘	-24,5
Mobles	gener-abril	4.245,0	↘	-61,9
Maldivas	gener-abril	1.505,0	↗	
Tanzània	gener-abril	719,3	→	
Jamaica	gener-abril	553,0	↘	-90,4
Mèxim	gener-abril	403,8	↘	-78,6
Total exportacions indústria manufacturera²	gener-abril	411.346,6	↘	-11,5
Total exportacions²	gener-abril	456.957,3	↘	-11,8

Font: ICEX, elaboració pròpia

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

Balança comercial

L'activitat comercial amb l'exterior, mostra un alentiment pel que fa a les vendes, mentre que segueix el bon dinamisme amb les compres. Al mes d'abril del 2019, el darrer mes amb dades disponibles, el valor total de les **exportacions** (126,1M€) cau un 6,1% en termes interanuals. En canvi, les importacions creixen aquest mes un 21,7% i la facturació arriba a 241 milions. El saldo del mes és, per tant, negatiu (-114,9M€) i la taxa de cobertura és del 52,3%.

Comparant les dades acumulades del primer quadrimestre del 2019 amb les del 2018, les exportacions presenten un descens de l'11,8% i la facturació assoleix els 457 milions d'euros. D'altra banda, augmenten les importacions un 12,4% i presenten un acumulat de gener a abril de 601,2M€. Tot plegat suposa un saldo comercial negatiu i la taxa de cobertura del període queda en el 76,0%, la qual cosa implica que se situa gairebé 21 punts percentuals per sota la del mateix període de l'any passat, que fou del 96,9%.

LA TAXA DE COBERTURA DEL PRIMER QUADRIMESTRE QUEDA EN EL 76,0%.

El valor facturat pels productes de la indústria manufacturera durant aquests primers quatre mesos (411,3M€) també experimenta un descens (-11,5%) i representa el 90,0% del total exportat al llarg del període examinat. Un dels trets destacables quant a la tipologia dels productes que exporten les Illes són les semimanufactures de plàstic, la facturació de les quals sobrepassa, en el període considerat, els 171 milions i és, amb diferència, la principal partida exportadora. A més, si s'hi agrega el volum de facturació de la indústria química o altres indústries connexes, juntes sumen 248,1 milions, el que equival al 54,3% del total exportat en el primer quadrimestre. Addicionalment, el valor

monetari d'aquests capítols aranzelaris augmenta respecte al primer quadrimestre del 2018 (0,4%). El calçat, tradicionalment un dels principals productes exportats, es manté lleugerament per sota del nivell de vendes de l'any passat, amb una facturació de 32,7 milions (-5,4%). També s'han donat descensos en les exportacions de mobles (-61,9%) i en els articles de pell i cuir (-43,5%). En canvi, mostren un increment significatiu les exportacions de productes de joieria i bijuteria (55,4%) i els articles de perfumeria i cosmètics (7,7%).

Els països de la Unió Europea esdevenen el principal mercat de les mercaderies exportades de les Illes Balears. En el primer quadrimestre del 2019, ocupa la primera posició del rànquing Alemanya, amb una facturació superior als 74 milions d'euros, si bé experimenta un descens interanual del 26,0%. A continuació, Itàlia (62,5M€ i un 47,5% d'increment), seguida de Països Baixos (61,8M€) i França (52M€). El primer país no europeu és Mèxic, amb una facturació de 14,1 milions i un increment interanual del 6,9%.

D'altra banda, la partida exportadora d'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca suposa en l'acumulat dels primers quatre mesos del 2019 un total de 11,2M€, la mateixa xifra que en el mateix període del 2018. Quant als principals productes destinats a l'exportació, s'observa que, pel que fa a la patata, n'augmenta tant l'exportació en volum (14,2%) com en valor monetari (27,3%). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul, es disparen les vendes principalment a Polònia (58,5%) i també important és l'increment de tones venudes a Dinamarca (34,1%). Aquests augments es donen a més en valor monetari, tant a Polònia (122,2%) com a Dinamarca (42,9%). Quant a la goma de garrofi, en el primer quadrimestre del 2019 continua la tendència

Taula 36. Exportacions productes agraris

Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-abril	4.558	2.911	↗	14,2	↗	27,3
Polònia	gener-abril	1.692	996	↗	58,5	↗	122,2
Dinamarca	gener-abril	1.322	857	↗	34,1	↗	42,9
Goma de garrofi	gener-abril	589	8.120	↗	5,2	↗	22,8
Dinamarca	gener-abril	144	2.068	↘	-40,7	↘	-30,9
Estats Units	gener-abril	110	1.538	↗	9,9	↗	29,1
Vins i licors	gener-abril	547	3.382	↘	-3,4	↘	-9,3
Alemanya	gener-abril	292	1.393	↘	-4,9	↘	-12,7
Suïssa	febrer-abril	93	990	↘	-13,0	↘	-13,5

Font: Ibestat

positiva i es dona un increment de les exportacions d'aquest producte més destacat en valor monetari (22,8%) que en volum (5,2%). Les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten en general i despunta sobretot en el cas dels Estats Units, en volum (9,9%) i més en valor monetari (29,1%). Per altra banda, disminueix el valor de l'exportació cap a altres països dels vins i el licors: un -3,4%, entre el gener i l'abril del 2019 en comparació amb els mateixos mesos del 2018. El mercat exterior per al vi i el licor també es manté en negatiu quant a valor monetari (-9,3%). Les vendes per aquest producte es mantenen en negatiu per als principals països compradors, exceptuant al Regne Unit que incrementa tant les tones (1,1%), com el valor econòmic (1,5%).

Les exportacions del conjunt de l'Estat durant els quatre primers mesos d'enguany creixen un 0,9% interanual i les importacions gairebé un 2,0%. Per tant, s'amplia el dèficit de la balança comercial, on el saldo negatiu creix un 10,9% i es reflecteix en la taxa de cobertura, que cedeix 0,8 punts percentuals en relació amb el 2018 i queda en el 89,6%.

Inversions exteriors

La **inversió estrangera** a les Illes Balears durant el primer trimestre del 2019 va assolir els 23,1 milions d'euros, el que suposa un increment significatiu del 17,1% respecte del mateix trimestre del 2018. D'acord amb les estadístiques d'inversió estrangera que publica el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, el gruix de la inversió, en aquest trimestre, en concentra en les activitats d'agències de viatge, operadors turístics (24,4%) i en

l'agricultura, ramaderia i caça (23,2%).

LA INVERSIÓ ESTRANGERA A LES BALEARS VA ASSOLIR ELS 23,1M€ EN EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2019, UN 17,1% MÉS QUE UN ANY ENRERE

En aquest primer trimestre, el 46,0% del capital invertit a les Balears prové del Regne Unit; un 24,6% prové de Suïssa, i un 10,9% de Luxemburg. Aquests tres països europeus aglutinen el 81,5% del total d'inversió estrangera a les Illes durant els tres primers mesos del 2019. La resta de la inversió procedeix dels Estats Units (7,3%), Alemanya (5,2%) i Singapur (4,0%), entre d'altres de més poc pes.

A Espanya, l'evolució de les inversions estrangeres durant el primer trimestre del 2019 perd embranzida i el volum de capital es queda en els 4.518,5 milions d'euros. Aquesta xifra representa una inversió un 41,1% inferior a la del primer trimestre del 2018.

D'altra banda, les **inversions de les Illes Balears a l'estranger** del primer trimestre del 2019 experimenten un notable descens respecte al primer trimestre del 2018. Més en detall, la inversió ha estat de 5,8 milions d'euros, un 90,0% menys en termes interanuals. La part més important de la inversió, un 80,2%, es concentra a Mèxic, concretament en el sector de la construcció. Li segueixen els Estats Units amb el 19,8% del total de la inversió de les Illes Balears. Per activitats econòmiques, després de la construcció que aglutina el 80,2% se situa les activitats de construcció especialitzada.

V. MERCAT LABORAL

1

Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28

Taula 37. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-28)		
	Període: 1T19			Període: 1T19			Període: 4T18		
	Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	622,3	→	4,6	22.825,4	→	0,5	247.688,3	→	0,4
Taxa d'activitat (16-64 anys) (%)	75,6	→	1,7	74,6	→	-0,1	73,8	→	0,3
Taxa d'ocupació (16-64 anys) (%)	62,5	→	1,6	63,6	→	1,5	68,9	→	0,8
Persones ocupades (milers)	516,1	↗	5,2	19.471,1	↗	2,9	231.342,7	→	1,0
Homes	287,9	→	7,2	10.599,1	↗	3,0	124.957,0	→	0,7
Dones	228,2	→	4,0	8.872,0	↗	3,0	106.385,8	→	1,3
Persones menors de 25 anys	29,4	↗	19,8	946,3	↗	6,3	19.232,3	→	0,9
Persones de 25 a 54 anys	398,9	→	3,1	15.098,3	→	1,9	166.184,6	→	0,2
Persones de 55 anys i més	87,6	→	12,6	3.426,6	↗	6,8	45.925,8	↗	4,4
Persones estrangeres	109,5	↗	9,6	2.310,0	↗	7,1	19.031,5	↗	4,5
Persones en atur (milers)	106,2	→	-3,5	3.354,2	↘	-12,1	16.345,6	↘	-8,9
Homes	49,8	↘	-19,2	1.570,5	↘	-13,3	8.446,6	↘	-8,3
Dones	56,4	↘	21,8	1.783,8	↘	-10,8	7.899,0	↘	-10,7
Persones menors de 25 anys	16,9	↘	1,6	508,8	↘	-7,3	3.302,3	↘	-7,5
Persones de 25 a 54 anys	77,3	↗	0,9	2.352,4	↘	-13,6	10.804,9	↘	-10,2
Persones de 55 anys i més	11,9	↗	-14,5	492,9	↘	-7,4	2.238,4	↘	-8,7
Persones estrangeres	37,0	↗	18,6	608,8	↘	-8,1	2.405,0	↘	-5,0
Taxa d'atur (%)	17,1	→	-0,4	14,7	↘	-2,0	6,6	→	-0,7
Homes	14,7	↗	-3,7	12,9	↘	-2,3	6,4	→	-0,7
Dones	19,8	→	3,7	16,7	→	-1,8	6,9	→	-0,7
Persones menors de 25 anys	36,5	↘	-1,2	35,0	↘	-1,4	14,7	→	-1,5
Persones de 25 a 54 anys	16,3	→	-0,2	13,5	→	-2,1	6,1	→	-0,6
Persones de 55 anys i més	12,0	→	-2,0	12,6	→	-2,2	5,1	→	-0,5
Persones estrangeres	25,2	→	1,7	20,9	→	-3,4	11,2	→	-0,7
Taxa protecció de l'atur	36,3	↘	4,9	29,6	→	0,7		↗	
Taxa de temporalitat assalariats	26,5	→	0,5	25,9	→	-0,2	14,0	→	-0,3
Taxa de parcialitat assalariats	13,2	→	1,6	14,9	→	-0,0	19,1	→	-0,2
% persones autoocupades	18,7	→	-1,0	16,0	→	-0,3	10,2	→	-0,0

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

En l'àrea del euro, el 2018 tanca amb un alentiment del ritme de creixement. Aquesta feblesa econòmica reflecteix tant factors externs, com poden ser la situació del comerç mundial –que afecta especialment, atès l'elevat grau d'obertura de la zona euro– o l'evolució d'algunes economies emergents. Quant als interns, es pot citar el Brexit, les polítiques econòmiques a Itàlia o la nova normativa d'emissions contaminants dels automòbils, per exemple. Aquesta situació ha afectat la inversió, fet que ha provocat una revisió a la baixa de les perspectives de creixement. Així, les previsions de primavera realitzades per la Comissió Europea al 2019 mostren un lleuger descens fins a l'1,2% per al 2019 i de l'1,5% per al 2020. L'FMI mostra una previsió molt similar: de l'1,3% el 2019 i de l'1,5% el 2020. També les perspectives del Banc Central Europeu mostren resultats pràcticament idèntics: el creixement assoliria l'1,1% l'any 2019, però es preveu un lleuger augment pels següents anys: un 1,6% el 2020 i un 1,5% l'any següent.

Tot i amb això, la situació del mercat laboral a la zona euro continua sent molt favorable, amb increments de l'activitat i l'ocupació i reduccions de l'atur. En detall, la població activa del quart trimestre assolix el segon valor més alt de tota la sèrie (d'ençà el 2005) amb més de 247 milions de persones, just per darrere del tercer trimestre del 2018 i creix un 0,4% en termes interanuals. La població ocupada també assolix el segon valor més alt amb 231 milions de persones que fan feina, un 1,1% més que ara fa un any. Pel que fa a l'atur, se situa en valors similars als de l'any 2007.

Continuant amb l'atur a la zona euro, segons la Comissió Europea, es preveu que la taxa d'atur continuï disminuint els pròxims dos anys i se situï en valors al voltant del 7%. Pel que fa al conjunt de la Unió Europea, la taxa del quart trimestre és del 6,6%, la segona més baixa de la sèrie, per darrere de la del tercer trimestre del 2018, i experimenta un descens de 0,7 p.p. en termes interanuals. Quant al perfil, els que registren les disminucions més intenses de la taxa d'atur són els joves (-1,5 p.p.) i els estrangers (-0,7 p.p.). Tot i això, aquests dos col·lectius han de fer front a les taxes d'atur més elevades, les quals en el quart trimestre de 2018 són del 14,7% i de l'11,2%, respectivament.

El creixement a Espanya se situa en el 2,4% el primer trimestre de 2019, amb una taxa de variació intertrimestral d'un 0,7% que representa una acceleració respecte de les variacions experimentades durant el 2018. En conseqüència el mercat de treball manté els bons resultats dels darrers anys. Per una banda, creix la població activa en els primers tres mesos de l'any (0,7%) i també augmenta la població ocupada (3,2%). Concretament, les persones ocupades són 19.471.100, les quals representen una taxa d'ocupació de les persones entre 16 i 64 anys del 63,6%, 1,5 punts per sobre de la taxa d'ara fa un any. L'ocupació creix a tots els col·lectius, però de nou l'augment més important l'experimenten els estrangers (10,4%) i els majors de 55 anys (7,4%).

Per l'altra, a Espanya el nombre de persones en atur encara supera els valors previs a la crisi, tot i que les xifres es van acostant. El nombre de persones en atur en el primer trimestre de 2019 suma 3.354.200 persones, per sota dels 4.018.200 del primer trimestre de 2009. En termes interanuals representa un descens del -11,6%, fet que permet reduir en 2,0 p.p. la taxa d'atur, la qual assolix el 14,7% de la població activa espanyola. D'entre les taxes d'atur dels diferents perfils hi destaquen les dels joves (35,0%), que continua més que duplicant la del conjunt de població, i la dels estrangers (20,9%).

A les Illes Balears el creixement de la població activa és més intens que al conjunt nacional, un 5,2% interanual en els primers tres mesos de 2019. Així, la taxa d'activitat de les Balears assolix el 75,6%. El nombre d'ocupats en el primer trimestre és de 516.100 persones; aquesta xifra suposa un màxim històric d'un primer trimestre a tota la sèrie analitzada (d'ençà el 2005), i creix un 5,6% en termes interanuals. Tots els grups sociodemogràfics contribueixen en aquest increment, però hi destaquen els augments de la població menor de 25 anys (24,6%) i de la de més de 55 anys (12,5%). La taxa d'ocupació guanya 1,6 p.p. i assolix el 62,5%.

Quant a l'atur, en els primers tres mesos experimenta un augment del 3,0% i situa el nombre de persones aturades en 106.200. L'atur ha pujat entre les dones (31,8%), els menors de 25 anys (17,4%), les persones de 25 a 54 anys (1,6%) i els estrangers (17,5%). En canvi, ha disminuït entre els homes (-17,4%) i les persones de més de 55 anys (-6,3%). Tot i això, la taxa d'atur baixa en termes interanuals (-0,4 p.p.) i se situa en el 17,1% de la població activa. Per l'estacionalitat pròpia del mercat laboral de les Illes la taxa d'atur del primer trimestre de l'any és la més elevada dels quatre períodes. Respecte d'un any ençà la major part dels grups socials experimenten descensos de la taxa. Malgrat això, la taxa dels joves (36,5%) i la dels estrangers (25,2%) continuen amb valors elevats.

L'EPA ofereix dades desagregades per sector, les quals ens permeten saber quin és el comportament de cada un d'ells durant el primer trimestre. Pel que fa a l'ocupació, i respecte dels primers tres mesos de 2018, disminueix el nombre d'ocupats a l'agricultura (-22,3%) i a la indústria (-16,6%). En canvi, creix a la construcció (27,0%) i als serveis (6,1%). L'atur mostra un descens important tant a la indústria (-40,0%) com a la construcció (-57,5%) i un lleuger increment dels aturats als serveis (5,3%).

En els primers tres mesos de 2019 les hores efectives treballades pels ocupats han pujat un 7,6% interanual. Alhora, l'ocupació en aquest període ha augmentat un 5,6%. Això suposa que en el primer trimestre de l'any s'ha produït un increment superior de les hores treballades que de l'ocupació, de manera que s'ha donat una creació neta d'ocupació i no un repartiment dels llocs de feina com es produïa durant la crisi, i una millora de la qualitat de l'ocupació amb un major nombre d'hores treballades.

Taula 38. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ¹ (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	maig	564.066	↗	2,2
Assalariats	maig	451.279	↗	2,4
Autònoms i altres règims especials	maig	112.787	→	1,1
Homes	maig	300.583	↗	2,3
Dones	maig	263.483	↗	2,2
Estrangers UE-28	maig	62.267	↗	3,9
Estrangers no UE	maig	54.713	↗	8,8
Persones en atur registrades	maig	38.897	→	-0,8
Homes	maig	16.746	→	-1,3
Dones	maig	22.151	→	-1,0
Persones menors de 25 anys	maig	3.942	↗	2,9
Persones de 25 a 54 anys	maig	24.164	→	-2,0
Persones de 55 anys i més	maig	10.791	→	1,4
Estrangers UE-28	maig	2.927	→	-0,4
Estrangers no UE	maig	4.600	→	1,4
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	maig	12.196	↘	-7,7
Total contractes registrats	maig	68.672	↘	-5,3
Contractes indefinits	maig	11.358	↘	-7,1
Contractes temporals	maig	57.314	↘	-4,9
Contractes a temps parcial	maig	16.276	↘	-6,1
Contractes fixos discontinus	maig	7.332	↘	-3,6

Font: TGSS, SOIB, OTIB

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

El mercat de treball de les Illes Balears consolida durant el mes de maig de 2019 la tendència positiva dels darrers mesos. Es comptabilitzen al darrer dia del mes de maig un total de 564.066 persones afiliades a la TGSS, la qual cosa suposa un nou màxim històric de la sèrie d'afiliació, i ha experimentat un augment del 2,1% interanual. Pel que fa a l'atur, els aturats del cinquè mes de l'any sumen 38.897 persones, i la taxa d'atur administrativa se situa en el 6,5% de la població activa, la més baixa des del maig del 2007.

Les hores efectives treballades disminueixen interanualment un 7,6% entre els ocupats en el primer trimestre del 2019, mentre que entre els assalariats pugen un 7,3%. Per la seva banda, l'ocupació, segons dades de l'EPA, puja un 5,6%. Això mostra un augment notable del nombre d'ocupats, així com també de les hores treballades. L'Enquesta Trimestral de Costs Laborals ofereix la

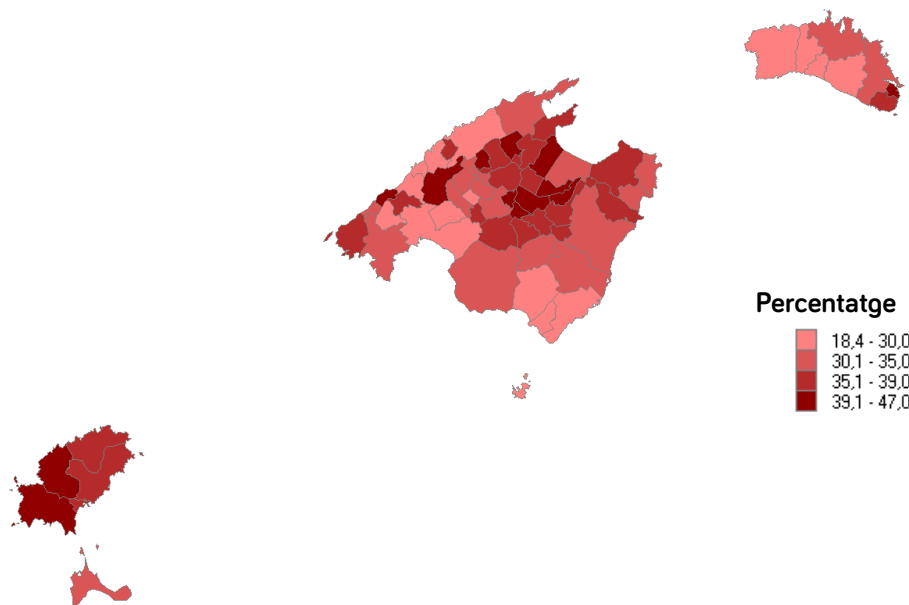
mitjana d'hores efectives treballades, i en aquest primer trimestre de l'any a les Illes Balears s'han treballat 134,9 hores, un 3,1% més que ara fa un any. Se situa per sobre de les hores del conjunt nacional (134,1 hores). La diferència amb la regió amb el menor nombre d'hores efectives, que és el País Basc, és de 5,8 hores. Pel que fa al tipus de jornada, la de temps complet a Balears suma 151,3 hores, 6,2 hores més que el País Basc, que presenta la més baixa. D'altra banda, la jornada a temps parcial de les Illes és la més alta per comunitats autònomes amb 86,1 hores, de manera que es treballen 15,8 hores més a temps parcial que al País Basc. Per sectors, el que mostra la jornada més llarga és la construcció (153,3 hores), seguit de la indústria (146,4 hores) i dels serveis (131,4 hores). En termes interanuals, tots els sectors econòmics experimenten un increment en el nombre d'hores treballades, i de forma més significativa a la indústria (3,8%), seguit pels serveis (2,9%) i la construcció (2,4%).

El perfil de les persones en atur del mes de maig mostra una reducció interanual similar entre homes (-0,5%) i dones (-0,4%), mantenint per tant una distribució semblant a la de mesos enrere: un 56,9% dels aturats són dones i el 43,1% restant són homes. Per edat, el grup més nombrós, el de 25 a 54 anys, és l'únic que disminueix l'atur (un -1,4%), atès que puja l'atur en el grup de majors de 54 anys (1,5%) i en el grup de joves (0,4%), després de sis mesos consecutius de caigudes. Pel que fa a la nacionalitat, els espanyols redueixen el nombre d'aturats un 0,9% interanual,

mentre que els estrangers experimenten un increment de l'atur: tant els comunitaris, que pugen un 0,4%, com els no comunitaris (un 2,2%). Les persones que duen més de 12 mesos en demanda d'ocupació al SOIB sumen el maig 12.196 persones, la xifra més baixa d'un mes de maig des del 2009. En termes interanuals han reduït el seu nombre un 7,9%, i ja encadenen gairebé sis anys consecutius de descensos. Un 27,6% del total d'aturats de les Balears del mes de maig no tenen estudis o tenen com a màxim estudis primaris.

L'atur cau en gairebé tots els sectors econòmics; tret de la

Mapa . Taxa de temporalitat (assalariats amb contracte temporal sobre total treballadors del règim general). Mitjana 2T18, 3T18, 4T18 i 1T19.

Font: Ibestat i TGSS

construcció, que experimenta un increment del 2,5% respecte del mes de maig del 2018, i l'hostaleria que augmenta un 1,7%. L'atur a la construcció puja per segon mes consecutiu, després de vuit anys i mig de descensos continuats. En el cas de l'hostaleria és el segon mes del 2019 que augmenta l'atur. Cau sobretot el nombre de desocupats en l'agricultura (-2,6%), seguit de la resta de serveis (-2,2%), la indústria (-1,4%) i el comerç (-1,3%). El col·lectiu sense ocupació anterior, en canvi, experimenta un increment de l'1,5%.

Quan a la contractació, el maig s'han registrat 68.672 nous contractes a les Illes Balears, que representen un 23,2% més que en el mes d'abril però un descens del 7,2% en termes interanuals. En el conjunt d'Espanya la contractació ha experimentat un increment del 0,8% respecte al mateix mes de l'any anterior. Per tipus de contracte, cauen tant els indefinits (-11,1%) com els de caràcter temporal (-6,4%) respecte ara fa un any. Ara bé, les Illes Balears són la comunitat autònoma amb el major percentatge de nous contractes indefinits sobre el total de contractes registrats: el 16,5%, molt per sobre del conjunt d'Espanya (8,9%). Per sectors, el nombre de contractes disminueix en tots ells, sobretot en l'agricultura (-19,7%) i en el comerç (-9,2%). El mapa presenta la taxa de temporalitat, entesa com el pes dels assalariats amb contracte temporal sobre el total d'afiliats al règim general, per municipis. Es veu com els municipis de l'interior de Mallorca, així com els de Sant Josep i Sant Antoni a Eivissa, presenten les

taxes de temporalitat més elevades. En canvi, els municipis de la Serra de Tramuntana, així com Ferreries i Es Migjorn Gran a Menorca, registren les taxes més baixes.

El mes de maig del 2019 tanca amb 564.066 persones afiliades a la Seguretat Social a les Balears. Aquesta és la xifra més alta d'un mes de maig de tota la sèrie analitzada (des del 1996) per quart any consecutiu i ha augmentat un 2,1% en termes interanuals. Alhora, creix el nombre de persones que treballen a la resta de comunitats autònomes i també en el conjunt de l'Estat (2,6%). Augmenta l'afiliació en el règim general (2,3%), el d'autònoms (1,9%) i en el règim especial del mar (2,2%), però cau en el de la llar (-5,1%), i en el règim especial agrari (-4,7%). El perfil de l'afiliació del cinquè mes de l'any mostra un augment similar en ambdós sexes (2,1% en els homes i 2,0% en les dones), i pel que fa al pes dels afiliats, el d'ells (53,3%) supera al de les afiliades (46,7%). Per edat, els augments més destacats els experimenten els treballadors de 55 i més anys (6,6%), seguits del grup de 25 a 54 anys (1,3%) i finalment, els més joves (0,1%). D'acord amb la nacionalitat, l'augment de l'afiliació entre els no comunitaris és superior al dels ciutadans de la Unió Europea (8,4% i 3,1%, respectivament).

LA TAXA D'ATUR ADMINISTRATIU DEL MES DE MAIG ÉS LA MÉS BAIXA DES DEL MAIG DEL 2007

Les xifres d'atur per illes del mes de maig mostren un descens interanual en totes elles, tret d'Eivissa que experimenta un increment de l'1,1% respecte al maig del 2018. El major descens es dona a Formentera (-6,4%), seguida de Menorca (-1,6%), i de Mallorca (-0,5%). Respecte de la taxa d'atur, assoleix el 6,5% de la població activa en el conjunt de les Illes Balears, la més baixa des del maig del 2007. Més en detall, la taxa assoleix valors inferiors al 7% a totes les Illes i es mou, de major a menor resultat, entre

el 6,8% de Mallorca i Menorca i el 2,4% de Formentera. Per la seva banda, a Eivissa se situa en el 4,5%. No es donen diferències significatives respecte de l'any anterior: puja 0,3 p.p. a Mallorca i Menorca i 0,1 p.p. a Eivissa, els mateixos que cau a Formentera.

La distribució de la contractació per illa mostra una reducció interanual dels nous contractes a tot l'arxipèlag, i de forma més accentuada a Eivissa (-9,1%), seguida de Mallorca (-7,3%),

Taula 39. Indicadors del mercat laboral per illes

	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	maig	473.304	➔	1,9
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	440.932	➔	2,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	272.927	↗	2,3
Aturats registrats	maig	32.372	➔	-0,9
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	6,8	➔	-0,1
Contractes registrats	maig	46.352	↘	-6,3
Menorca				
Població activa ¹	maig	38.674	➔	0,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	36.026	➔	0,6
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	18.119	➔	0,7
Aturats registrats	maig	2.648	↘	-3,7
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	6,8	➔	-0,1
Contractes registrats	maig	5.567	➔	-0,2
Eivissa				
Població activa ¹	maig	82.918	↗	3,5
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	79.187	↗	4,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	35.134	↗	9,1
Aturats registrats	maig	3.731	➔	-0,1
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	4,5	➔	-0,1
Contractes registrats	maig	15.465	➔	-1,3
Formentera				
Població activa ¹	maig	6.087	↗	2,8
Afiliats a la Seguretat Social ²	maig	5.941	➔	0,8
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	1r trim	1.870	↘	-3,1
Aturats registrats	maig	146	↘	-4,8
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	maig	2,4	➔	-0,2
Contractes registrats	maig	1.288	↘	-4,8

Font: TGSS, SOIB, OTIB, Ibestat

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes

² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

³ Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa

⁴ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

Menorca (-2,8%) i Formentera (-1,5%). Per sectors, els majors descensos de la contractació es donen a l'agricultura a totes les illes, tret de Formentera. També cau el comerç a Mallorca i a Menorca (-10,2% i -16,2%, respectivament), a Eivissa la resta de serveis (-14,8%), i a Formentera la contractació cedeix terreny en la construcció (-16,7%). Per altra banda, augmenta el número de contractes a Menorca en la resta de serveis (9,6%), a Eivissa sobretot en la construcció (12,8%) i a Formentera en la indústria (40,0%).

L'afiliació a la Seguretat Social a darrer dia de mes creix a totes les illes en termes interanuals el maig del 2019. Lidera l'augment Eivissa (4,1%), seguida de Mallorca (1,8%), Formentera (1,6%) i Menorca (0,4%). Segons les darreres dades de l'IBESTAT el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet del primer trimestre del 2019 puja un 1,1% en el conjunt de Balears respecte al primer trimestre del 2018. Per illes, augmenta a Mallorca (1,4%) i es manté a Eivissa, mentre que cau a Formentera (-7,6%) i Menorca (-0,3%).

3 Costs laborals

Taula 40. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	1r trimestre	2.423,5	→	1,6
Cost laboral per hora efectiva (€)	1r trimestre	18,0	→	-1,5
Indústria i energia	1r trimestre	17,4	→	-1,5
Construcció	1r trimestre	15,6	↗	3,1
Serveis	1r trimestre	18,4	→	-1,8
Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB)	1r trimestre	103,1	→	-1,6
ICLIB corregit d'efectes estacionals i de calendari	1r trimestre	109,4	→	1,5
Cost salarial total	1r trimestre	102,7	→	-1,8
Cost salarial (T. Complet)	1r trimestre	102,8	→	-1,2
Cost salarial (T. Parcial)	1r trimestre	101,2	↘	-4,3
Indústria	1r trimestre	91,9	↘	-2,2
Construcció	1r trimestre	90,8	↗	2,3
Serveis	1r trimestre	104,6	↘	-2,1
Altres costos	1r trimestre	104,3	→	-1,1
Hores efectives per assalariat / mes	1r trimestre	134,9	↗	3,1
Indústria i energia	1r trimestre	146,4	↗	3,8
Construcció	1r trimestre	153,3	↗	2,4
Serveis	1r trimestre	131,4	↗	2,9
Increment salarial pactat en convenis (%)	maig	2,0	→	-1,7

Font: INE, MEYSS

El cost laboral per treballador del primer trimestre de 2019 és de 2.423,5 euros de mitjana a les Balears segons l'Enquesta trimestral de cost laboral que presenta l'INE, xifra que representa un 1,6% més que el primer trimestre de l'any 2018. Alhora, a Espanya el cost se situa per sobre d'aquest valor amb 2.550,3 euros, el qual s'ha incrementat un 2,1% interanual. El cost en els primers tres mesos de l'any ha augmentat a totes les comunitats autònomes, d'entre les que destaquen Extremadura

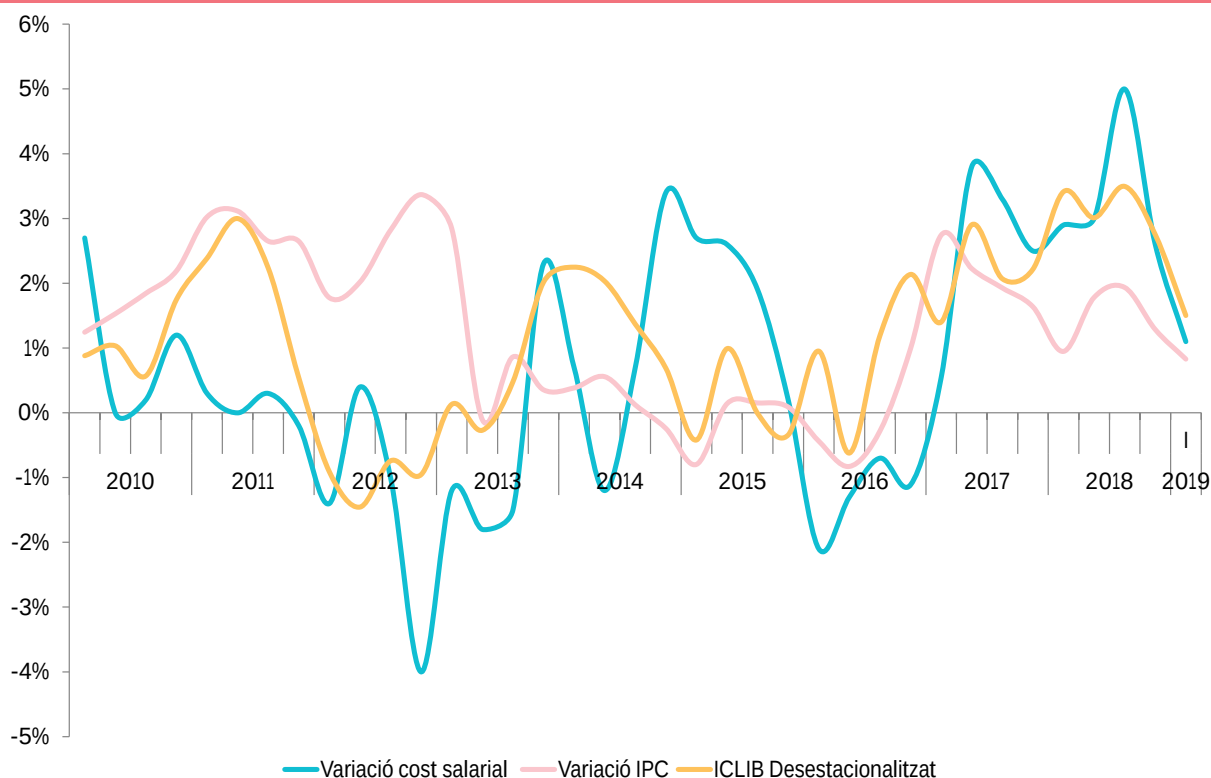
(3,6%), Galícia i La Rioja (3,2%). La regió amb el major cost (Madrid) supera al de les Illes en 631,6 euros, mentre que les Illes superen Extremadura (el cost més baix) en 397,1 euros.

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR (ICLIB DESESTACIONALITZAT) AUGMENTA UN 1,5% A LES ILLES BALEARS EN EL PRIMER TRIMESTRE DEL 2019

L'Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB) mostra els costos laborals corregits de l'efecte composició sectorial i per tipus de jornada. L'ICLIB dels tres primers mesos de l'any ha experimentat un decrement interanual del -1,6%, que si s'analiza corregit d'efectes estacionals i de calendari se situa en el 1,5% en positiu. Pel que fa al cost salarial, es redueix un -1,8%, il·lustrat per la indústria (-2,2%) i els serveis (-2,1%), mentre que creix a la construcció (2,3%). Per tipus de jornada, si bé ambdós tipus han experimentat reduccions del cost salarial per hora efectiva, la dels treballadors a temps parcial ha estat superior (-4,3%) que la de jornada completa (-1,2%).

En el cost laboral s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les prestacions socials, les indemnitzacions i el cost salarial. Aquest darrer assoleix els 1.771,8 euros en el primer trimestre de 2019 i suposa el 73,1% del cost laboral total; a més, respecte d'ara fa un any s'ha incrementat un 1,1%. De manera habitual el cost salarial de la indústria és el més elevat dels sectors principals (1.845,7 €) i ha experimentat un augment en termes interanuals (1,7%). El segueix el sector dels serveis, amb 1.782,2 €, el qual també ha augmentat (0,7%) i, finalment, la construcció, que assoleix un cost de 1.655,7 € i experimenta el major creixement interanual (5,1%).

Gràfic 17. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE, Ibestat i elaboració pròpia

En el primer trimestre de 2019 el cost laboral per hora efectiva treballada és de 18,0 euros, que és un 1,5% menys que un any ençà. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, les Illes Balears presenten el setè cost laboral per hora efectiva més alt, 4,9 euros per sota del País Basc que encapçala la llista (22,9 euros). En termes interanuals, en aquests primers tres mesos dotze regions han incrementat el cost per hora, especialment Galícia (1,8 %), Aragó (1,6 %) i la Comunitat Valenciana (0,9%). A nivell sectorial, respecte dels valors d'ara fa un any just augmenta a la construcció (3,1%) i assoleix un cost de 15,6 euros. En canvi, baixa especialment als serveis (-1,8%), fet que situa el cost laboral en 18,4 euros i és la branca amb el cost per hora més elevat en el primer trimestre. Finalment, la indústria, que també disminueix interanualment (-1,5%), presenta un cost de 17,4 euros.

Quant als convenis col·lectius, l'augment salarial pactat en convenis a les Illes Balears, segons l'estadística de convenis fins al maig de 2019, recull un creixement del 2,0% mentre que per al conjunt nacional és del 2,2%. Fins el cinquè mes de 2019 se signen a les Illes un total de 27 convenis, tres menys que en el mateix període de 2018. Dels 27 convenis, 20 són d'empresa i afecten 3.650 treballadors, i els altres set corresponen a altres àmbits i afecten 27.762 treballadors. A Espanya el nombre de convenis signats també creix (216 més), fins arribar als 2.601 el maig de 2019, així com el nombre de treballadors afectats que augmenta de manera considerable (un 29,6 %). El mes de gener es va constituir la mesa negociadora del nou conveni del sector del comerç de les Illes Balears, el segon més important a la comunitat per darrere del de l'hostaleria, i que afecta a uns 60.000 treballadors.

4 Accidents de treball

Taula 41. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	maig 2018-abril 2019	20.862	↗	3,5
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	maig 2018-abril 2019	4.684,9	↘	-5,2
Accidents lleus	maig 2018-abril 2019	4.662,6	↘	-5,2
Accidents greus	maig 2018-abril 2019	22,2	↘	-10,3
Accidents mortals	maig 2018-abril 2019	0,0	↘	-100,0
Indústria	maig 2018-abril 2019	8.052,0	↗	3,1
Construcció	maig 2018-abril 2019	11.071,2	→	1,4
Serveis	maig 2018-abril 2019	4.253,0	→	-0,6
Mallorca ²	maig 2018-abril 2019	5.171,3	→	0,7
Menorca ²	maig 2018-abril 2019	5.995,7	↗	14,3
Pitiüses ²	maig 2018-abril 2019	5.845,7	↘	-5,0

Font: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, TGSS

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

L'índex d'incidència dels accidents que han tingut lloc durant la jornada de treball entre els mesos de maig del 2018 i abril del 2019 és de 4.684,9 incidències, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral. Per tant, han patit un accident laboral 4.685 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del valor d'ara fa un any l'índex disminueix, un 5,2%.

Per tipus d'accident, la gran majoria són de tipus lleu (el 99,5%), i el 0,5% restant són greus, atès que durant aquests darrers dotze mesos no se n'ha registrat cap de mortal. Respecte de la xifra del mateix període d'un any ençà, els accidents lleus han experimentat un increment del 3,6%, mentre que cauen els de caire greu un 2,0%. Ara bé, els mortals són els que han experimentat el descens més important, ja que han passat de dotze accidents a zero.

BAIXA L'ÍNDEX DE SINISTRALITAT LABORAL, SOBRETOT ENTRE ELS ACCIDENTS GREUS I MORTALS

Per sectors, els accidents es distribueixen de la manera següent en el període analitzat: l'agricultura registra 375 accidents (l'1,8%); la indústria, 1.843 sinistres (el 8,8%); la construcció, 4.153 (el 19,9%), i la resta s'han produït en el sector terciari (14.491 accidents, el

69,5%). Malgrat que els serveis presentin el major nombre de sinistres són el sector amb un menor índex d'incidència, amb 4.253 incidències. A continuació, es troba la indústria, amb un índex de 8.052 i, finalment, la construcció, que encapçala l'índex per sectors, amb 11.071 incidències. La variació interanual de la xifra d'accidents mostra com tots els sectors incrementen la sinistralitat, tret de l'agricultura (-3,1%), i sobretot a la construcció (9,2%), seguit de la indústria (5,8%) i els serveis (1,9%).

Per illes, Mallorca aglutina la major part dels accidents registrats a les Balears, amb un total de 16.391 accidents, els quals en representen el 78,6% del total entre el maig del 2018 i l'abril del 2019. La segueixen en volum les Pitiüses, que, amb 3.027 sinistres, concentren el 14,5% del total dels accidents. Finalment, Menorca, amb 1.385 accidents, concentra el 6,6% restant. En comparació amb el mateix període de l'any anterior augmenten els accidents, sobretot a Menorca (17,4%), seguida de Mallorca (3,8%). En canvi, cau el nombre d'accidents a les Pitiüses, un 1,5%. Pel que fa a l'índex d'incidència, Menorca registra aquesta vegada l'índex més alt (5.995,7); la segueixen les Pitiüses, amb un resultat de 5.845,7 incidències, i Mallorca (5.171,3). Respecte als resultats d'un any enrere cau de forma significativa l'índex de sinistralitat de les Pitiüses (-5,0%), mentre que puja a Mallorca (0,7%) i sobretot a Menorca (14,3%).

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 9. Pernotacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-maig

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2018)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 16. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears

Gràfic 17. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Índex de taules

- Taula 1. Perspectives de l'economia balear
- Taula 2. Indicadors internacionals
- Taula 3. Previsions internacionals per al 2019
- Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).
- Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
- Taula 6. Evolució de l'economia balear
- Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca
- Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura
- Taula 9. Indicadors de l'agricultura
- Taula 10. Indicadors de la ramaderia
- Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer
- Taula 12. Indicadors de producció pesquera, 2017
- Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears
- Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia
- Taula 15. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears
- Taula 16. Indicadors de la construcció
- Taula 17. Indicadors avançats de la construcció
- Taula 18. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears
- Taula 19. Indicadors dels serveis
- Taula 20. Indicadors del comerç
- Taula 21. Establiments turístics a les Illes Balears
- Taula 22. Establiments turístics per illes
- Taula 23. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència
- Taula 24. Afiliats a la Seguretat Social
- Taula 25. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol
- Taula 26. Trànsit de passatgers arribats per via marítima
- Taula 27. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades
- Taula 28. Indicadors de mediació financera
- Taula 29. Ocupats en altres serveis
- Taula 30. Empreses de les Illes Balears
- Taula 31. Evolució de l'IPC Juny 2019 (Base 2016)
- Taula 32. Indicadors de consum
- Taula 33. Enquesta de despesa turística (EGATUR)
- Taula 34. Indicadors d'inversió
- Taula 35. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears
- Taula 36. Exportacions productes agraris
- Taula 37. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)
- Taula 38. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears
- Taula 39. Indicadors del mercat laboral per illes
- Taula 40. Cost i jornada laboral
- Taula 41. Accidents de treball

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 29 de juny de 2018

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGOE: Direcció General d'Ocupació i Economia.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

MAGRAMA: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa

AENA – Aeroport de Maó

AENA – Aeroport de Palma

APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment

ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions

ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears

COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment
Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic
DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior
Euro6000
Gesa-Endesa
Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears
INE: Institut Nacional d'Estadística
Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports
Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya
Ports de Balears
REE: Red Eléctrica de España
Servired
Sistema 4B
SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.
TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Marí)

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B DIRECCIÓ GENERAL
/ MODEL ECONÒMIC
I OCUPACIÓ

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur